

KUSOG
SA
PANGHUNAHUNA
(Visayan Version)

R. B. THIEME, JR.

Pagbaton niini nga panghunahuna diha sa inyong-kaugalingon nga diin mao usab ang anaa ni Kristo Jesus.

Mga Taga-Filipos 2:5

Luyo sa matag dagway mao ang usa ka panghunahuna, usa ka paagi sa paghunahuna. Ikaw mao og unsay imong gihunahuna! Ang Dios nagmando nga ikaw maghunahuna og divine nga panglantaw—ang hunahuna ni Kristo—usa ka panan-aw sa kinabuhi nga gibase diha sa dimasayup nga Pulong sa Dios. Sa dihang ang doktrina sa Bibliya mao ang pundasyon sa imong panghunahuna, ikaw makabaton sa pagsalig ug kalig-on ubus sa tanang mga panghitabo, usa ka pagkasinati ngadto sa grasya, usa ka kinahiladmang kalipay nga naghatag sa kapasidad para sa kinabuhi, gugma, ug panalangin, ug usa ka relaks nga panghunahuna ngadto sa katawhan.

Kini nga libro maoy gipahinungud diha sa mahigugmaong paghandum ngadto sa duha ka matinumanong mga sulugoon: Laura Kay Tapping kansang espiritu sa pagserbisyo ngadto sa Ginoo maoy buhi ug maayo dinhi niini nga ministeryo ug sa akong matinumanong iro nga kauban, Sassy, kinsa migugol og daghang taas nga mga oras diri sa akong mga tiil samtang ako nagtoon sa Pulong sa Dios.

Ang tabon sa libro, gidibuho ni Katherine Stark Tapping, maoy usa ka hulagway sa kawanihan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries diha sa tuig sa atong Ginoo, 2000. Laura Kay, kinsa mipauli aron mag-uban sa Ginoo niadtong 1998, maoy gilarawan diha sa wala ni Colonel Thieme.

KUSOG SA PANGHUNAHUNA

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PALISIYA SA PINANSIYAL

Wala gayuy bayad para sa bisan unsa nga materyal gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries. Si bisan kinsa nga nagtinguha sa pagkat-on sa Bibliya makaangkon sa among [English] nga mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs nga walay obligasyon. Ang Dios mao ang naghatag sa doktrina sa Bibliya. Tinguha namo nga mapakita ang Iyang grasya.

R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries maoy usa ka ministeryo sa grasya ug kinatibuk-ang gipadagan sa boluntaryong mga kontribusyon. Walay listahan sa presyo para sa bisan unsa sa among materyales. Walay salapi nga gipangayo. Kun ang pagkamapasalamaton para sa Pulong sa Dios maoy naghatag og kagana sa usa ka magtotoo aron mohatag, siya adunay pribilihiyo sa paghatag og kontribusyon para sa pagpakaylap sa doktrina sa Bibliya.

Orihinal nga naimprinta isip MENTAL ATTITUDE DYNAMICS niadtong tuig 1970, 1974 ug 2000 ni R. B. Thieme, Jr. Unang edisyon napatik niadtong 1970. Ikatulong edisyon napatik niadtong 2000. Ikatulong impresyon 2010.

Kini nga basahon napatik gikan sa mga pagtulon-an ug mga wala naimprinta nga mga sinulat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pag-order niini nga libro sa English, kontaka:
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries
P.O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829
www.rbthieme.org

Walay kabahin niining publikasyon nga ipasanay o ipadala sa bisan unsang porma o sa bisan unsang pamaagi, elektroniko o mekanikal, lakip na ang seroks, rekord, o sa bisan unsang sistema sa pagtipig ug pag-abli sa impormasyon, nga walay nakasulat nga pagtugot gikan sa tigmantala.

Ang Kasulatan gikuha gikan sa MENTAL ATTITUDE DYNAMICS nga libro mismo og gihubad sa Binisaya.

Napatik sa Tagbilaran City, Bohol, Philippines, 2017.

Gihubad ngadto sa Binisaya nga pinulongan ni Jerome L. Salutan.
Gitan-aw pagbalik nila ni Amado D. Carejo, David C. Vicoy ug Raflyn H. Salutan.
Pinatik nga may pagtugot sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Sulud

Pasiuna.....	v
Ikaw Mao og Unsay Imong Gihunahuna	1
Ang Kalabutan sa Usag Usa tali sa Hunahuna ug sa Lawas.....	3
Ang Duha ka mga Panglantaw sa Kinabuhi	5
Ang Gigikanan sa Tawhanong Panglantaw	7
Ang Gigikanan sa Divine nga Panglantaw	11
Ang Kadaugan sa Divine nga Panglantaw	13
Ang Bibliya, usa ka Kritiko sa mga Panghunahuna.....	15
Mga Lugar sa Panghunahuna	17
Pagkakalibutanon	17
Kinahiladmang Kalipay	20
Kalinaw o Pagsalig	21
Kalig-on	23
Paghatag	25
Gugma.....	26
Ikaduhang Mga Taga-Corinto 10: Ang Panghunahuna nga Kahubitan.....	27
Atong Espirituwal nga mga Hinagiban.....	31
Ang Panghunahuna diha sa Away.....	32
Direktang Pag-ataki	36
Depensa nga mga Mekanismo.....	37
Rasyonalisasyon	37
Pagdumili.....	37
Pagpahitaas.....	37
Kinaugalingon.....	39

Ang Garison diha sa Kalag	41
Ang Peligro sa Taphaw nga Paghatag-bili	44
Ang Isyu sa Awtoridad	46
Ang Dikamalahutayon sa Tawhanong Panglantaw	53
Ang Sukaranan sa Doktrina sa Bibliya	54
Mga Resulta sa Divine nga Panglantaw	56
Divine nga Panglantaw diha sa Pagsaksi	59
Divine nga Pagdayeg	61
Ang Kaharian ni David	64
Ang Kalainan tali sa Tawhanon ug Divine nga mga Panglantaw	65
Ang Kabulahanan nga Pagsulay	70
Ang Tawo para sa Kapit-os	72
Ang Pag-ataki sa Tawhanong Panglantaw	73
Ang Pag-ataki sa Pagkakalibutanon	74
Ang Panghunahuna sa usa ka Labawng-grasya nga Bayani	75
Pakapin sa Basahon A: Katingbanan sa Doktrina sa Panghunahuna	79
Pakapin sa Basahon B: Doktrina sa Kasingkasing	81
Pakapin sa Basahon C: Doktrina sa Konsensiya	89
Timan-anan sa Kasulatan	91

Pasiuna

Sa dili pa ikaw magsugod sa pagtoon sa Bibliya, kon ikaw usa ka magtotoo diha kang Ginoong Jesu-Kristo, siguroha nga imo nang gihinganlan ang imong mga sala sa pribadong pamaagi ngadto sa Dios nga Amahan.

Kon kita magsugid sa atong [nahibaloan] mga sala, Siya matinumanon ug matarong nga mopasaylo kanato sa atong [nahibaloan] mga sala ug nga mohinlo kanato gikan sa tanang [wala-mahibaloi ug nahikalimtan na nga mga sala] dipagkamatarong.
(1 Juan 1:9)

Ikaw anaa na dayon sulud sa fellowship uban sa Dios, napuno diha sa Balaang Espiritu, ug andam na sa pagkat-on sa doktrina sa Bibliya nga gikan sa Pulong sa Dios.

“Ang Dios espiritu, ug kinsa kadtong magasimba Kaniya kinahanglan magasimba diha sa [ang pagpuno sa] espiritu ug [biblikal] kamatuuran.”
(Juan 4:24)

Kon ikaw wala pa sa kinaugalingon nga mitoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo isip imong Manluluwas, ang isyu dili ang pagsugid sa imong mga sala. Ang isyu mao ang bugtong pagtoo diha ni Jesu-Kristo lamang.

“Siya kinsa nagtoo diha sa Anak adunay waykatapusang kinabuhi; apan siya kinsa wala nagsunud [ang sugo sa pagtoo] sa Anak dili makakita sa kinabuhi, hinoon ang kaligutgut sa Dios magpabilin diha kaniya.” (Juan 3:36)

ANG PULONG SA DIOS buhi ug labing gamhanan, mas hait pa kay sa bisan unsang duhay-sulab nga espada, naglagbas bisan pa ngadto sa nagpahimulag sa kalag ug sa espiritu, ug sa mga lutahan ug sa kinauyokan, ug maoy usa ka kritiko sa mga panghunahuna ug mga tinguha sa kasingkasing. (Mga Hebreohanon 4:12)

Ang tibuuk nga Kasulatan sa Dios-gipaginhawa, ug maganansyahon alang sa doktrina, alang sa pagbadlong, alang sa koreksiyon, alang sa pagpanudlo ngadto sa pagkamatarong; aron ang tawo sa Dios basin ra mahimong hamtong, sa hingpit gisangkapan ngadto sa tanang maayong mga buhat. (2 Timoteo 3:16-17)

Pagtoon aron pagpakita sa imong kaugalingon nga aprobado ngadto sa Dios, usa ka magbubuhat nga dili kinahanglan nga maulaw, sa husto nga nagbahinbahin sa pulong sa kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

IKAW MAO OG UNSAY IMONG GIHUNAHUNA

ANG DIOS, KINSA MAOY MIHIMO SA TAWHANONG HUNAHUNA, nagbasa sa atong mga hunahuna sama sa usa ka bukas nga libro! Bisan og ang omniscience sa Dios nakahibalo sa tanang butang nga ato gayud mahunahuna gikan sa milabay nga eternidad (Mga Hebreohanon 4:13), Siya nagtugot kanato og kagawasan sa paghunahuna ug kagawasan sa pagpili. Bisan pa niana, ang Dios naghimo kanatong responsable para sa unsay atong gihunahuna o gipili, busa ang atong panghunahuna maoy importante sa tanan.

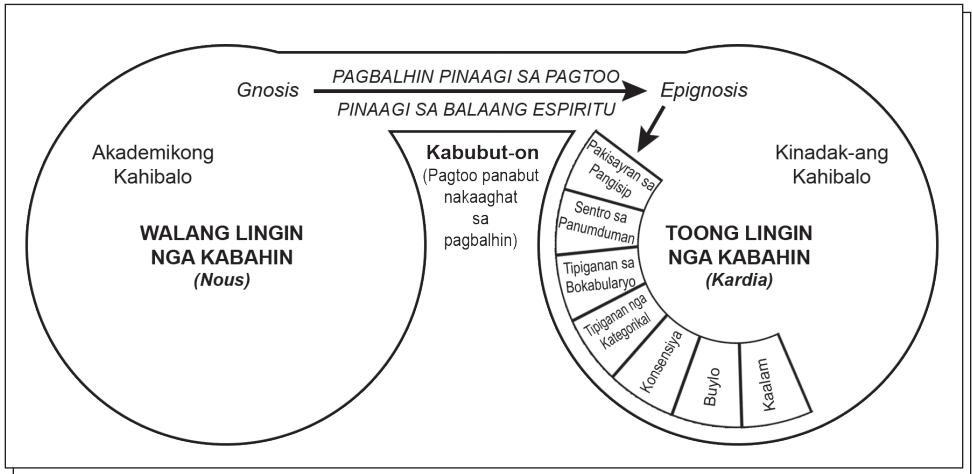
Kay kon siya naghunahuna diha sa iyang kasingkasing, busa *mao* siya. (Mga Proberbio 23:7a)¹

Ikaw mahimong pagahukman pinaagi sa imong dayag nga pamatasan, apan ikaw mao og unsay imong *gihunahuna*! Ikaw dili mao ang unsay imong gibuhad. Ang imong panghunahuna

1. Tan-awa ang Pakapin sa Basahon B. Gawas kon sa laing paagi gisulat, ang tanang Kasulatan niini nga libro gikutlo gikan sa King James Version (KJV). Ang sinanggaang komentaryo naghulagway sa pagpalapad nga gitudlo diha sa Bibliyahanong klase nga mga pakigpulong (abilabol diha sa [English] MP3 CD gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, Houston, Texas).

naghukum, nag-awhag, ug nag-impluwensiya sa imong pamatasan ug mga gawi.

Ang Bibliya sa kanunay naglambigit sa sundanan sa paghunahuna ngadto sa toong lingin nga kabahin sa mentalidad sa kalag.² Ang toong lingin nga kabahin mao asa ang doktrina sa Bibliya gigamit. Ang toong lingin nga kabahin gihingalan diha sa Griyego pinaagi sa pulong (*kardia*, gihubad og “kasingkasing” diha sa English) ug diha sa Hebreyo pinaagi sa pulong (*leb*), may kalainan sa wala o mamatikdanon nga

WALA UG TOONG MGA KABAHA SA KALAG

lingin nga kabahin, (*nous*, gihubad og “hunahuna”) nga maoy pasundayagan nga lugar para sa kahibalo.³ Ang doktrinal nga kahibalo diha sa walang lingin nga kabahin maoy gitawag og (*gnosis*), “akademikong kahibalo,” diha sa Griyego ug diha sa toong lingin nga kabahin kini mao ang (*epignosis*), “kinadak-ang kahibalo.”

2. Ang tawhanon nga kalag mao kanang rasyonal, espirituhanong bahin sa katawhan nga ginsakpan sa kaugalingong-pagkahibalo, mentalidad, kabubut-on, ug konsensiya. Tan-awa R. B. Thieme, Jr., *The Plan of God* (Houston: R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 2003). Sa umaabut, ang mga panimaan sa akong mga libro mokutlo lamang sa tagsulat, titulo, petsa sa publikasyon (diha sa unang panimaan), ug panid (mga panid). Tan-awa usab Thieme, *The Origin of Human Life* (1994).

3. Thieme, *Reversionism* (2000), 6-7.

Sa dihang ang *epignosis* mosulud sa imong toong lingin nga kabahin, ang paggamit sa doktrina magsugod. Ang doktrina unang nagsulud sa imong pakisayran sa pangisip ug sentro sa panumduman, ang sinugdan nga pasundayagang mga lugar para sa paghuput ug pagtipig sa impormasyon. Gikan didto kini nag-agay ngadto sa tipiganan sa bokabularyo nga bahin para sa pagdebelop sa abilidad sa paghunahuna og divine nga panglantaw.⁴ Sunud, ang doktrina nag-agay ngadto sa tipiganan nga kategorikal nga bahin diin ang mga konsepto nahan-ay ug natapok. Gikan niini nga doktrina ang mga sumbanan ug mga sukaranan gihimo diha sa imong konsensiya. Karon, ikaw makatubo ug makadebelop sa buylo diha sa imong espirituhanong kinabuhi ug makapakita og kaalam—ang paggamit sa divine nga panglantaw ngadto sa kasinatian.

Ang katuyoan sa atong pagtoon mao ang pagtuki og pipila ka mga bersikulo sa Kasulatan nga nagtudlo nga ang atong paagi sa kinabuhi ug ang pagkaepektibo sa atong doktrinal nga paggamit nagdepende diha sa unsay atong gihunahuna. Bisan ang atong lawasnon nga pagkamadanihon ug kabaskog sa lawas maapektohan pinaagi sa atong mga panghunahuna.

Ang Kalabutan sa Usag Usa tali sa Hunahuna ug sa Lawas

Adunay usa ka igong kamatuuran diha sa inila nga panultihon, “Ako kahilantanon sa kaguul.” Ang syensiya sa medisina misamot og kasayod sa koneksiyon tali sa lawasnong kabaskog sa lawas ug sa sundanan sa panghunahuna. Daghang mga sakit maoy usa ka direktang resulta sa mga sakit sa kaisipan. Aron nga kita makasabut sa kalabutan sa usag usa tali sa unsa

4. Ang divine nga panglantaw mao ang panghunahuna, sistema sa pagkamaayo, ug pangsulbad-sa-problema nga abilidad nga gipupu gikan sa doktrina sa Bibliya, usa ka kasinatian sa kinabuhi nga gibase diha sa panan-aw sa Dios.

atong gihunahuna ug unsaon nato pagbati, kita kinahanglan moeksamen sa hilisgutan sa psychosomatics. Ang pulong mismo naporma sa duha ka Griyegong mga pulong: (*psuche*), nagpasabut og “kalag,” adunay pasulabi sa mentalidad, ug (*soma*), nagpasabut og “lawas.”

Ang konsepto sa psychosomatics yano kaayo. Bisan unsa nga panghunahuna sa kahadlok, kaguul, o kabalaka—bisan unsa nga wayhunong nga panghunahuna nga tensiyon—sa kadugayan mobuhagay ug moapekto sa lawas. Kini moresulta diha sa dikasagaran nga pamatasan. Pananglitan, nadiskobrehan sa panahon sa Korean nga Gubat nga daghang mga Amerikanong kasundalohan namatay sulud sa prisohang mga kampamento gikan sa gitawag nato nga “give-up-itis.” Uban sa pagpadayon niini nga panghunahuna sulud sa usa ka gidugayon, ang usa ka tawo sa yano motikongkong, mohigda diha sa yuta, ug moingon, “Pasagdi ako.” Kon siya pasagdan sa duha o tulo ka mga adlaw, siya mamatay! Ang atong mga mananambal sulud sa prisohang mga kampamento misaysay og usa ka dako nga gidaghanon niining mga kasoha ug mihiling sa ilang hinungdan sa kamatayon nga mao ang usa ka panghunahuna sa waykalauman ug pagbiya sa paglaum.

Kini usab kasagaran para sa katawhan nga moantos gikan sa samang mga balatian nga sakit sa panit, mga nukanuka sa panit, mga kalunggo, mga dalipunga, hubak, altapresyon, bugon, mga kabahong, ug daghang pang laing mga balatian gikan sa yanong pagbuhagay sa mga presyur gikan sa hunahuna ngadto sa lawas. Makapaikag, usa ka pag-usab sa panghunahuna—usa ka paglig-on sa mentalidad—nagresulta diha sa pagtangtang sa mga sintoma. Ako wala nagsulay sa pagpatin-aw sa hinungdan sa usa ka kalit nga pagpakita sa usa ka nukanuka ug sa iyang parehong kalit nga pagkawala nga maoy psychosomatic diha sa *imong* kaso. Ako nagsulti nga sa katapusan ang syensiya sa medisina nakadiskobre na unsa ang nahisulat diha sa Kasulatan—nga ang sa pisyolohiyang

mga problema may kalabutan sa atong panghunahuna nga mga proseso.

Kini nagdala kanato ngadto sa usa ka isyu nga kitang tanan kinahanglan moatubang isip mga magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo. Kon ang atong toong lingin nga mga kabahin naghunahuna og divine nga panglantaw pinaagi sa doktrina sa Bibliya, ang resulta mao ang sulud nga kalinaw, usa ka relaks nga panghunahuna, kalig-on, ug kinahiladmang kalipay. Apan kon ang atong toong lingin nga mga kabahin naglihok diha sa tawhanong panglantaw,⁵ o kon ang panghunahuna nga mga sala sama sa garbo, pagkamasinahun, kapait, pagkamapahimaslon, pagkadimapuypuy, guilt complex, pagdumut naghari sa mentalidad sa atong mga kalag, ang resulta mao ang dili malikayan nga kaugalingong-giawhag nga kaalaotan. Panghunahuna nga mga sala, dugangan og pagkawalay doktrina sa Bibliya, nagdala ngadto sa tawhanong panglantaw ug makadala lamang og pagkalibog sa grasya⁶ ug panghingutas sa kalag.

ANG DUHA KA MGA PANGLANTAW SA KINABUHI

Tugoti ang daotan sa pagbiya sa iyang gawi,
Ug ang dimatarong nga tawo sa iyang mga
panghunahuna:
Ug tugoti siya sa pagbalik ngadto sa GINOO,

5. Tawhanong panglantaw maoy bisan unsang tawhanon or satanasnong sistema sa panghunahuna, pagkamaayo, o pagsulbad sa problema nga maoy sukwahi ug batok sa divine nga panglantaw, pagkamaayo, ug pagsulbad sa problema nga gibutyag diha sa Bibliya.

6. Grasya mao ang tanan nga ang Dios gawasnon sa paghimo para sa katawhan nga gibase sa makaluwas nga buhat ni Kristo didto sa krus. Ang katawhan dili gayud makatuman o makakab-ot sa pag-uyon o pabor sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingong mga paningkamot, buhat, enerhiya, o moralidad.

Ug siya adunay kalooy diha kaniya;
 Ug sa atong Dios,
 Kay siya madagayaong mopasaylo.
 Kay akong panghunahuna *maoy* dili imong
 panghunahuna,
 Ni inyong mga pamaagi akong mga pamaagi, nag-
 ingon ang GINOO.
 Kay *maingon* nga ang mga langit hataas kay sa
 yuta,
 Mao man ang akong mga pamaagi labi pa ka
 hataas kay sa inyong mga pamaagi,
 Ug ang akong mga panghunahuna kay sa inyong
 mga panghunahuna. (Isaiah 55:7-9)

Samtang adunay daghang lainlaing mga panghunahuna, adunay duha lamang ka sukaranong mga panglantaw—ang divine nga panglantaw ug ang tawhanon nga panglantaw. Dili lamang kining mga panglantaw kasukwahian, apan ang panglantaw sa Dios maoy sa waykinutuban labaw kay sa tawo. Ang dimagtotoo makahimo lamang sa tawhanong panglantaw, “gipaniglayo gikan sa kinabuhi sa Dios” (Mga Taga-Efeso 4:18), ug ang kaaway sa Dios diha sa iyang *hunahuna* (Mga Taga-Colosas 1:21). Bisan pa niana, ang magtotoo kanunay nagpanglimbasog tali sa divine ug tawhanong mga panglantaw.

Samtang ang magtotoo maoy “dili sa kalibutan,” siya maoy *anaa* sa kalibutan (Juan 15:19, mga italiko gidugang), ug ang mga sumbanan ug mga sukaranan, apil na ang mga pilosopiya sa *cosmos diabolicus*⁷ nagbombardiyo kaniya gikan sa tanang mga habig (Mga Taga-Colosas 2:8, 20-22). Ang kalibutan

7. *Cosmos diabolicus* mao ang hapsay, mapangatarunganon, ug nagkalainlaing sistema sa panghunahuna nga nag-apil og usa ka katuyoan, palisiya, ug katukuran sa awtoridad nga gidisenyo sa pagpukan sa katawhan ug pag-angkon og kontrol ibabaw sa kalibutan nga siya nagmando. Ang iyang lainlaing mga taktika nagpahayag og usa ka estratehiya: pagdasig og tawhanong pagkaarogante ug pagpaugda og tawhanong antagonismo ngadto sa Dios. Tan-awa Thieme, *Satan and Demonism* (1996), 13-15.

nagdahum sa magtotoo nga mahimong pareho sa ubang katawhan, nagsubay ngadto sa satanasnong mga sistema. Apan ang Dios nagtinguha para kaniya nga “mausab” ngadto sa Iyang paagi sa panghunahuna (Mga Taga-Roma 12:1-3). Busa, kini maoy labaw nga importante nga kita isip mga magtotoo magtoon sa divine nga mga sumbanan ug mga sukaranan nga kinahanglan mohari sa atong sundanan sa panghunahuna.

Ang imong mga desisyon nagdepende sa unsa imong gihunahuna. Kon ang tawhanong panglantaw maoy nagsulabi sa imong toong lingin nga kabahin, kini mopaniyutral sa imong Kristohanong kinabuhi. Ikaw dili makapuyo sa paagi sa Dios tungud kay ikaw wala maghunahuna sa paagi sa Dios. Hinoon ikaw nagsulay nga mahimong espirituhanon pinaagi sa mga gidili, mga paghimaya, o asetismo. Naglihok diha sa tawhanong panglantaw, ikaw naghunahuna nga ikaw kinahanglan mobuhay para sa unsay imong makuha. Samtang kini maoy sa kinatibuk-an tinuud diha sa kinabuhi nga mas mabaskog ka motrabaho mas daghan imong madawat, kini nga sanglitanan dili mabalhin ngadto sa espirituhanong kinabuhi. Ang Dios midisenyo sa imong espirituhanong kinabuhi nga usa ka kinabuhi sa grasya. Pinaagi sa grasya ikaw sa yano nag-angkon sa tanan nga gihatag sa Dios!

Ang Gigikanan sa Tawhanong Panglantaw

Daghang mga hinungdan ang nag-impluwensiya sa atong panghunahuna: kakahimtangan o bakgrawon; bansaybansay diha sa balay pinaagi sa parehong obserbasyon ug pagtudlo; edukasyon; kultura (ang kasaysayan, mga tradisyon, mga nakab-ot, ug paagi sa kinabuhi diin atong gisunud); rilihiyon⁸ o

8. Rilihiyon mao ang usa ka supak sa grasya nga sistema diin ang tawo pinaagi sa iyang kaugalingong tawhanong maayong mga buhat, paningkamot, ug katakus nagtinguha sa pag-angkon og kaluwasan o ang pag-uyon sa Dios. Isip usa ka estratehiya diin si

bisan unsang sistema sa pagtoo ug pagsimba. Bisan pa niini, ang tawhanong panglantaw wala naggikan diha sa tawhanong hunahuna. Kini nagsugod diha ni Satanas sa milabay nga eternidad sa dihang siya mialsa batok sa Dios (Isaiah 14:13-14). Tungud kay si Satanas dili makapuyo og mga magtotoo, siya nag-ataki kanila pinaagi sa ilang mga hunahuna. Siya naggamit sa iyang mga demonyo,⁹ apil na ang mga dimagtotoo, sa pagpatuman dayon sa iyang mga laraw. Kon siya makatuhup sa mga hunahuna sa mga magtotoo uban sa tawhanong panglantaw, siya makapaniyutral kanila, ug sila mahimong mga nangaangol diha sa anghelanong away.¹⁰

Ang tawhanong panglantaw gilansad ngadto sa katawhan sa dihang si Eba gilingla pinaagi sa malinglahon nga sugyot nga siya mahimong pareha ka utokan sa Dios kon siya mokaon gikan sa kahoy sa kajibalo sa maayo ug daotan. Maliputon kaayo ug mapatoohon ang panglantaw sa kinabuhi sa yawa nga ang tibuuk kanasuran nalingla pinaagi sa iyang mga pilosopiya (Pinadayag 12:9; 13:14). Pananglitan, kon ang dimagtotoo o karnal nga magtotoo nagsulay sa pagsulbad sa mga problema sa kalibutan gikan sa tawhanong panglantaw, siya nagtana ngadto sa samang internasyonal nga mga organisasyon ingon sa Tinipong Kanasuran ug ang Konsilyo sa Kalibutan sa

Satanas nagpalsipikar sa Kristiyanismo, rilihiyon maoy giimbento aron sa pagpalibog sa dimagtotoo gikan sa Ebanghelyo ni Jesu-Kristo ug sa mga balaod sa divine nga katukuran, ug nagpasimang sa magtotoo pinaagi sa talahuron o daotan nga kaalaot gikan sa paghimo sa plano sa Dios, kabubut-on, ug katuyoan para sa iyang kinabuhi. Kasukwahan sa Kristiyanismo, diin dili usa ka rilihiyon apan usa ka relasyon uban ni Jesu-Kristo sa grasya pinaagi sa pagtoo lamang, rilihiyon mao ang alas nga trumpo sa yawa diha sa paglingla sa katawhan. Ibid., 4-6.

9. Ibid.

10. Ang anghelanong away maoy dimakita nga gubat tali sa mga pwersa ni Satanas ug sa mga pwersa sa Dios. Diha sa milabay nga eternidad, si Satanas midani sa sikatulo sa mga anghel ug mipasilaub niining una sa kasaysayan nga pag-alsa. Ang Dios sunud niana misulay ug mihukum kanila ngadto sa linaw nga kalayo (Mateo 25:41). Si Satanas miapelar niini nga paghukum ug diha sa grasya, ang Dios mihimo sa katawhan aron mosulbad niining karaang away nga nagpadayon isip espirituhonong gubat diha sa tawhanong kasaysayan. Ibid., 1-4.

mga Simbahan.¹¹ Ang mga tambal sa tanang kalisdanan sa internasyonalismo ug unibersal nga pagkaigsoon nindot kaayo nga paminawon ug masinabtanon nga siya nahulog para kanila. Unsa may nahitabo? Ang satanasnong panglantaw nahimong tawhanong panglantaw ug karon naglukup sa tawhanong panghunahuna.

Ang tawhanong panglantaw sa ‘pagkaigsoon sa tawo’ nagdala ngadto sa ideya sa usa-ka-kalibutan nga kahimtang. Apan, ang Dios mibahinbahin sa kalibutan ngadto sa kanasuran (Genesis 10:30-31) para sa pagpatunhay sa katawhan ug aron nga adunay kagawasan sa pagwali.¹² Matag pagsulay sa paghiusa sa tanang kanasuran sa tanang bahin sa kasaysayan napakyas—gikan sa Tore sa Babel (Genesis 11:1-9)¹³ hangtod sa karong-panahona nga Tinipong Kanasuran. Ang ikaduha ba nagmalampuson sa pagpadayon sa kalinaw sa kalibutan? Usisaha ang rekord! Diha nay daghang mga gubat sukad ang Tinipong Kanasuran naporma. Bisan unsa pa kamatinuuron ang mga pagsulay sa tawo sa paghimo niini nga usa ka mas maayo nga kalibutan, siya mapakyas. Kini mao ang kalibutan ni Satanas, ug walay binuhat, dili bisan pa ang daotang kahawud sa salabutan ni Satanas, adunay ominiscience o omnipotence sa pagdala og usa ka perpektong kalibutan. Hangtod nga si Jesu-Kristo mobalik sa paghari ibabaw niini nga kalibutan diha sa Milenyo,¹⁴ walay malampuson nga pagsulay diha sa usa-ka-kalibutan nga kahimtang.

11. Karnalidad maoy tumang kahimtang sa kalag sa magtotoo ubus sa pagdumala sa kinaiyang makasasala nga nagresulta diha sa pagkawala sa fellowship uban sa Dios tungud sa wala masugid nga sala diha sa kinabuhi (1 Mga Taga-Corinto 3:1-3). Karnalidad maoy sukwahi sa espiritualidad.

12. Thieme, *Witnessing* (1992).

13. Thieme, *Freedom through Military Victory* (2003), 12-13.

14. Ang Milenyo maoy usa ka literal nga panahon sa usa ka libo ka katuigan human sa ikaduhang pag-abut ni Jesu-Kristo diin Siya motuman sa tanang dili subay sa naandan nga mga kasabutan ngadto sa Israel, mohari diha sa trono ni David, ug motukod og kalinaw sa tibuuk kalibutan ug perpekto nga kakahimtangan. Tan-awa Thieme, *The Divine Outline of History: Dispensations and the Church* (1999), 74-78.

Ang inawhag-ni-Satanas nga pagtan-aw nga ang tawo maoy sukaranong maayo maoy laing bahin sa iyang estratehiya sa pagbitik sa hunahuna sa tawo. Unsaon man niini sa paghitupong ngadto sa banabana sa Dios sa tawo?

Kay ang tanan nakasala, ug wala nakaabut sa himaya sa Dios. (Mga Taga-Roma 3:23)

Ang kasingkasing [toong lingin nga kabahin nga gigamhan pinaagi sa kinaiyang makasasala]¹⁵
mao ang malimbungon ibabaw sa tanang *mga butang*,

Ug daotan kaayo:

Kinsa ang makahibaw niini? (Jeremiah 17:9)

Ang Dios nagpahayag kanimo ingon nga usa ka makasasala. Ang imong kinaiyang makasasala naghimo kanimo nga malimbungon ug daotan kaayo! Ikaw ba nakahunahuna nga kon ikaw maayo gayud, ikaw makaadto sa kadugayan ngadto sa langit? Ikaw sayup! Ikaw midawat sa tawhanong panglantaw diretso gikan sa hunahuna ni Satan! Si Jesus miingon, “Ako mao ang dalan, ang kamatuuran, ug ang kinabuhi; walay tawo nga makaadto sa Amahan, apan pinaagi kanako” (Juan 14:6). Kita naluwas pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang, dili pinaagi sa pagkamaayo.

15. Gawas kang Jesu-Kristo, ang kinaiyang makasasala maoy usa ka kinahanglanon nga bahin sa matag tawo, ang sentro sa rebelyon sa tawo batok sa Dios. Ang kinaiyang makasasala orihinal nga nakuha ni Adan diha sa iyang pagkalaglag, maoy sunud niana nga gipasa sa kaliwatan sa tanang katawhan pinaagi sa pagpanganak, ug nagpuyo diha sa selyulang gambalay sa tawhanong lawas. Ang kinaiyang makasasala mao ang gigikanan sa tibuuk nga pagkadaotan para sa tanang katawhan. Ang kinaiyang makasasala mao ang “tigulang nga tawo” sa Mga Taga-Efeso 4:22; ang kinaiya ni Adan sa “unud” sa Mga Taga-Roma 8:3-4; ang prinsipyo sa “sala” sa Mga Taga-Roma 7:8-20; ang pagpadayon sa kaliwatan sa kinaiyang makasasala ug espirituhanonng kamatayon “diha ni Adan” sa 1 Mga Taga-Corinto 15:22.

Kay tungud sa grasya ikaw naluwas pinaagi sa pagtoo; ug kana [kaluwasan] dili sa inyong-mga-kaugalingon: *kini mao* ang gasa sa Dios: Dili sa mga binuhatan, aron walay bisan usa nga tawo ang makapasigarbo. (Mga Taga-Efeso 2:8-9)

Ang Gigikanan sa Divine nga Panglantaw

Kay kinsa man ang nakahibalo sa hunahuna sa Ginoo, nga siya magatudlo kaniya? Apan kita adunay hunahuna [panghunahuna] ni Kristo. (1 Mga Taga-Corinto 2:16)

Ang Bibliya mao ang tinubdan lamang sa divine nga panglantaw. Kini mao ang pinakahunahuna ni Kristo, ang buhi nga Pulong (Juan 1:1) gipahayag diha sa sinulat nga porma. Busa, kon ikaw, usa ka magtotoo, adunay divine nga panglantaw sa kinabuhi, ikaw kinahanglan makahibalo sa doktrina sa Bibliya. Kon ikaw wala makahibalo sa mga panghunahuna sa Dios sa bisan unsang gihatag nga butang, unsaon man nimo nga makahimo sa paghunahuna sumala sa divine nga panglantaw?

Ang bibliyanhon nga mando mao ang “Pagbaton niini nga hunahuna sulud kanimo, nga anaa usab ni Kristo Jesus” (Mga Taga-Filipos 2:5). Unsa nga hunahuna? Ang panghunahuna ni Kristo, divine nga panglantaw! Si Kristo ang nagpahiluna sa sumbanan; kita aron sa pagsunud. Unsaon man nato pag-angkon sa hunahuna ni Kristo? Ang divine nga panglantaw nagpuyo diha sa atong mga kalag pinaagi lamang sa adlaw-adlaw nga pagtoon ug pagpatuhup sa Pulong sa Dios pinaagi sa paglihok sa grasyahanong aparato sa panabut.¹⁶

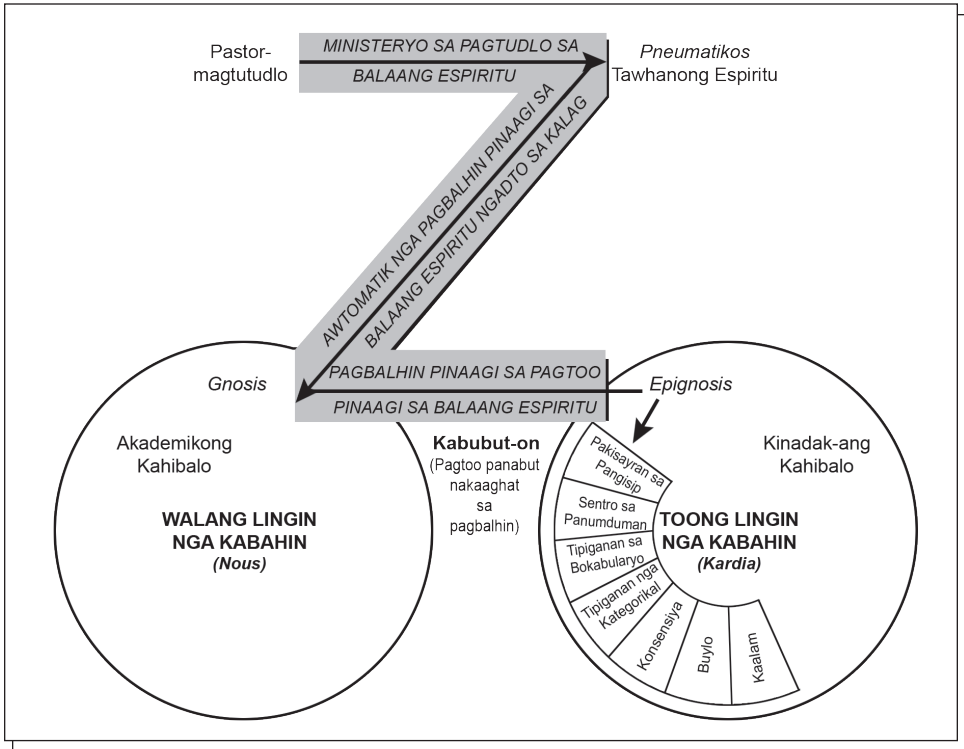
16. Ang grasyahanong aparato sa panabut (GAP) mao ang usa ka waymerito nga sistema sa espirituhonong pagsabut nga gigamhan pinaagi sa pagpuno sa Balaang Espiritu nga

Sa sinugdan ang doktrina sa Bibliya, gipahayag pinaagi sa usa ka pastor-magtutudlo, maoy gihimong masabtan sa tawhanong espiritu pinaagi sa Balaang Espiritu (Juan 14:26; 16:13).¹⁷ Kini nga doktrinal nga impormasyon maoy awtomatik nga gibalhin gikan sa tawhanong espiritu ngadto sa walang (masabtanon) lingin nga kabahin sa kalag pinaagi sa Balaang Espiritu diin kini mahimong *gnosis*, ang tinuud nga pagsabut sa doktrina o akademikong kahibalo.

Para sa buylo diha sa espirituhanong kinabuhi, ang positibong kabubut-on kinahanglan nga pagagamiton. Ang doktrina kinahanglan pagatooan. Ang akademikong kahibalo kinahanglang pagabalhinon ngadto sa espirituhanong kahibalo. Unsaon? Sa dihang ang magtotoo naggamit sa pagtoo-panabut pinaagi sa pagtoo sa doktrina, *gnosis* mao ang gibalhin pinaagi sa Balaang Espiritu ngadto sa *epignosis* ug doktrina maoy gibalhin gikan sa walang lingin nga kabahin ngadto sa toong lingin nga kabahin sa kalag.

naghimo sa matag magtotoo sa pagsabut, pagkat-on, ug paggamit sa tibuuk nga ginsakpan sa doktrina sa Bibliya, walay sapayan sa edukasyon o tawhanong IQ. Tan-awa Thieme, *Reversionism*, 3-7.

17. Ang tawhanong espiritu, gihimo ug giimpyut sa matag magtotoo sa takna sa kaluwasan, mao ang pinuy-anan para sa waykatapusang kinabuhi. Kini mao ang espirituhanong bahin sa katawhan nga naghimo sa tawo nga adunay usa ka relasyon uban sa Dios. Ang tawhanong espiritu gidisenyo sa Dios sa paghimo sa espirituhanong talagsaong panghitabo o doktrina sa Bibliya nga masabtan (1 Mga Taga-Corinto 2:12). Tan-awa Thieme, *Tongues* (2000), 51-53.

GRASYAHANONG APARATO SA PANABUT

Samtang ang doktrina gipanaglibot ngadto sa toong lingin nga kabahin—sa pakisayran sa pangisip, sentro sa panumduman, tipiganan sa bokabularyo, tipiganan nga kategorikal, konsensiya, buylo, ug mga bahin sa kaalam—divine nga panglantaw maoy anaa para sa paggamit ngadto sa kasinatian.

Ang Kadaugan sa Divine nga Panglantaw

Ang kadaghanan nga pagtan-aw karon mao rag kon ang katawhan mahimong mga Kristohanon, sila kinahanglan nga mohunong sa paggamit sa ilang mga hunahuna ug, hinoon, maglihok diha sa ilang mga emosyon. Sila naghunahuna nga

sila gitooan sa paghimo sa ilang mga kaugalingon ngadto sa usa ka mahimayaon nga bula ug pagsulti og yamyamon, kasagarang gitawag isip ‘pagsulti diha sa mga dila.’¹⁸ Kanang tataw kaayo nga sayup nga pagsabut ug sayup nga paggamit sa Kasulatan naggikan sa kakulang sa doktrina sa Bibliya ug gikan sa mga pastor kinsa wala magtudlo sa Pulong sa Dios. Hinoon, sila nagpuli og mga programa ug panghunahuna nga mga katubuyan, ingon sa gahum sa positibong panghunahuna, usa ka sistema sa kaugalingong-hipnotismo, para sa Kristohanong paagi sa kinabuhi. Kristiyanismo mao ang *unsa* ang imong gihunahuna—doktrina sa Bibliya!

Kita sa makadaghan naghunahuna nga ang usa ka tawo kinsa adunay lawasnong kusog ug nagduso sa iyang kabug-at maoy lig-on. Bisan pa niana, ang pinakalig-on nga katawhan dili mao ang mga tigdaogdaog apan kadtong kinsa wala gayud mihunong sa panghunahuna bisan sa dihang nag-atubang og kapildihan. Sa paghulagway: Sa Bastogne, Belgium, Pasko, 1944, ang mga German misukna sa pagsurender sa 101st Airborne Division. Gipalibotan ug nag-atubang og kagun-uban, si Heneral Anthony McAuliffe miingon, “Wa ka mabuang!” Ang iyang tubag mitimaan sa espiritu sa pakig-away sa Amerikanong sundalo diha sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan.

Pagkalig-on maoy usa ka panghunahuna—kini walay kalabutan sa pisikal nga lawas. Daghang katawhan moundang, nag-ingon ang karaang sanglitanan, “sa dihang ang unang bala gipabuto.” Sila miundang tungud sa ilang talawan ug mapildihon nga panghunahuna. Ang mga kaaway sa Estados Unidos kahibalo niini ug nagsulay sa paghadlok pinaagi sa mga hulga ug terorismo aron sa pagpaniyutral sa panghunahuna sa Amerikanong katawhan. Unsaon man pagbatok niini nga taktika? Usa ka kinataliwad-an sa mga magtotoo uban sa divine nga panglantaw mahimong makabali sa sulog.

18. Thieme, *Tongues*.

Ang imong panghunahuna sa kanunay naghimo og usa ka kalainan. Ikaw mahimong lawasnong gikapoy. Ikaw mahimong napildi sa tuman ingon sa mga kalagmitan. Ikaw mahimong gihikawan sa imong kagawasan, apan walay bisan usa ang makahunong kanimo gikan sa paghunahuna niadtong mga butang nga sa kadugayan mobuntog sa mga presyur ug kalisud sa imong sitwasyon.

Unsa ka tinuud kini diha sa espirituhanong ginsakpan! Ang Kristohanong paagi sa kinabuhi maoy sa ingon gidisenyo aron nga ang usa ka magtotoo makahunahuna sa tanang panahon. Usa sa mga laing abut sa Kristiyanismo mao ang abilidad sa pagmatikud sa tinuud nga mga isyu. Sa pagtan-aw sa kinabuhi sa kanunay gikan sa divine nga panglantaw mao ang usa sa labing dakong mga pampalig-on para sa magtotoo sa panahon. Ako nakamatikud nga kadto kinsa nagpunting diha sa Bibliyahanong klase nagkat-on sa paghunahuna sa tataw; sila nagkat-on sa pagmatikud sa divine nga panglantaw gikan sa tawhanong panglantaw. Kadtong wala nagpunting nga masubayon mibalik ngadto sa emosyonalismo ug tawhanong panglantaw. Usa ka akademikong edukasyon dili maoy importante nga hinungdan, o bisan usa ka panginahanglanon sa divine nga panglantaw. Pagmatikud ug kalig-on sa kalag naggikan sa paggamit sa biblikal nga mga paagi sa Pulong sa Dios pinaagi sa magtotoo kinsa maoy positibo ngadto sa doktrina sa Bibliya.

Ang Bibliya, usa ka Kritiko sa mga Panghunahuna

Kay ang pulong sa Dios *maoy* maabtik [buhi], ug labing gamhanan, mas hait pa kay sa bisan unsang duhay-sulab nga espada, naglagbas bisan pa ngadto sa nagpahimulag sa kalag ug sa espiritu, ug sa mga lutahan ug sa kinauyokan, ug *maoy* usa ka tigpamatikud [kritiko] sa mga panghunahuna ug

mga tinguha [mga motibasyon] sa kasingkasing [toong lingin nga kabahin]. (Mga Hebreohanon 4:12)

Ang Bibliya mao lamang ang waysayup nga tigpamatikud sa unsay imong gihunahuna, ug kini mao lamang ang gigikanan para sa pagtul-id sa imong panghunahuna. Tugoti ang Bibliya nga ‘mag-ampayer’ sa imong panghunahuna. Kini maoy imong hilabihan ka makatabang nga kritiko.

Susiha ako, O Dios, ug hibalo akong kasingkasing:
Sulayi ako, ug hibalo akong mga panghunahuna:
Ug tan-awa kon *aduna bay bisan unsang* daotan
nga kinaiya diha kanako. (Mga Salmo 139:23-24a)

Pangutan-a imong kaugalingon: Ang akong gihunahuna ba miuyon sa Pulong sa Dios? Kon mao, ikaw adunay gahum, impak, kalinaw, kusog, kalig-on, ug kinahiladmang kalipay nga ang Dios naghatag para sa matag magtotoo ug dili madisturbo pinaagi sa kalisud o kauswagan. Sa hamubong pagkasulti, ikaw makakab-ot sa labawng-grasya nga kinabuhi!¹⁹ Bisan pa niana, kon ang imong panghunahuna mapakyas sa paghitupong uban sa divine nga sukaranan, kini kinahanglan nga itasal sa minatuud ug itul-id dayon. Ang imong kalibog sa makadaghan nagpabilin diha sa usa ka sayup nga pagsabut sa pipila ka mga lugar sa panghunahuna.

19. Labawnggrasya mao ang sinugdan nga ang-ang sa pagkahamtong labaw pa sa Nagapatongpatong nga Pagtolon-an sa kalag. Kini mao ang “mas dakong grasya” sa Santiago 4:6 (NASB), ang lugar sa paggamit sa grasya diha sa kalisud o sa kauswagan. Gipaila pinaagi sa espirituhanon ug materyal nga mga panalangin, kini mao ang dalan sa paghimaya sa Dios para sa magtotoo kinsa adunay labing-daghang doktrina diha sa iyang kalag.

MGA LUGAR SA PANGHUNAHUNA

Pagkakalibutanon

Ug ayaw pahiuon niini nga kalibutan: apan ikaw mag-usab pinaagi sa pagbag-o sa imong hunahuna, aron nga imong mamatud-an og unsa kanang maayo, ug madawat, ug perpektong, kabubut-on sa Dios. (Mga Taga-Roma 12:2)

Kini nga bersikulo nagbaod og usa ka mando: “Ayaw pahiuon niini nga kalibutan—Pag-usab!” Sa laing mga pulong, ayaw makikalibutanon! Unsaon man nimo aron dili ka makikalibutanon? Pinaagi sa paghunong sa pipila ka salawayon nga aktibidad? Dili! Pinaagi sa *pagbag-o sa imong hunahuna*. Ang pagkakalibutanon maoy dili usa ka butang nga imong himoon; kini dili usa ka dayag nga lihok. Ang pagkakalibutanon maoy usa ka panghunahuna sa tawhanong panglantaw!

“Niini nga kalibutan” nagpasabut ngadto sa matag hunahuna ug kalihukan diin maoy sukwahi sa absoluto nga sukdanan sa Pulong sa Dios. Ang pagkakalibutanon mao ang paglihok sa tawhanong panglantaw sa *cosmos diabolicus* diha sa toong lingin nga kabahin. Ang pagkakalibutanon nag-apil sa pagkaulipon ngadto sa mga kahimtang, apil na ang espirituwalidad pinaagi sa legalismo.²⁰

Diha sa pipila ka mga simbahan sa Estados Unidos karon, ikaw pagaisipon nga makikalibutanon sa paggamit og mga paanyag sa panit. Bisan pa niana, bisan og imong pintalan imong kaugalingon hangtod nga ikaw pareho tan-awon sa usa ka Apache diha sa agianan sa pakiggubat, o ikaw wala maggamit og mga paanyag sa panit ug tan-awon sama nga

20. Legalismo mao ang mapakyason nga pagsulay sa tawo sa pag-angkon og kaluwasan, espirituwalidad, o ang pag-uyon sa Dios pinaagi sa maayong mga binuhatan.

ikaw mipatidlum sa imong ulo diha sa usa ka baril sa harina, ni usa maoy makikalibutanon. Ang pagkakalibutanon naggikan sa imong panghunahuna! Bisan kon ikaw nagbutang og paanyag sa panit o wala maoy usa ka butang sa personal nga paghukum o tagamtam.

Tingali, ikaw nakakat-on sa ‘pagdula og poker’ diha sa simbahan. Ikaw naglingkod uban ang usa ka relihiyoso nga ekspresyon sa imong nawong nga nagdayag og pagkahalawum nga pag-ampo o pagpalandong. Apan, ikaw nagplano nang daan—naghunahuna og pag-andam sa imong ilisan para sa tingpamulak, o bahin sa kon asa ka moadto sa imong bakasyon sa ting-init. Ikaw nagpiko sa imong mga kamut ug naghunahuna niining mga butanga samtang nagpadayon sa maong usa ka santosong atubangan nga walay bisan kinsa ang motawag kanimo og kalibutanon. Apan ang Pulong sa Dios nagsulti nga ikaw kalibutanon! Ang simbahan mao ang usa ka panahon sa pagpunting sa doktrina, dili ang mga butang niining kalibutan. Ang magtotoo kinahanglan mokat-on og doktrina aron sa pag-ila tali sa tawhanong kamaayo ug divine nga kamaayo,²¹ usa sa dakong mga kalalisan diha sa isyu sa pagkakalibutanon.

Aron nga dili mahiuyon sa tawhanong panglantaw, ikaw kinahanglan adunay usa ka bag-ong panghunahuna. Ang trahedya mao nga adunay mga linibo ka mga Kristohanon kinsa kalibutanon, apan sila bug-os nga wala mahibalo niini tungud kay sila walay pagsabut sa Mga Taga-Roma 12:2. Ang sangputanan, sila nagpakaingon nga ang ilang dayag nga mga aktibidad mao ang yawe, ug sila wala gayud makaamgo nga

21. Tawhanong kamaayo mao ang mapuangurong produksiyon o mga binuhatan sa magtotoo kinsa ubus sa gahum sa kinaiyang makasasala. Ang maayong mga binuhatan sa usa ka karnal nga Kristohanon dili mailhan gikan sa maayong mga binuhatan nga gihimo sa usa ka dimagtotoo, walay espirituhanon bili, ug dili magantihan didto sa langit.

Divine nga kamaayo mao ang bisan unsang Kristohanong serbisyo o buhat nga gihimo sa usa ka magtotoo ubus sa pagpuno sa Balaang Espiritu. Ang divine nga kamaayo lamang, nga adunay tinuud ug waykatapusang bili, ug madawat sa perpektong mga sukaranan sa Dios ug nagdawat og pag-ila ug ganti gikan Kaniya didto sa langit. Tan-awa Thieme, *Reversionism*.

sila kalibutanon tungud sa unsa ilang gihunahuna!

“Ikaw mag-usab” (present passive imperative) mao ang usa ka wayhunong nga proseso nga naglambigit sa rebound ug pagtoon sa Bibliya.²² Ang doktrina kinahanglan anaa diha sa imong toong lingin nga kabahin isip basehan para sa *pag-usab* ug *pagbag-o* sa mga proseso sa panghunahuna. Ang panglihok sa “pagbag-o . . . imong hunahuna” mao ang mga kalihukan sa grasyahanong aparato sa panabut (GAP). Ang divine nga panglantaw diha sa toong lingin nga kabahin mao ang panagang batok sa panghunahuna sa pagkakalibutanon.

Kon kamo unya gibanhaw uban ni Kristo, pangitaa kadtong mga butang nga anaa sa itaas, diin si Kristo naglingkod diha sa toong kamut sa Dios. Ipahiluna ang imong pagbati diha sa mga butang sa itaas, dili sa mga butang nga anaa sa kalibutan. (Mga Taga-Colosas 3:1-2)

Ang “mga butang nga anaa sa itaas,” o sa literal, ang “sa itaas nga mga butang,” naghimo sa suma total sa divine nga panglantaw sa kinabuhi. “Ipahiluna ang imong pagbati diha” mao ang literal, “padayon sa paghunahuna bahin sa itaas nga mga butang.” “Mga butang nga anaa sa kalibutan” mao ang suma total sa tawhanong panglantaw sa kinabuhi. Kini nga bersikulo nag-empasiya sa wayhunong nga panghunahuna nga panglimbasog sa magtotoo tali sa tawhanon ug divine nga mga panglantaw.

22. Rebound mao ang grasyahanong probisyon para sa karnal nga magtotoo sa pagbawi sa pagpuno sa Balaang Espiritu pinaagi sa paghingalan sa personal nga mga sala sa pribadong paagi ngadto sa Dios nga Amahan, ang sistema sa pag-uli sa fellowship sa magtotoo uban sa Dios sa pagbalik sa espirituhanong kinabuhi. Tan-awa Thieme, *Rebound and Keep Moving!* (1993).

Kinahiladmang Kalipay

Tumana ninyo akong kasadya, na kamo mahimong parehog-hunahuna, adunay parehong gugma, *pagkaadunay* usa ka panag-uyon sa tanan, og usa ka hunahuna. (Mga Taga-Filipos 2:2)

Bisan og ang magtotoo posisyonal nga perpekto sa takna sa kaluwasan, iyang kalag adunay usa ka kakulang.²³ Kini maoy haw-ang. Ang plano sa Dios sa grasya nagtawag alang niini nga kakulang sa pagpuno pinaagi sa doktrina sa Bibliya.²⁴ Kini mao ang pasabut sa “tumana” (*pleroo*). Ingon og ang doktrina sa tuman naghuput ug sa tuman nag-impluwensiya sa magtotoo, ang Dios nagpuno sa iyang kalag uban sa Iyang kaugalingong kalipay. “Kasadya” (*chara*) diha sa Griyego nagpasabut sa kinahiladmang kalipay. Uban sa pagdugang sa mapanag-iyahon nga pulingalan “akong,” ang kasadya nagpasabut sa perpektong kalipay o kalipay sa Dios. Kini nga pag-ambit sa kalipay sa Dios maoy potensiyal, nagdepende kon ang magtotoo naglihok ubus sa GAP o wala ug nagtukod sa Nagapatongpatong nga Pagtolon-an diha sa iyang kalag.

Ang Nagapatongpatong nga Pagtolon-an mao ang usa ka espirituhanong katukuran nga gitukod sulud sa toong lingin nga kabahin sa kalag sa usa ka hamtong nga magtotoo. *Epignosis* mao ang materyal sa katukuran. Diha sa sukaranan sa pagpuno sa Balaang Espiritu, usa ka lima-ka-andana nga sapaw nga katukuran ang natukod:

1. Pagkasinati sa doktrina—ang hustong panan-aw

23. Sa takna nga ang bisan kinsa nga tawo nagpahayag og pagtoo lamang diha ni Kristo lamang siya posisyonal nga nabalaan—gibawtismohan pinaagi sa Balaang Espiritu, gisulud ngadto sa paghiusa uban ni Kristo, nahitarong o gideklarar nga matarong, ug ang tagadawat sa treyntay-says ka laing dimabakwi nga mga absoluto dugang ang usa ka mabakwi nga absoluto (pagpuno sa Balaang Espiritu).

24. Thieme, *The Plan of God*.

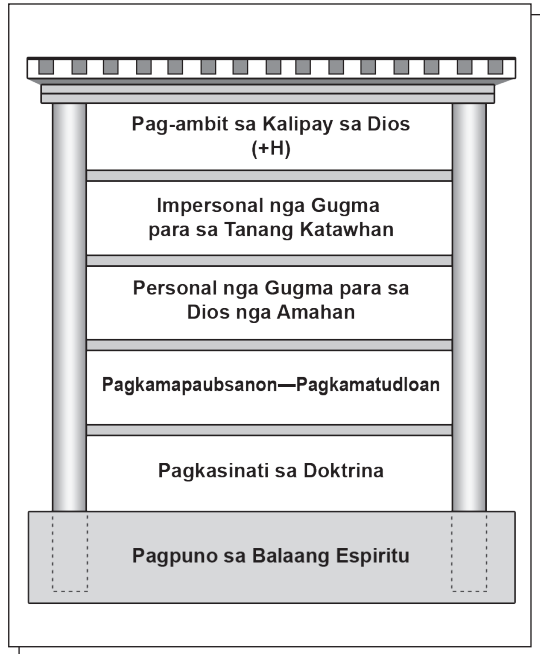
sa imong katuyoan ug kadangatan diha sa plano sa Dios;

2. Pagkamapaubsa-non—pagkamatudloan, panghunahuna nga nagpahiangay ngadto sa mga paagi sa grasya;

3. Personal nga gugma alang sa Dios—malungtaron nga dibosyon ug respeto alang sa Dios gikan sa *epignosis* nga kahibalo;

4. Impersonal nga gugma alang sa tanang katawhan—usa ka relaks nga panghunahuna sa pasyensiya, pagpasaylo, kapuangod, ug kalooy ngadto sa tanan;

5. Kinahiladmang kalipay o pag-ambit sa kalipay sa Dios—usa ka bangaw sa kalipay nga nagbuntog sa mga detalye sa kinabuhi ug wala nagdepende diha sa katawhan o mga kalabutan.

NAGAPATONGPATONG NGA
PAGTOLON-AN SA KALAG

Usa ka kompletong Nagapatongpatong nga Pagtolon-an diha sa kalag naghatag og kapasidad para sa divine nga panglantaw sa kinabuhi. Ang Nagapatongpatong nga Pagtolon-an mao ang lintunganay sa kalag ug ang tulay ngadto sa labawng-grasya nga kinabuhi.

Kalinaw o Pagsalig

Ikaw naghuput *kaniya* diha sa perpektong kalinaw,

*Kansang hunahuna maoy mipabilin diha kanimo:
Tungud kay siya misalig diha kanimo. (Isaiah 26:3)*

Ang hunahuna nga gipunting diha ni Kristo—okupasyon uban Kaniya²⁵—mao ang basehanan alang sa perpektong kalinaw. Ikaw dili makahibalo ni Kristo ni makahigugma Kaniya gawas sa doktrina diha sa toong lingin nga kabahin. Ang makanunayon, adlaw-adlaw nga pagsulud sa doktrina sa Bibliya lamang ang makabuhat og “kalinaw sa Dios, nga naglabaw sa tanang pagsabut.” Kana nga doktrina “maghuput [garison] sa inyong mga kasingkasing [toong lingin nga mga kabahin] ug mga hunahuna [walang lingin nga mga kabahin] pinaagi ni Kristo Jesus” (Mga Taga-Filipos 4:7).

Ang pulong “kalinaw” (*eirene*) adunay pasabut sa kauswagan, kapuslanan, kaayohan, ug kadaitan. Kini nga kalinaw nagpadayag sa pagbalhin sa *gnosis* nga doktrina nga gitipigan diha sa walang lingin nga kabahin sa kalag ngadto sa *epignosis* diha sa toong lingin nga kabahin sa kalag sa labawng-grasya nga magtotoo. Kalinaw gikan sa Dios diha sa labawng-grasya nga kinabuhi naglihok isip usa ka naglig-on para sa tanang matang sa mga kalabutan nga giatubang diha sa Kristohanong kinabuhi. Tingali ikaw wala makaamgo niini, apan adunay mga kakuyaw diha sa kauswagan ingon usab diha sa kalisud. Ang kalinaw gikan sa Dios naghimo niini nga posible para sa magtotoo sa pag-atubang sa parehong kalaglagan ug dakong kauswagan nga adunay parehong panghunahuna: kagawasan gikan sa kaguul (1 Pedro 5:7-8) ug pagsalig alang sa pagkabuhi ingon usab sa pagkamatay (2 Mga Taga-Corinto 5:1, 6, 8).

Ikaw ba nakakita sa usa ka tawo diha sa paugnat sa kusog nga naningkamot kaayo? Ako kas-a mibansay sa usa ka batang lalaki sama niana sa bisbol. Siya madasigon ug walay usa ka tapolan nga bukog diha sa iyang lawas, apan

25. Thieme, *Freedom through Military Victory*, 76-83.

siya naningkamot kaayo nga siya sa kanunay karag-karagon. Isip sangputanan, siya sa makadaghan dili makasalo sa bola; apan may kalagmitan, siya usa ka maayo nga magdudula sa bisbol. Unsa may sayup diha kaniya? Siya walay kalinaw sa hunahuna—walay pagsalig. Siya mopugus sa iyang kaugalingon ngadto sa maong usa ka estado sa tensiyon nga siya wala na gayud gikontrol sa iyang hunahuna apan pinaagi sa iyang mga emosyon. Sa matag takna nga siya nakahimo og usa ka sayup, siya nawad-an og paglaum ug mohilak. Pipila sa ubang mga batang lalaki kinsa wala sa iyang paningkamot ug kadasig midula og mas maayong dula. Ngano man? Sila relaks. Ikaw kinahanglan adunay kalinaw sa hunahuna aron sa pag-angkon sa mga laing-abut sa pagsalig ug kalig-on.

Ako sa makadaghan nakahunahuna niadtong batang lalaki sa dihang ako makakita og mga magtotoo kinsa nangahugno diha sa kinagamayan nga paghagit o masamok ubus sa matag unus sa kalisud. Unsay mahitabo kanimo sa dihang anaa ang presyur? Ikaw ba mawad-an og paglaum ug mohilak? Ikaw ba mangita og usa ka sangga? Kon ikaw walay kalinaw ubus sa presyur, adunay usa ka sayup sa imong panghunahuna (Mga Proberbio 24:10). Ang Kristohanong paagi sa kinabuhi gidisenyo para sa mga magtotoo sa pag-angkon og kalinaw, dili lamang sa dihang ang dagan gubut, apan diha usab sa mga panahon sa kauswagan. Ang kalinaw nagresulta gikan sa doktrina diha sa imong toong lingin nga kabahin nga nagdala og usa ka pagsalig nga makatabang kanimo taliwala sa kauswagan nga dili maghimo kanimong arogante ug taliwala sa kalisud nga dili maghimo kanimong mahugno!

Kalig-on

Kay ang Dios wala maghatag kanato sa espiritu sa kahadlok; apan sa gahum, ug sa gugma, ug sa usa ka maayo [malig-on] nga hunahuna. (2 Timoteo 1:7)

Ang malig-on nga hunahuna maoy usa ka direktang resulta sa malinawon nga hunahuna—usa ka hunahunang gawasnon gikan sa kabalaka o kahadlok. “Kahadlok” maoy tawhanong panglantaw nga gihimo sa usa ka pagkulang sa pagtoo-pahulay.²⁶ Si Pablo mipakita sa usa ka kinadak-ang malig-on nga panghunahuna ubus sa presyur. Siya mipahimangno sa Mga Taga-Tesalonica sa pag-angkon og parehong malig-on nga panghunahuna diha sa atubangan sa kalisud:

Nga kamo dili sa madugay mauyog diha sa hunahuna, o masamok, ni pinaagi sa espiritu, ni pinaagi sa pulong, ni pinaagi sa sulat sama sa gikan kanamo. (2 Mga Taga-Tesalonica 2:2a)

Usa sa pinaka makapahinuklog nga mga ehemplo sa kalig-on diha sa modernong kasaysayan mao ang kang Heneral Robert E. Lee sa panahon sa Gubat sa Gettysburg—ang pinaka masangputong gubat sa Gira Taliwala sa Tinipong Bansa. Ang tanang butang hapit na mahugno para sa Kaabinan. Opisyal human sa laing opisyal misaysay diha: “Heneral Lee, ang akong dibisyon wala na kaayoy mga tawo nga nahabilin . . . akong rehimento . . . akong batalyon . . . akong kompaniya napapas na . . . kami nahutdan na sa kahimanan.” Pagkahuman sa kada alaot nga balita, si Lee motubag, “Kana maayo lang. Ako mo-angkon sa responsibilidad. Kuhaa ang mga nahabilin sa imong kasundalohan ug balhin sa habagatan ug pagporma uban ni Heneral . . .” ug uban pa. Siya mipabilin sa bug-os nga kalma ug lig-on samtang siya mihatag og mga sugo.

Ang kalig-on gihukman pinaagi sa dayag nga lihok, apan likod sa matag desisyon ug mando nga gihatag ni Heneral Lee maoy usa ka panghunahuna nga nagdala og kalig-on para sa sitwasyon. Kini dili ang unsa imong *buhaton* ang naglig-on sa

26. Pagtoo-pahulay maoy pagsagol sa mga saad sa Dios uban ang pagtoo, nga nagresulta diha sa kinahiladmang kalinaw. Tan-awa Thieme, *The Faith-Rest Life* (2004).

mga kalabutan—kini ang unsa imong *gihunahuna*! Ang usa ka tawo kinsa makahunahuna ubus sa presyur mao ang usa kinsa adunay usa ka malig-on nga panghunahuna.

Paghatag

Kay kon adunay usa ka kinabubut-ong hunahuna, *kini maoy* madawat sumala sa unsay anaa sa usa ka tawo, *ug* dili sumala sa unsa ang wala kaniya. (2 Mga Taga-Corinto 8:12)

Ang matag usa sumala sa iyang katuyoan diha sa iyang kasingkasing [toong lingin nga kabahin], *busa tugoti siya sa paghatag*; dili kay sa daotang buut, o kinahanglan gayud: kay ang Dios nahigugma sa usa ka malipayong maghahatag. (2 Mga Taga-Corinto 9:7)

Ang tinuud nga bibliyanhong paghatag maoy una sa tanan usa ka panghunahuna.²⁷ Ikaw dili sa kanunay adunay kwarta, apan ikaw sa kanunay makaangkon sa basehanan alang sa paghatag—usa ka kinabubut-ong hunahuna, nga maoy sa literal positibong kabubut-on nga gibase sa doktrina. Kini nagkambiyo sa paghatag gikan sa unsa imong gihatag isip usa ka paghalad ngadto sa unsay naglihok diha sa imong toong lingin nga kabahin. Ang kantidad sa kwarta nga imong gihatag maoy dili importante. Ang Bibliya wala gayud nagsulti sa gidaghanon sa ihatag apan ang kalidad sa imong panghunahuna. Ayaw liboga ang ikanapulo sa paghatag. Ang ikanapulo maoy usa ka buhis sa abut para sa mga magtotoo ug dimagtotoo diha sa Karaang Testamento nga Israel; kini walay kalabutan sa paghatag o mga paghalad.

27. Thieme, *Giving: Gimmick or Grace?* (1990).

Ang Bag-ong Testamento nga prinsipyo mao ang paghatag “isip ang Dios nagpalambo” (1 Mga Taga-Corinto 16:1-2). Diha sa pipila ka mga higayon kadto mahimong nobenta porsento, samtang diha sa uban, kini nagpasabut og usa ka porsento. Walay dapit sa Bibliya nga nagsulti nga ang bisan kinsa maghikaw sa iyang pamilya sa mga kinahanglanon sa kinabuhi aron sa paghatag og napulo ka porsento—o bisan unsa nga porsento! Sa sunud nga ikaw gidala pinaagi sa Ginoo sa paghimo og usa ka paghalad, hinumdumi nga ang sukaranong prinsipyo sa paghatag mao ang unsa imong gihunahuna.

Pananglitan ikaw naghunahuna og usa ka butang nga sama niini: “Ako nakakita ni Smith nga mibutang og singkwenta ka dolyares diha sa plato. Ako nakahibalo nga kon ako dili mohatag sa susamang kantidad akong ngalan mahimong ‘Mahugaw’ dinhi sa simbahan. Kini naghimo kanako nga mapungut tungud kay ako dihay laing mga plano para niadtong kwartaha—apan dia ra!” Busa ang singkwenta dolyares miadto ngadto sa plato. Ang katawhan mahimong mosulti, “Unsa ka kahibulungan!” Apan ang Dios nagsulti, “Unsa ka mangilngig!” Kini maoy paghatag “sa daotang buut, o kinahanglan gayud.” Kini maoy paghatag para sa pagdayeg sa katawhan ug ubus sa presyur, ug maoy usa ka gikadumtan sa Ginoo! Kon ikaw mohatag uban ang pagpasalamat ug para sa gugma alang sa Ginoo, usa ka ikanapulo sa usa ka sentimo maoy madawat ngadto Kaniya; samtang, gatusan sa liboan ka mga dolyares nga gihatag uban sa sayup nga panghunahuna maoy dili madawat.

Gugma

Ug ikaw maghigugma sa GINOO imong Dios uban sa tanan nimong kasingkasing [toong lingin nga kabahin], ug uban sa tanan nimong kalag, ug uban sa tanan nimong kusog. (Deuteronomio 6:5)

[Gugma, *agape*] Wala magpabuutan sa iyang kaugalingon nga dili angayan, wala mangita sa iyang kaugalingon, dili dali mapasuko, wala maghunahuna og daotan. (1 Mga Taga-Corinto 13:5)

Ang Griyegong pulong *agape* nagmatuud sa prinsipyo nga ang tinuud nga konsepto sa gugma diha sa Bibliya mao ang usa ka panghunahuna. *Agape*, nga naggikan sa pagpuno sa Balaang Espiritu ug *epignosis* nga kahibalo sa doktrina, maoy makita lamang diha sa mentalidad sa kalag ug mao ang kapasidad sa paghigugma sa Dios ug katawhan. *Agape* mao ang relaks nga panghunahuna sa Nagapatongpatong nga Pagtolonan ug nagpadayag sa kagawasan gikan sa panghunahuna nga mga sala. Kini maoy imposible sa pagpadayon sa usa ka relasyon uban sa Ginoo o uban sa bisan kinsang tawo ug mapuno uban sa panghunahuna nga mga sala. Ang mando sa paghigugma sa ubang mga magtotoo maoy dili usa ka sugo sa pagpakita sa imong gugma diha sa usa ka dayag nga paagi, ni bisan sa paghigugma sa tanan uban ang personal nga gugma. Kini maoy sa hugut usa ka sugo sa paggamit sa impersonal nga gugma ug pagpadayon sa usa ka relaks nga panghunahuna.²⁸ *Agape* mao ang divine nga panglantaw nga magpasiugda og dayag nga mga pagpahayag sa bisan asang personal o impersonal nga gugma (1 Mga Taga-Corinto 13:4-8a; 1 Juan 4:11, 19).

IKADUHANG MGA TAGA-CORINTO 10 ANG PANGHUNAHUNA NGA KAHUBITAN

Ang 2 Mga Taga-Corinto 10 maoy usa sa dakong

28. Thieme, *Freedom through Military Victory*, 75-76; *Christian Integrity* (2002), 35-37.

panghunahuna nga mga kapitulo diha sa Pulong sa Dios nga may kalabutan sa espirituhanong away ngadto sa atong hunahuna nga sumbanan.

Karon Ako Pablo sa akong kaugalingon nangaliyupo kaninyo pinaagi sa kalulot ug kamaayohon ni Kristo, kinsa diha sa presensiya *ako* ubus taliwala kaninyo, apan pagkawala diha ako maisog ngadto kaninyo. (2 Mga Taga-Corinto 10:1)

Ang pulong “kalulot” nagpasabut og “kamaayohon sa hunahuna” ug mao ang usa ka pulong para sa usa ka panghunahuna sa grasya. “Kamaayohon” maoy sa literal “kamaloloy-on” o paggamit sa grasya. Diha sa pinaka sinugdan niini nga bersikulo, si Apostol Pablo nagpasidungog sa pagkadako nga pagkasinati sa grasya sa atong Ginoong Jesu-Kristo. Ngano man? Ang masawayon nga panghunahuna sa Corintohanong mga magtotoo ngadto ni Pablo maoy usa ka satanasnong pagsulay sa pagguba sa kaugalingong panghunahuna ni Pablo sa pagkasinati sa grasya.

Dinhi niini nga bersikulo si Pablo nagtubag sa iyang mga tagsaway diha sa Corintohanong simbahan. Siya wala mobuhat sa “pagbali sa laing aping” sa dihang sila nag-ataki sa awtoridad sa iyang pagkaapostoles isip usa ka paagi sa pagdaot sa dungog kaniya. Siya nagsulat ngadto kanila isip usa ka tawo uban ang awtoridad sa pagpahiluna sa pag-away-away.

Ang katapusang pamulong sa bersikulo 1 maoy sa kasagaran gisayup og sabut. Si Pablo wala lamang misukol, apan siya sa mahait og sulti nagkutlo sa iyang mga tagsaway. Siya masawayon nga nag-ingon nga kining mga legalista nag-angkon nga siya maoy mapaitoy-itoyon ug manggiulawon diha sa ilang presensiya, apan maisog ug banggiitan diha sa iyang epistola. Kini maoy usa ka panimaan sa epistola sa 1 Mga

Taga-Corinto diin si Pablo misulat og usa ka makapaslot nga pasidaan ngadto sa mga Corintohanong mga magtotoo bahin sa ilang karnalidad.

Apan ako nangaliyupo *kaninyo*, nga ako dili unta maisogon sa dihang ako anaa uban nianang pagsalig, diin ako naghunahuna nga mahimong maisog batok sa pipila, nga naghunahuna kanamo maingon nga kami milakaw sumala diha sa unud.
(2 Mga Taga-Corinto 10:2)

Si Pablo naghangyo nga ang iyang mga tagsaway maghimo og usa ka pag-usab sa panghunahuna ngadto sa pagkasinati sa grasya. Ang pagkamasawayon ug pagdaogdaog mipugong ni Pablo gikan sa pagpahibalo sa doktrina. Apan si Pablo wala mahadlok sa iyang legalistang mga tagsaway. Siya nagpabiling wala sa Corinto tungud kay siya mipalabi sa pagbalik ubus sa relaks nga mga kondisyon, diin maoy maayo kaayo alang sa pagtudlo, imbis nga uban sa usa ka mahimong-tig-a nga palisiya. Pinaagi sa doktrina si Pablo dihay dako nga talahurong kadasig, ug bisan og diha sa ilang presensiya o pagkawala gikan kanila, siya maoy matinumanon ngadto sa doktrina sa Bibliya. Ang labing dakong pagpahayag sa gugma sa usa ka pastor-magtutudlo para sa iyang mga karnero mao ang pagpahibalo sa doktrina.

Ang ataki sa mga legalista mipahayag sa ilang emosyonal nga pag-alsa ug rebersiyonismo.²⁹ Diha sa paghunahuna ni

29. Emosyonal nga pag-alsa sa kalag maoy espirituhanong kagubutan diin ang rebersiyonistang magtotoo naghimo og emosyon imbis nga doktrina ang iyang sumbanan para sa kinabuhi. Tan-awa Thieme, *Reversionism*, 26-29.

Rebersiyonismo maoy paagi sa kinabuhi nga gipili sa magtotoo sa dihang siya motalikud gikan sa plano sa Dios, kabubut-on, ug katuyoan para sa iyang kinabuhi ug mobalik ngadto sa usa ka kaniadtong tinoohan, usa ka kaniadtong panglantaw, usa ka kaniadtong modus operandi nga waykalainan gikan sa usa ka dimagtotoo. Ang rebersiyonista wala makawala sa iyang kaluwasan, apan siya naa ubus sa impluwensiya sa kalibutanon nga sistema ni Satanas (1 Timoteo 4:1).

Pablo nga mapahitas-on ug karnal, sila sa tinuud mipasangil ngadto kaniya sa ilang kaugalingong kondisyon sa kalag.

Kay bisan pa kami naglakaw diha sa unud [tawhanong lawas], kami wala nakiggubat [diha sa anghelanong away] sunud [sumala ngadto sa] sa unud [kinaiyang makasasala]. (2 Mga Taga-Corinto 10:3)

Uban ang iyang karakteristik nga kamuut ug biaybiay, si Pablo naghimo sa usa ka pagdula diha sa mga pulong ug naggamit sa pulong “unud” diha sa pareho niyang literal ug espirituwal nga mga pasabut. Kini maoy tinuud nga ang kalag ni Pablo naglakaw *diha* sa hut-ong sa unud (ang tawhanong lawas), apan kini maoy dili tinuud nga siya nagtudlo *sumala ngadto* sa mga sukaranan sa unud (kinaiyang makasasala). Tungud lang ba kay si Pablo ‘nangasaba’ sa mga Taga-Corinto wala nagkahulugan nga siya maoy gawas sa fellowship. Siya naghuput sa lehitimong apostolikong awtoridad. Busa, ang iyang mapangahasong pagtudlo maoy dili karnalidad. Ang pagsaway ni Pablo pinaagi sa mga Taga-Corinto maoy waypulus ug nagrepresentar sa kinaugalingong-pagkamatarong sa tawhanong panglantaw ug legalismo.

Ang atong pakiggubat diha sa Kristohanong kinabuhi maoy dili lawasnon ni unudnon; kini maoy espirituwal. Bisan og kita nagpuyo dinhi niining kalibutana, kita wala nakig-away diha sa espirituhanong away sumala ngadto sa sukaranan niining kalibutana. Diha sa pakig-away kita wala naggamit sa atong tawhanong kusog o mga talento, atong tawhanong mga personalidad o kaigmat. Kita naggamit sa atong hinatag-sa-Dios nga mga bahandi. Ang Ginoo mihatag sa kasayuran nga diin kita makausab sa atong panghunahuna ug makaabante nga madaugon ngadto sa makitang abut nga magkauyon uban sa divine nga panglantaw. Kini maoy usa ka hilabihang kaimportante nga prinsipyo, kay kini magpasabut sa

panghunahunang kahubitan ni Pablo.

Atong Espirituwal nga mga Hinagiban

(Kay ang mga hinagiban sa atong pakiggubat *maoy* dili karnal, apan gamhanan pinaagi sa Dios ngadto [batok] sa pagbira paubus sa lig-on nga mga kota.) (2 Mga Taga-Corinto 10:4)

Diha sa espirituwal nga pakiggubat, kita dili mopunit sa usa ka riple o granada aron mopildi sa yawa. Tungud kay kita wala nakig-away sumala ngadto sa unud, kita kinahanglang adunay espirituwal nga hinagiban para sa pagkumbati diha sa anghelanong away (Mga Taga-Efeso 6:11-17). “Karnal” dinhi niining bersikuloha nagpunting ngadto sa sistema sa kalibutanong mga sukaranan. Ang atong mga hinagiban diha sa anghelanong away wala nasakup ngadto sa lawasnong ginsakpan. Hinoon, ang mga hinagiban sa atong espirituwal nga pakiggubat *maoy* “gamhanan” tungud kay ang ilang gigikanan mao ang Dios.

Ang yawan-ong sistema nagpataas sa tawhanong panglantaw, tawhanong abilidad, tawhanong gahum. Apan ang Dios mihatag diha sa grasya sa divine nga kagamitan ug mga hinagiban aron modepensa batok sa mga pag-ataki ni Satanas. Unsa man kining mga hinagibana nga diin naghimo kanato aron mopugong sa kinaiyang makasasala, tawhanong panglantaw, ug sa daotan diha sa kalibutan sa yawa (2 Mga Taga-Corinto 4:4; Santiago 4:7)? Sila mao ang atong mga panghunahuna! Ang hinungdan nga naggahum, nagpadasig, ug naglig-on sa usa ka magtotoo mao ang iyang panghunahuna nga sundanan sa divine nga panglantaw. Apan kon ang magtotoo naghunahuna sa tawhanong panglantaw, siya *maoy* miuyon ngadto sa satanasnong pagsulud. Siya *maoy* waykapuslanan, miserable, ug waykalainan gikan sa

dimagtotoo.

Ang magtotoo nga anaay doktrina diha sa toong lingin nga kabahin adunay divine nga panglantaw og andam para sa paggamit aron makabarog ngadto sa gahum ni Satanas. Ang maong usa ka magtotoo maoy misibog ngadto sa labawng-grasya nga kinabuhi ug adunay kapasidad nga mosabut nga ang “tanang mga butang magbuhat sa dungan para sa maayo” (Mga Taga-Roma 8:28). Siya nagtugyan sa tanan niyang mga kakulian ngadto sa Ginoo (1 Pedro 5:7); siya nasayod ug naggamit sa doktrina sa divine nga esensiya³⁰ ug ang mga prinsipyo sa Kristolohiya. Kini nga magtotoo dili gayud mapildi! Samtang ang magtotoo adunay divine nga panglantaw diha sa toong lingin nga kabahin nga diin nag-ingon, “Ako makig-away hangtod sa katapusan,” siya dili mabuntog!

Ang Panghunahuna diha sa Away

Pagpaubus sa mga imahinasyon, ug sa matag taas nga butang nga nagpasaka sa iyang-kaugalingon batok [diha sa pagsupak ngadto] sa kahibalo sa Dios, ug magdala ngadto sa pagkaulipon sa matag panghunahuna sa pagsunud ni Kristo. (2 Mga Taga-Corinto 10:5)

Ang konsepto sa pagdala sa matag panghunahuna ngadto sa pagkaulipon para ni Kristo maoy gihubad diha sama ka daghan sa mga paagi sama sa nangalibog o rebersiyonistang mga magtotoo. Ang ‘mga tigpalandong,’ ang ‘mga nag-antos,’ ang ‘positibong mga tighunahuna,’ tanan nagtoo nga sila maoy nagdala sa ilang mga panghunahuna ngadto sa pagkaulipon

30. Ang mga hiyas sa pagkaDios maoy gilaktud isip: kinalabwang-kamandoan, pagkamatarong, hustisya, gugma, waykatapusang kinabuhi, omniscience, omnipotence, omnipresence, dimausab, kamatinuuron. Tan-awa sa Thieme, *The Trinity* (2003).

para ni Kristo. Hinoon sila maoy nagpuli sa tawhanong mga sistema sa pagpahitaas para sa divine nga panglantaw.

Sa dihang kini nga bersikulo maoy gituki diha sa Griyego, kini sa tataw nagpadayag nga ang matag pamulong naglambigit ngadto sa kasundalohang kalihukan. “Pagpaubus” (*kathaireo*) nagsugyot sa gahum sa usa ka panghunahuna aron moguba sa panglimbong ni Satanas. Ang estratehiyanhong kadaugan sa krus, nga gisundan sa pagkabanhaw, pagsaka, ug sesyon ni Kristo diha sa toong kamut sa Amahan, maoy mibutang ni Satanas diha sa usa ka makuyaw nga posisyon sa higayon sa Kapanahonan sa Simbahan.³¹ Kini mao ang gipakusgan nga ang-ang sa anghelanong away, ang higayon sa pagkawala sa paglaum ni Satanas (Pinadayag 12:12). Diha sa iyang kapalaran nga gitak-upan pinaagi sa krus, si Satanas makagamit lamang og paglangang mga taktika.

Ang mga magtotoo maoy kasundalohan nga gidisenyo sa Ginoo aron moguba sa panggubot ni Satanas. Sa dihang sila mapakyas, kini maoy tungud sa negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina, ang wapaglihok sa GAP, ang pag-abli sa (*mataiotes*)³² nga hinungdan sa uwat sa unud sa kalag³³ ug rebersiyonismo. Ubus niini nga mga kondisyon ang hunahuna

31. Ang Kapanahonan sa Simbahan mao ang karong dispensasyon nga diin misugod diha sa Adlaw sa Pentekostes, kalim-an ka mga adlaw human sa paglansang ni Kristo, ug maundang diha sa pagkabanhaw o Pagsakgaw sa Simbahan (Mga Taga-Efeso 1:10; 2:1-5, 8-9; Mga Taga-Colosas 1:25-26). Tan-awa sa Thieme, *The Divine Outline of History*.

32. *Mataiotes*: Griyegong pulong nga gihubad og “pagkawaysulud,” ingon diha sa Mga Taga-Efeso 4:17. Kini maoy usa ka haw-ang diha sa kalag nga gihimo pinaagi sa negatibong kabubut-on ngadto sa Dios ug doktrina sa Bibliya.

33. Ang ikapitong ang-ang sa rebersiyonismo maoy magkapulong diha sa “pagkagahi sa kasingkasing” (Juan 12:40; Mga Taga-Efeso 4:18-19). Ang uwat sa unud maoy giporma pinaagi sa impluwensiya sa daotan ngadto sa parehang wala ug toong lingin nga mga kabahin sa kalag. Samtang ang uwat magkadaghan, ang *mataiotes* nagbira sa bakak nga doktrina sa hilabihang ka paspas gayud ngadto sa walang lingin nga kabahin, naghatag sa nagkasakang masdakong presyur ngadto sa toong lingin nga kabahin. Divine nga panglantaw maoy matabunan (Exodo 17:1-7). Pagpuyopuyo, adiksiyon sa droga, panghuboghubog, o bisan unsang laing kataranta sa pagpangita para sa kalipay ang magpakusog niining paggahi. Tan-awa sa Pakapin sa Basahon B; tan-awa usab sa Thieme, *Reversionism*, 33-37.

mahimong piniriso ni Satanang. Aron modaug batok sa dimakitang kaaway nagkinahanglan sa usa ka bug-at nga konsentrasyon sa doktrina!

Unsa ang plano ni Satanang sa pag-ataki? “Mga imahinasyon”? Dili gayud! Si Satanang maoy hilabihang kaigmat aron maglihok diha base sa imahinasyon. Ang pulong, sa di hustong gihubad og “mga imahinasyon,” mao ang (*logismos*), mga sistema sa panghunahuna o katarungan, ug nagpunting ngadto sa pangatarungang mga gahum sa kalibutanong doktrina ug tawhanong panglantaw (1 Timoteo 4:1). Si Satanang adunay duha ka mga taktika para sa iyang pagsulong: una, aron molusut sa mga hunahuna sa katawhan, parehang mga magtotoo ug mga dimagtotoo uban ang Satanang doktrina; ikaduha, aron mokusog ang anghelanong away nga diin nagsugyot sa iyang pagkawala sa paglaum tungud sa iyang estratehiyanhong kapildihan didto sa krus.

Ang modus operandi ni Satanang maoy gihulagway isip “matag taas nga butang” (*pas hupsoma*), o “matag ali sa garbo.” Si Satanang nag-ataki uban ang mga ali sa garbo. Ang mismong sala nga hinungdan sa iyang pagkalaglag (Isaiah 14:12-17) mao ang taktikanhong pangsagang sa luthang nga diin diha siya nagpahumok niadtong kinsa nagsupak kaniya. Ang garbo maoy parehang usa ka panghunahuna nga sala ug usa ka tawhanong panglantaw nga sistema sa panghunahuna nga diin nagpugong sa kawaypihigpihig. Pinaagi sa garbo ang yawa nagtinguha nga mapabilin ang magtotoo nga waypanimbang.

Natural, ang usa ka masdakong kakuyaw ngadto sa magtotoo kinsa nagpugong sa inisyal nga pag-ataki ni Satanang maoy usa ka ikaduhang mas gamhanan, ingon nga ang sunud nga pamulong nagpasundayag. “Matag taas nga butang nga nagpasaka sa iyang-kaugalingon” (*epairo*) nagkahulugan og “aron mopataas sa pag-ataki.” Si Satanang maoy takus sa usa ka maslig-ong pag-ataki uban sa iyang tawhanong panglantaw ug kalibutanong mga doktrina. Unsa man ang iyang atakihon? “Ang kahibalo [*gnosis*] sa Dios.” Si Satanang nag-ataki sa

akademikong pagsabut sa doktrina (*gnosis*) diha sa walang lingin nga kabahin sa magtotoo. Kon ang *gnosis* maoy gituis kini dili mamahimong *epignosis*. Kon ang Balaang Espiritu maoy gipaguul (Mga Taga-Efeso 4:30) ug gipalong (1 Mga Taga-Tesalonica 5:19),³⁴ ang *gnosis* dili makatuyok ngadto sa toong lingin nga kabahin.

Kon kini nga mga pag-ataki maoy malampuson, si Satanas naghimo og usa ka piniriso sa imong hunahuna. Diha sa pikas nga bahin, kon ikaw nagmalampuson sa pagpugong sa kalibutanong panglantaw, ikaw “nagdala ngadto sa pagkaulipon” (*aichmalotizo*) o naghimo og usa ka piniriso sa “matag panghunahuna” (*noema*)—sa literal, “matag sistema sa panghunahuna.” Ikaw misagang sa pag-ataki, ug si Satanas ang giabog.

Logismos mao ang malampusong pagsulay ni Satanas aron modakop ug motangtang sa GAP. *Noema* mao ang malampusong pagsulay sa magtotoo sa pagsukol. Diha sa laing pagkasulti, *logismos* nagpasabut og tawhanong panglantaw; *noema*, divine nga panglantaw. Ang matag sistema sa panghunahuna nga gipasiugdahan ni Satanas mahimong madakpan pinaagi sa magtotoo ug mausab gikan sa *logismos* ngadto sa *noema* pinaagi sa paggamit sa doktrina.

Paghimo og usa ka piniriso sa matag tawhanong panglantaw nga sistema sa panghunahuna maoy matuman ubus sa prinsipyo sa awtoridad. “Pagsunud” (*hupakoe*) wala nagpasabut og “pagkamasinugtanon” sama ingon sa “awtoridad.”

Pagsupak sa kalibutanong panghunahuna, ug matag ali sa garbo nga nag-ataki batok sa akademikong kahibalo sa Dios, ug paghimo og usa ka piniriso sa matag tawhanong panglantaw nga

34. Ang karnal nga magtotoo nagpaguul ug nagpaantos sa pagpuno nga ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu.

sistema sa panghunahuna ngadto sa awtoridad ni Kristo. (2 Mga Taga-Corinto 10:5, gikorihiang paghubad)

Ang awtoridad ni Kristo mao ang doktrina sa Bibliya—“ang hunahuna [panghunahuna] ni Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 2:16). Adunay usa ka divine nga plano nga diin ikaw makaabante, malupig og maniobra si Satanas, ug makaangkon sa kadaugan diha sa kalibutan sa yawa. Kini nga plano mao ang divine nga panglantaw—doktrina sa Bibliya! Ang matag gubat diha sa kinabuhi mahimong madaog kon ikaw mosunud sa divine nga mga pagtudlo.

Kon ikaw mapakyas sa pagsunud sa divine nga mga pagtudlo, ikaw sa dimalikayan maligsan pinaagi sa satanasnong pag-ataki sa tawhanong panghunahuna diha sa imong kalag. Unsa man ang pipila sa tawhanong mga sistema sa panghunahuna nga gigamit ni Satanas diha sa pag-ataki?

DIREKTANG PAG-ATAKI

Dinhi niini nga sistema ang usa ka tawo nagreak ngadto sa mga problema ug mga kapakyasan sa kinabuhi pinaagi sa kasuko—usa ka sulbong sa kasuko, usa ka pagsapot, o lawasnong pagsulong. Kini nga panghunahuna naggikan sa usa sa pangibog nga mga sundanan sa kinaiyang makasasala:³⁵ pangibog sa pag-uyon (aron makakuha og pagtagad), pangibog sa gahum (aron mokontrol sa katawhan ug sa kalikupan nga nagpalibut kanila). Unya, gikan sa emosyonal nga pag-alsa ug panghunahuna nga mga sala maggikan ang pagkamapahimaslon ug pagkadimapuypuy (pagkamadumtanon ug nagtinguha sa panimalus).

35. Thieme, *The Plan of God*, 14-15.

DEPENSA NGA MGA MEKANISMO

Sa dihang ang karnal nga magtotoo maoy nag-atubang diha sa mga presyur siya maoy hilabihang kahuyang nga modala, siya manalipod sa iyang-kaugalingon pinaagi sa pagbalik ngadto sa tawhanong panglantaw nga mga solusyon aron mobabag sa katinuuran. Diha sa iyang espirituwal nga dipagkahamtong siya nagsulay nga motabon sa iyang kaugalingong mga kapakyasan o mga kakulangan diha sa pipila ka nagkalainlaing mga paagi.

Rasyonalisasyon. Kini maoy usa ka porma sa kaugalingong-katarungan, usa ka kahimtang sa hunahuna nga naghitarong sa makasasalang mga kalihukan o nagbasol sa Dios o sa uban para sa tanang kalisdanan. Ang rebersiyonistang magtotoo uban ang uwat sa unud diha sa toong lingin nga kabahin sa kalag, usa ka bawog nga konsensiya, ug naglihok sa tawhanong panglantaw dili mangako og responsibilidad para sa iyang mga kapakyasan. Sa pagrasyonal, ang rebersiyonistang magtotoo dili magrebound ug mag-abante diha sa *epignosis* nga kahibalo.

Pagdumili. Ang tawhanong panglantaw sa pagdumili maoy usa ka paagi sa pagsagubang diha sa dimadawat nga mga gibati, mga kabalaka, mga panumduman, mga kamabatukon, o mga sala ug mga kapakyasan. Ang karnal nga magtotoo magtabon gikan sa iyang kaugalingon sa katinuuran sa iyang mga sirkumstansiya, imbis nga atubangon ang katinuuran sa kalisdanan o kapakyasan uban ang doktrina nga nagpuyo diha sa iyang kalag.

Pagpahitaas. Sa dihang ang usa ka magtotoo gilaay, gimingaw, nawad-ag paglaum, o napuno sa panghunahuna nga mga sala, siya mangita og usa ka panguntra para sa iyang mga kapakyasan. Siya magpagawas sa usa ka kataranta sa

pagpangita para sa kalipay pinaagi sa pagpakighilawas, bino, drogas, kalingawan. Siya mamahimong usa ka ulipon ngadto sa mga detalye sa kinabuhi ug mawad-an sa iyang kapasidad para sa kinabuhi, gugma, ug kalipay. Busa, siya magpataas.

Usa sa pinaka kasagaran ug malinglahong mga pagpataas mao ang pag-eskapo ngadto sa gidamgo nga kalibutan. Diha sa imong hunahuna ikaw mag-aninaw sa usa ka lugar nga hiklinanan nga diin ikaw makabalos para sa imong mga kapakyasan, mga kalisdanan, ug mga kapalaw sa kinabuhi. Sa dihang ang usa ka tawo maoy masaka labaw kanimo, diha sa imong kapaitan ikaw maglukso ngadto sa gidamgo nga kalibutan. Ang imong gidamgo nga kalibutan mao ang usa ka kahibulungan, mahimayaong lugar, para dinhi sa 'ditinuud nga lugar' ikaw maoy kinalabwan. Ikaw makakita sa imong-kaugalingon nga gipataas ibabaw niining tawhana, samtang siya naghulat diha kanimo kamut ug tiil diha sa alaot nga pagkaulipon ngadto sa imong matag kapritso.

Tingali usa ka tawo misalikway kanimo, apan diha sa imong gidamgo nga kalibutan kadto nga tawo nagkamang pabalik, nagpakilooy sa kapasayloan ug nagpasalig sa waykamatayong gugma. Human sa usa ka away diha sa imong bana ikaw tingali mag-ingon, "Akong ipakita kanimo," ug unya moadto diha sa usa ka grabeng pagpamalit nga makapatay-og sa Fort Knox! Human sa usa ka away diha sa imong asawa ikaw tingali makigtapog uban ang imong higala didto sa usa ka imnanan ug mag-ingon, "Ako wala makasabut sa mga babaye." Diha sa bisan haing hitabo ikaw maoy naglikay sa katinuuran sa imong mga kapalaw ug mga sakit sa kasingkasing.

Sa dihang ikaw nag-atras gikan sa katinuuran ngadto sa tawhanong panglantaw nga pagpataas, ikaw nagpabiling naghuput sa imong kapaitan ug kapakyasan. Ikaw maoy nagpabiling nasamok! Hinoon, ikaw kinahanglang maggamit sa doktrina ngadto sa imong kasinatian aron malabngan ang pagpahitaas! Ang mas daghang doktrina sa Bibliya nga imong mahibaloan, ang mas daghan nga ikaw makakita sa kalig-

on, kahayahay, ug gahum sa dihang mag-atubang sa mga katinuuran sa kinabuhi.

Kinaugalingon. Sa dihang ang emosyon ang magpasulabi sa panghunahuna, kinaugalingon ang magkontrol sa kinabuhi. Ang mga magtotoo kinsa nagsul-ob sa ilang mga pagbati diha sa ilang mga bukton ug mao sa kanunay masamok mahitungud sa usa ka butang o sa usa ka tawo nga maoy mga tighunahuna sa kinaugalingon. Kon pipila ka mga myembro diha sa usa ka simbahan dili magdali aron motimbaya kanila ug maghatag kanila sa 'malipayong paglamano,' sila maghubad niini isip usa ka dimahigalaong kongregasyon. Sila nagbatig pagsalikway ug masulub-on. Sila maglibut sa pagpangita para sa laing simbahan. Sa hilabihang kapakyasan didto sa opisina, sa lungsoranong pundukanan, o sa panimalay sila nagkinahanglan sa usa ka simbahan nga diin sila makakuha og pagtagad. Sila nagkinahanglan sa usa ka simbahan nga makapuli para sa usa ka nag-inusarang mga kasingkasing nga pundukanan. Kini maoy usa ka pagpakita sa kalooy-sa-kaugalingon ug nalimin-sa-kaugalingon. Ang maong dali-mahiubus ug sa kinaugalingon nagbilin kanila nga madutlan ngadto sa usa ka kadaghanang panghunahuna nga mga sala.

Walay pamalibad para sa bisan unsang tawhanong panglantaw nga sistema sa panghunahuna diha sa mga magtotoo. Ang imong kinabuhi maoy gidisenyo sa Dios aron makaangkon sa kalinaw, kalipay, ug panalangin. Sa matag higayon nga ikaw nag-atubang sa usa ka makadaot nga sitwasyon, ikaw adunay kapilian: ikaw mahimong modangup ngadto sa tawhanong panglantaw o moabante ngadto sa divine nga panglantaw. Sa dihang ikaw makaabut ngadto sa lugar sa kinataasang divine nga panglantaw, ikaw mahimong mapuy-an uban ang persona ni Jesu-Kristo ug magpadulong ngadto sa usa ka lugar sa perpektong kalipay. Samtang ikaw nagpabilin nga malig-on diha sa perpektong kalipay, walay makapasibog kanimo (Mga Salmo 16:8).

Apan kana dili pa mao tanan! Ikaw mahimong mas madanihon sa matag segundo nga ikaw magtan-aw diha sa kinabuhi gikan sa divine nga panglantaw. Ikaw mahimong usa ka lahi nga tawo. Ang katawhan madani diha kanimo tungud kay sila nakakita sa imong kalig-on. Sila tingali wala makahibalo unsa ang gigikanan, apan sila nahibalo nga ikaw naghuput sa mga kalidad nga sila maghatag sa tanan aron lang makaangkon. Ang imong tibuuk kinabuhi nagpakita og unsa ang imong gihunahuna! Kini maoy usa ka kabahin sa konsepto sa kinahiladmang katahum gikan sa pagpuno sa Espiritu ug sa labawng-grasya nga kinabuhi. Ikaw dili na kinahanglang ‘magtuktuk diha sa mga pultahan’ o manghatag sa mga basahon diha sa usa ka kilid sa kalsada aron modala sa mga dimagtotoo ngadto ni Kristo; sila ang moduul kanimo. Imong makaplagaan nga ang pagdala sa maong katawhan ngadto sa Ginoo maoy nahisama sa pagpusil sa usa ka itik sa duha ka lakang ang gilay-on gamit ang usa ka dose-sukod nga syatgan. Ikaw dili gayud masipyat!

Ang nakaalaot mao nga dili ingon kadaghan nga mga magtotoo sa palibut nga anaa nianang maong kalig-on. Nasayod ka ba og ngano? Diyutay ang katawhan nga nahibalo sa igong doktrina aron mopuno sa usa ka didal. Sila maoy nagtinguha nga mopuyo ngadto sa ‘gamay nga kahayag’ nga sila anaa, apan kini maoy hapit na nga mapalong! Wala gayud nga ang Bibliya nagmando kanimo nga mopuyo ngadto sa usa ka diyutay nga kahayag; hinoon, ikaw maoy gisultihan nga magdagkot sa masdakong “kahayag” nga posible diha sa imong toong lingin nga kabahin (Mga Salmo 119:130). Ikaw dili gayud makakuha sa sobrang doktrina! Ang doktrina nagpalungtad sa imong divine nga panglantaw ug nagpalig-on sa imong panghunahuna.

Ang Garison diha sa Kalag

Ug ang pagkaanaa diha sa usa ka pagkaandam aron manimalus sa tanang wapagsunud, sa dihang ang imong pagsunud maoy natuman. (2 Mga Taga-Corinto 10:6)

Si Satanas anaay daghang batid nga mga sistema para sa pagkontrol sa kalag sa mga magtotoo, apan ang Dios mihatag og usa ka sistema sa seguridad aron manalipod sa kalag. “Ang pagkaanaa diha sa usa ka pagkaandam aron manimalus” maoy usa ka sundalong termino nga nagpasabut og seguridad ug mahimong hubaron og, “aron garisonan ang mga tropa ngadto sa usa ka tinong lugar aron mopugong sa rebolusyon.” Kini nga bersikulo maoy usa ka pasidaan batok sa rebolusyon diha sa kalag. Sa dihang ang magtotoo nagpadulong nga negatibo ngadto sa doktrina sa Bibliya og nagresulta diha sa emosyonal nga pag-alsa, rebersiyonismo, tawhanong panglantaw, ug pagbiya sa tinoohan, ang iyang kalag maoy anaa sa rebolusyon.

Wala gayuy higayon diha sa Kristohanong kasinatian nga ang magtotoo maoy dimadutlan ngadto sa emosyonal nga pag-alsa. Ang emosyon mismo maoy usa ka haw-ang nga pisyolohiya nga pagtubag; ang emosyon nagdala sa walay doktrinal nga sulud, walay mentalidad, walay mga sumbanan ug mga sukdanan, walay igong buut: Ang emosyon nagpahayag sa karakter niadtong diin niini nagtubag. Kon ang toong lingin nga kabahin nagdala sa doktrina, ang emosyonal nga pagtubag mao ang pagtamud para sa kamatuuran ug divine nga panglantaw (Mga Salmo 16:7-8). Ang resulta mao ang kapasidad para sa kinabuhi, gugma, kalipay. Hinoon, kon ang toong lingin nga kabahin maoy gikontrol pinaagi sa kinaiyang makasasala, ang awtoridad sa doktrina maoy gisalikway ug ang mga emosyon nagreak uban ang luag nga kahimtang sa pagliyak—irasyonalidad, kasibot-sa-kaugalingon, waykalig-

on, dibalanse. Ang tawo kinsa maoy gidala pinaagi sa iyang emosyon maoy giganahan sa dihang ang mga panghitabo maoy malipayon apan masulub-on sa dihang sila maoy alaot.

Ang katuyoan ni Satanas diha sa anghelanong away mao nga mohimo sa imong kalag nga usa ka panggubatan. Siya daan nang anaay usa ka kauban diha sa imong lawas—ang kinaiyang makasasala nga diin, pinaagi sa karnalidad ug rebersiyonismo, nagkontrol sa imong kalag. Bisan pa, ang kinaiyang makasasala makahimo lamang sa karnalidad, tawhanong kamaayo ug daotan.³⁶ Kini nagkinahanglan og usa ka gawasnong pag-ataki nga kusog sa satanasnong doktrina o ang “mga doktrina sa mga demonyo” (1 Timoteo 4:1, NASB) aron makompleto ang pagguba sa pagkaepektibo sa imong kalag.

Ang imong kalag kinahanglang anaay usa ka garison. Kon kini wala, ikaw mahimong madutlan ngadto sa tanang emosyonal nga mga kalihukan diha sa Kristiyanismo karon—ang makausang mga pagpahinungud, ang mga dilang kalihukan, o ‘divine’ nga pag-ayo nga paglingla. “Pagkaanaa” maoy usa ka pangkarong aktibong pungliway, sa linya aktionsart sa (*echo*), nagkahulugan og “aron moangkon ug aron mogunit,” ug nagsugyot sa usa ka tinong paagi sa kinabuhi. Ang imong paagi sa kinabuhi kinahanglang magpalungtad sa usa ka mapadayonong pagbantay nga gibutang diha sa kalag.

Sa dihang ang usa ka kasundalohang magbabaklay nga batalyon maoy diha sa pag-irog, kini kinahanglang protektahan pinaagi sa usa ka “punto”—usa ka gamay nga grupo sa kasundalohan nga gibutang atubangan sa nangunang lumbay. Kinahanglan usab anaa sa kilid ug likud nga proteksiyon. Sa

36. Daotan mao ang panghunahuna ni Satanas ug nagpakita sa kamalinglahon sa iyang kamaalamon. Sala ug ang tawhanong kamaayo maoy kabahin sa iyang palisiya. Si Satanas naggamit sa daotan aron modaot sa tawhanong kaliwatan diha sa iyang pagsulay sa pagkontrol sa kalibutan nga siya karon ang nagdumala (Juan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Mga Taga-Corinto 4:4). Tan-awa sa Thieme, *Reversionism*, 14-19.

dihang ang kasundalohan nagpahulay o mubong panahon nga pagkampo, sila magbutang sa usa ka palibut nga pagdependa uban sa mga bantayanan para sa seguridad.

Para sa anghelanong away ang Dios naghatag sa duha ka mga klase sa seguridad: waykatapusang seguridad (Juan 10:28) ug temporaryong seguridad—ang pagpalungtad para sa usa ka garison diha sa imong kalag (2 Mga Taga-Corinto 10:6). Ang proteksiyon batok sa pag-ilog sa kalag pinaagi sa kalibutanong mga doktrina mao ang doktrina sa Bibliya. “Tanang wapagsunud” (*parakoe*) nagpasabut og “pagbiya gikan sa pagsunud o awtoridad.” Ikaw kinahanglang magbutang og bantay diha sa imong kalag aron “manimalus sa tanang wapagsunud ngadto sa awtoridad,” nga diin mao ang pag-alsa diha sa kalag. “Manimalus” (*ekdikeo*) nagpasabut og pagsilot ug nagsugyot nga kining tanang mga pag-alsa kinahanglang masilotan o masumpo.

Ang tinuud nga ikaw maoy usa ka magtotoo wala nagkahulugan nga ang imong kalag maoy awtomatik nga gigarison—kini maoy potensiyal. Samtang ikaw nagkat-on sa mga kategoriya sa doktrina, ang ‘kasundalohan’ mosulud, ug ang usa ka garison maoy gibutang diha sa imong kalag. Sa dihang ikaw nahibalo sa igong doktrina pinaagi sa paglihok sa GAP, ikaw makabuntog sa matag pag-alsa diha sa imong kalag. Kini mao ang punto nga diin ang “pagsunud maoy matuman.” Ang doktrina diha sa toong lingin nga kabahin mao ang unang kautlanan sa imong dependa—ang imong kinadak-ang proteksiyon.

Unsa man ang buhaton sa usa ka bag-ong magtotoo hangtod nga siya makaugmad og usa ka garison diha sa kalag? Siya makig-away gamit ang usa ka tirador, mga pana, o mga kinumo; sa laing pagkasulti, siya maggamit sa pagtoo-pahulay nga paagi isip usa ka pwersa sa pagpugong hangtod nga siya magtukod sa usa ka malig-on ug mas permanenteng dependa. Pagtoo-pahulay maoy sa yanong gidisenyo aron moangkon sa mga saad ug mga prinsipyo diha sa Pulong aron molig-on sa

kalag. Ang hingpit-nga-kalig-ong garison mao ang hingpit nga kahibalo sa mga doktrina sa Bibliya diha sa toong lingin nga kabahin nga nagtukod sa Nagapatongpatong nga Pagtolon-an ug sa labawng-grasya nga kinabuhi.

Pamalandong [paghunahuna kanunay] niini nga mga butang; paghatag sa imong-kaugalingon sa kinatibuk-an ngadto kanila; nga ang imong pagdaog [pag-asenso] mahimong makita sa tanan. Pagpatalinghog diha sa imong-kaugalingon, ug diha sa doktrina; pagpadayon diha kanila: kay diha sa pagbuhat niini ikaw parehang nagluwas [nagpahilayo] sa imong-kaugalingon [gikan sa satanasnong doktrina], ug kanila nga nakadungog kanimo [niadtong kinsa ikaw adunay impluwensiya]. (1 Timoteo 4:15-16)

Pagbaton diha sa pagkaandam [ang garison sa doktrina] nga mosilot sa tanang pagbiya gikan sa pagsunud [pag-alsa], sa dihang ang imong pagsunud [kakulangan sa doktrina] maoy natuman, ingon man usab aron hingpit nga moimpluwensiya kanimo. (2 Mga Taga-Corinto 10:6, gikorihiang paghubad)

Ang Peligro sa Taphaw nga Paghatag-bili

Ikaw ba nagtan-aw diha sa mga butang sa panggawas nga panagway? Kon si bisan kinsang tawo ang nagsalig ngadto sa iyang-kaugalingon nga siya maoy ni Kristo, tugoti siya sa iyang-kaugalingon nga maghunahuna niini pagbalik, nga, samtang siya *maoy* ni Kristo, bisan ingon niana *mao* kita ni Kristo. (2 Mga Taga-Corinto 10:7)

Ang unang pamulong niini nga bersikulo mao ang biyograpiya sa magtotoo nga walay usa ka garison. Diha sa Griyego kini maoy usa ka pagsaysay, dili usa ka pangutana. Kini nagsulti sa literal, “Ikaw maoy diha sa naandan nga nagtan-aw diha sa mga butang sumala ngadto sa sukaranan sa taphaw nga panagway.” “Nagtan-aw” diha sa bersikulo 7 mao ang (*blepo*), usa ka “taphaw nga pasiplat,” diha sa pag-indig ngadto sa (*horao*), usa ka “pagtutok,” usa ka pagtan-aw gibase diha sa doktrina. *Blepo* nagsugyot sa waypagtoo nga pag-alsa diha sa mga Taga-Corinto. Bisan pa og walay demonyo ang makasulud sa lawas sa usa ka magtotoo, ang satanasnong doktrina makalusot sa kalag sa dihang ang garison makatulog pinaagi sa pagsalikway sa doktrina sa Bibliya.

Usa sa dakong mga peligro nga kita mag-atubang diha sa Kristohanong kinabuhi mao ang patootoo nga kita nahibalo sa usa ka butang sa dihang kita walay nahibaloan. Ang katawhan niini nga kategoriya sa dimalikayang nagpadayag sa kawaysulud diha sa ilang mga kalag pinaagi sa ilang taphaw nga mga paghatag-bili. Sila nagtan-aw sa mga panghitabo sa hingpit pinaagi sa tawhanong panglantaw—ang panggawas nga panagway (1 Samuel 16:7). Ang maong mga magtotoo nagbutang sa ilang mga mata ngadto sa laing katawhan, mga butang, o kaugalingon ug walay pagpanabut nga may kalambigitan sa espirituhanong mga bili. Sila maoy mga kalag nga walay usa ka garison, naligsan ug napaniyutral pinaagi sa yawa. Nadala pinaagi sa emosyon sila ‘nangaliyupo sa dugo,’³⁷ nagtinga diha sa aparador, nagpahinungud, nagpahinungud pagbalik, ug nagtawag niini og ‘ang nagmadaugong Kristohanong kinabuhi.’ Apan, asa ang Dios magtan-aw? Diha ba sa *mga emosyon*? Dili! Ang Dios naghatag-bili kon usa ang anaa diha sa kasingkasing—ang *toong lingin nga kabahin!*

37. Thieme, *The Blood of Christ* (2002).

Kana mao diin ang garison anaa unta.

“Kon bisan usa adunay pagsalig [ug ikaw anaa] mahitungud sa iyang-kaugalingon nga siya nahisakup ngadto ni Kristo” (2 Mga Taga-Corinto 10:7*b*, gikorihiang paghubad) nagkahulugan nga ang mga Taga-Corinto wala pa kaayo masulud diha sa rebersiyonismo nga sila naghunahuna nga sila nawad-an sa ilang kaluwasan. Apan niining puntoha kana maoy mahitungud sa tanan nga ilang nahinumduman. Unsaon man nila pagbakwi? Si Pablo nahibalo nga sila dili makahunahuna sa doktrina samtang anaa sa emosyonal nga pag-alsa ug rebersiyonismo; busa, siya nagdala sa ilang atensiyon ngadto sa iyang awtoridad.

Siya nagpahinumdum kanila nga sa dihang sila nagsaway kaniya, sila maoy nagsaway sa usa ka myembro sa Lawas ni Kristo. Dugang pa, siya adunay awtoridad ngadto kanila pinaagi sa divine nga pagtudlo. Isip usa ka tigsangyaw sa doktrina, si Pablo, ingon man usab ang tanang mga pastor-magtutudlo, adunay espesyal nga awtoridad (Mga Hebreohanon 13:7, 17). Sa dihang ang katawhan diha sa kongregasyon naglibak ug nagsaway sa pastor, ug nagsulay sa pagsulti kaniya unsaon pagbuhat sa iyang trabaho, kini maoy usa ka timailhan sa emosyonal nga pag-alsa. Busa, diha sa 2 Mga Taga-Corinto 10:8, si Pablo nagdepensa sa iyang awtoridad ug sa iyang katungud aron mohukum sumala sa iyang espirituhanong gasa sa pagsangyaw (Mga Taga-Efeso 4:11; 1 Mga Taga-Tesalonica 5:12).

Ang Isyu sa Awtoridad

Kay bisan ako manghambog ingon og dako sa among awtoridad, nga diin ang Ginoo [Balaang Espiritu] mihatag kanamo para sa pagtolon-an, ug dili para sa inyong kadaotan, ako dili angay nga maulaw. (2 Mga Taga-Corinto 10:8)

Si Pablo naglakip sa tanang tulo ka mga tigsangyaw kinsa nagministro ngadto sa mga Taga-Corinto—Timoteo, Titus, ug iyang-kaugalingon—sa dihang siya nag-ingon, “Kay kon ako [pwedeng ako maghimo ug pwedeng ako dili maghimo—ikatulong-klase sa kondisyon] manghambog pag-ayo mahitungud sa among awtoridad.” Ang mga tigsaway ni Pablo maoy nag-ingon nga siya maoy usa ka bantugang hambogero ug kana nga awtoridad misaka ngadto sa iyang ulo. Sila mipugos nga siya maoy nag-abuso sa iyang awtoridad pinaagi sa pagbutang kanila ubus sa iyang komagko.

Sa binali, kini sa tukma maoy gipangbuhat sa mga legalista. Ang ilang taktika mao aron mopakaulaw kaniya pinaagi sa paghimo nga ang paggamit sa iyang awtoridad makit-an isip pagdaogdaog aron nga siya dili makagamit sa iyang awtoridad aron susihon ang ilang pangibog sa gahum. Sa pagsalikway sa iyang awtoridad pinaagi sa ilang legalistikong pagtudlo, sila maoy nagguba sa Corintohanong simbahan. Apan si Pablo, nahibalo nga ang iyang awtoridad maoy gikan sa Dios, maoy wala maulaw ni mahadlok aron mogamit niini. Sa tinuud, siya nahimong usa ka ‘tigbansay nga sarhento’ ug ‘tigguyod sa laray’ ngadto kanila.

Ang gasa sa pastor-magtutudlo maoy sa labawng-kamandoang gihatag pinaagi sa Dios nga Balaang Espiritu para sa katuyoan sa pagtolon-an sa mga santos. Ang *kinaunahang* katuyoan sa pagsangyaw sa doktrina mao ang pagtukod sa Nagapatongpatong nga Pagtolon-an diha sa kalag. Ang *kinatas-ang* katuyoan mao ang para sa mga magtotoo nga makaabut sa labawng-grasya nga kinabuhi. Bisan pa niana ang pastor-magtutudlo tingali makakita niini nga gikinahanglan nga sa hilabihan mangasaba sa iyang panon, kini maoy dili para sa ilang “kadaotan”; ngadto sa pikas nga bahin, kini mao aron mopalayo kanila gikan sa rebersiyonismo. Walay magtotoo gayud nga makatukod sa usa ka Nagapatongpatong nga Pagtolon-an diha sa iyang kalag o makasibog ngadto sa labawng-grasya nga walay pagdawat sa awtoridad sa iyang

hustong pastor-magtutudlo, nga diin maloloy-ong gihatag pinaagi sa Balaang Espiritu ug maoy gigamit pinaagi sa ICE nga pagtudlo³⁸ sa Pulong sa Dios.

Nga ako ugaling dili mahisama nga ingon ako naghadlok kaninyo pinaagi sa mga sulat. (2 Mga Taga-Corinto 10:9)

Ang mga tigsaway ni Pablo miangkon nga siya maoy nagpalisang ug nagpahadlok sa Corintohanong mga magtotoo gamit ang iyang mga epistola. Tataw kaayo, ang mga bahin sa Corintohanong mga epistola maoy para sa pagpanul-id. Tungud niini, ang mga tigsaway gusto nga ang Corintohanong mga magtotoo mosalikway ni Pablo ug sa iyang mga epistola isip usa ka gigikanan sa doktrina ug divine nga panglantaw. Busa, kini nahimong kinahanglanon para ni Pablo nga depensahan ang awtoridad nga isyu pinaagi sa doktrina sa inspirasyon.³⁹ Sama diha sa pagsangyaw, ingon man diha sa inspirasyon, ang awtoridad sa mensahe maoy gihatag pinaagi sa Dios nga Balaang Espiritu. Ang Balaang Espiritu migamit sa mga magsusulat sa Kasulatan aron motala sa kompleto ug masabtang panghunahuna sa Dios ngadto sa tawo. Ang pangasabang pagbadlong ni Pablo maoy gipahigayon diha sa ministeryo sa Balaang Espiritu ubus sa prinsipyo sa divine nga inspirasyon. Tukmang mga kabahin sa Bibliya maoy

38. ICE maoy usa ka sinugdanang titik sa pulong para sa isagogics, categories, ug exegesis. Kini mao ang hermenyotikanhong pamaagi nga akong gisunud para sa paghubad sa mga Kasulatan diha sa hustong pagbahinbahin sa Pulong sa Kamatuuran sa paggamit sa orihinal nga mga pinulongan (2 Timoteo 2:15). Tan-awa sa Thieme, *Daniel Chapters One through Six* (1996), 3-4, 199.

39. Diha sa inspirasyon ang Dios nga Balaang Espiritu sa hilabihang kakatingalahan migiya sa tawhanong mga magsusulat sa Kasulatan, nga walay pagpadaplin sa ilang tawhanong kaalam, bokabularyo, usag-usa, literaryong paagi, personalidad, personal nga mga pagbati, o bisan unsang laing tawhanong hinungdan, ang Iyang mensahe ngadto sa katawhan maoy gimantala uban ang perpektong katukma diha sa orihinal nga mga pinulongan sa Kasulatan, ang mismong mga pulong nga nagdala sa awtoridad sa divine nga pagkamagsusulat. Tan-awa sa Thieme, *Canonicity* (1973).

bangis, gidisenyo aron mopasidaan sa mga magtotoo batok sa rebersiyonismo. Bisan unsa ang hisgutanan, ang matag kabahin sa Kasulatan maoy mahinungdanon ug gikinahanglan (2 Timoteo 3:16-17)!

Kay ang *iyang* mga sulat, nag-ingon sila [ang mga tigsaway], *maoy* mabug-at ug gamhanan; apan ang *iyang* lawasnong presensiya *maoy* mahuyang, ug ang *iyang* pakigpulong talamayon. (2 Mga Taga-Corinto 10:10)

Pag-usab, ang *iyang* mga tigsaway gikutlo nga nag-ingon nga ang *iyang* mga sulat maoy “mabangis ug mapintas” (sa literal nga paghubad). Kini nga mga pulong nagsugyot nga si Pablo maoy malupigon ug nagkulang sa gugma ug kamaloloyon. Ang mga tigsaway nasuko sa *iyang* pagkamagahumon ug awtoridad diha sa pagtudlo. Gikan sa ilang kritikal nga kinaiya ngadto sa mensahe, sila nagsibog aron mobiyabiay sa *iyang* personal nga panagway ug sa publikong pagpakigsulti nga abilidad. Sa dihang si bisan kinsa nagsalikway sa doktrinal nga mensahe, sa dimalikayan siya makakita og usa ka butang aron isalikway diha sa pagkatawo sa nagsangyaw: “*iyang* lawasnong presensiya *maoy* mahuyang [masakiton], ug ang *iyang* pakigpulong talamayon.”

Ang Griyegong kultura sa espesyal mitahod sa duha ka mga butang: usa ka matahum nga lawas ug usa ka hanas nga mamumulong. Tungud kay ang kadaghanan sa mga bayani sa karaang Greece maoy lig-on, maskuladong kalalakihan o katawhan uban ang batid nga mga dila, ang mga Griyego misimba niining duha ka mga kahimoan. Ang mga legalista mihimo og usa ka isyu sa panagway ni Pablo. Ang *iyang* mga tigsaway mitumbok nga si Pablo wala makaabut sa bisan unsa nga bayanihong mga paghingalan sa Griyegong kultura. Sila mihadlok nga siya dili makabaton og impluwensiya diha sa usa ka Griyegong siyudad sama sa Corinto tungud sa *iyang*

masakitong lawas ug sa iyang mga kakulangan isip usa ka sa publikong mamumulong.

Kini nga paghulagway ni Pablo maoy gipamatud-an pinaagi sa pipila ka gawas sa Bibliya nga kasaysayang mga gigikanan, usa niadto naghulagway ni Pablo isip “mubo, opaw, bakang, adunay nagtagbong mga kilay ug usa ka agilahon nga ilong.” Usa ka ikaupat-nga-siglo nga manuskrito, pagumikan ngadto ni Lucian, milarawan ni Pablo sa dimakagana ingon nga “opaw-og-ulo, agilahong-ilong nga Taga-Galilee.” Si Juan sa Antioch, niadtong ikaunum nga siglo, mihulagway ni Pablo ingon nga “lingin-og-abaga ug adunay abuhon nga mga mata, agilanhong ilong, nagtabong mga kilay ug hinobrang bigoti.”

Sa tataw, si Pablo wala makahimo sa usa ka maayong unang pagtan-aw, ug sa prangka, ako nalipay nga siya wala gayud. Si Pablo maoy usa ka maayong hulagway sa dimakitang gahum diha sa Kristohanong kinabuhi. Aron mosilbi sa Ginoo, kini dili kinahanglan maghago gamit ang mga barbil ug magpaugmad sa mga braso. Ni ang sekreto diha sa hanas nga pakigpulong. Sa tinuud, adunay daghan kaayong hanas nga mga mamumulong diha sa mga pulpito karon kinsa makamao unsaon nga mosulti sa wala nga maanindot!

Kon si Pablo adunay usa ka klase sa pakigpulong nga kabilinggan, siya murag wala gayud madisturbo o mabalda sa iyang tawhanong mga kakulangan para sa usa ka tataw nga hinungdan: Siya misalig diha sa gahum sa Dios! Siya nakahibalo nga ang gahum sa Dios wala lamang mihatag sa mas daghan kay sa igo para ni bisan unsang tawhanong kakulangan, apan usab kini mao ang bugtong gigikanan para sa usa ka malampusong ministeryo.

Ang tawhanong panglantaw miingon, “Pablo, ikaw dili gayud mahimong usa ka magwawali; ikaw maoy usa ka wamabaid nga pampublikong mamumulong; ikaw walay presensiya, ug ang imong panagway makabalda. Ikaw sa yano dili gayud makahimo aron motapok sa mga magtatambong, busa ayaw na lang panumbaling nga moanhi sa among seminaryo o

moapil sa among pulpitong komitiba. Ikaw dili angayan sa maong buluhaton!” Ang tawhanong panglantaw nagbungat sa usa ka taas, ambungan, maayong mamumulong nga lalaki—usa ka tawo kinsa maoy usa ka sikat nga tawo, adunay hustong matang sa usa ka personalidad, ug makatigum og kwarta.

Unsa man ang divine nga panglantaw? Siya ba nagtudlo sa Pulong sa Dios? Siya ba naggamit sa divine nga gahum? Si Pablo naglarawan dinhi niining bersikulo ang kalainan tali sa divine ug tawhanong mga panglantaw. Siya nagdeklara nga gikan sa tawhanong panglantaw siya dili makasilbi sa bisan asa isip usa ka pastor, apan ang Dios maloloy-ong mihatag kaniya sa gasa sa awtoridad—pagkaapostoles. Dugang pa, ang Dios mihatag kaniya sa gasa sa pagtudlo, ug diigsapayan sa iyang kakulangan sa kamaayong mamumulong, si Pablo maoy dimalabwan isip usa ka magtutudlo. Gikan sa tawhanong panglantaw, siya maoy sa hingpit hinikawan. Gikan sa divine nga panglantaw, siya maoy usa ka kompleto nga produkto sa grasya.

Sa dihang ikaw maggamit sa Pulong sa Dios ug sa gahum sa Dios—ang pagpuno sa Espiritu—ang tanang mga kabilinggan sa kinabuhi dili makababag kanimo gikan sa pagtuman sa responsibilidad para nga diin ang Ginoo mibilin kanimo dinhi sa kalibutan. Kini maoy dili unsay imong porma, kini mao og unsay imong gihunahuna! Ayaw sabta nga kini nagkahulugan nga ikaw kinahanglang nagkamuritsing diha sa imong panagway. Isip usa ka representante sa Ginoo, ikaw kinahanglang maggalam sa imong-kaugalingon ngadto sa makaya sa imong abilidad. Kini maoy dili unsa ka manulti; kini maoy dili ang imong personalidad; kini maoy unsa ang imong hunahuna! Ang tanang mga kabilinggan dinhi sa kalibutan maoy diigsapayan kon ikaw adunay divine nga panglantaw diha sa imong toong lingin nga kabahin.

Bisan pa og ang mga tigsaway dili sa permanente nga makaguba sa ministeryo ni Pablo, sila maoy gitugotan sa Dios nga mopadayon sa ilang mga kalihukan aron mosulay sa

pagpanabut ug positibong kabubut-on sa mga magtotoo. Ang mga pagsulay maoy walay kalainan karon. Ikaw ba gipuy-an ni Kristo o sa katawhan? Ikaw ba sa tinuud nahigugma sa Pulong, o ikaw maoy nagpakabana lamang diha sa mga kataphawan?

Tugoti ang maong usa ka tawo [ang tigsaway] nga maghunahuna [pagtagad] niini, nga, ingon sama [sa unsang matang] kami maoy anaa sa pulong pinaagi sa mga sulat sa dihang kami maoy wala diha, ingon *nga kami man* usab anaa sa binuhatan sa dihang kami maoy anaa diha. (2 Mga Taga-Corinto 10:11)

Si Pablo nagtubag ngadto sa iyang mga tigsaway diha sa usa ka pagpahayag sa iyang kamalahutayon. Siya miingon, “Tugoti ang mga tigsaway ug Judaizers sa paghunahuna sa mga kamatuuran. Ako nagmalahutayon maanaa man o wala diha.”

Si Pablo mipili nga motudlo sa Pulong sa Dios diha sa usa ka maloloy-ong paagi, apan sa dihang ang kahigayonan mitawag para niini, siya makapangasaba. Kita nahibalo niini gikan sa ikaduhang kapitulo sa Mga Taga-Galacia. Diha sa Antioch, si Pablo nakakita niini nga gikinahanglan aron kasab-an ang pangulo sa lokal nga simbahan. Kamo ba nahibalo kinsa ang iyang gikasab-an? Si Pedro! Si Pablo mibadlong ni Pedro og nag-ingon, sa tinuud, “Ikaw maoy usa ka legalista! Ikaw maoy sayup!” (Mga Taga-Galacia 2:11-21). Siya mikasaba ni Pedro sa usa ka pikas ug ngadto sa laing pikas!

Unsa man ang divine nga panglantaw diha sa 2 Mga Taga-Corinto 10:11? “Sa dihang ako mobalik, ako mahimong tig-a!” Kadtong kinsa natagak para sa tawhanong panglantaw makaangkon sa usa ka positibong pagpakita sa hustong panglantaw sa dihang si Pablo mobalik na. Unya siya nagpadayon sa pagpangutana, “Kinsa kining mga tawhana kinsa maoy nagsaway kanako? Ug unsa ang gigikanan sa

ilang panglantaw?”

Ang Dikamalahutayon sa Tawhanong Panglantaw

Kay kami wala naghagit nga maghimo sa among-kaugalingon sa gidaghanon, o nagtandi sa among-kaugalingon diha sa pipila nga nagdayeg sa ilang-kaugalingon: apan sila nagsukod sa ilang-kaugalingon pinaagi sa ilang-kaugalingon, ug nagtandi sa ilang-kaugalingon taliwala sa ilang-kaugalingon, mao ang dili maalamon. (2 Mga Taga-Corinto 10:12)

Panagsa, human nga ako nagsal-ot sa usa ka diyutay nga mahalang nga sulti diha sa akong pagtudlo, ako makadawat sa usa ka wayngalang sulat. Usa ka tawo ang nagbarog diha sa mahigpit nga kaligutgut batok sa akong paggamit sa mahalang nga sulti, nagsulat og “mahalang nga sulti maoy walay lugar diha sa pulpito, kini maoy supak sa Bibliya.” Apan matnguni pagbalik ang paggamit sa gipataas nga mahalang nga sulti ni Pablo ubus sa ministryo sa Balaang Espiritu.

“Kami walay kamapangahason,” si Pablo nag-ingon, napuno sa mahalang nga sulti, “aron mohukum sa among-kaugalingon nga angayan” (“sa gidaghanon” maoy wala diha sa orihinal nga Griyego). Aron “mohimo [o mohukum] sa among-kaugalingon” nagkahulugan “aron mosusi sa among-kaugalingon diha sa susamang kahimtang o ranggo.” Sa laing pagkasulti, siya nag-ingon, “ang mga legalista maoy *hilabihang* mapalabawlabawon ngari kanako, nga ako wala gani diha sa hulagway! Ako dili gayud madawat para sa maong usa ka bantugang katilingban; ako *hilabihang kalayo* paubus kanila!”

Si Pablo karon nagdugang og makalingaw ngadto sa mahalang nga sulti: Aron “motandi sa among-kaugalingon” maoy usa ka dula sa mga pulong. Bisan pa, ang pagdula

diha sa mga pulong maoy nawagtang diha sa English. Siya nag-ingon, “Kami walay kamapangahason nga mohukum sa among-kaugalingon nga angayan (*egkrino*), o nga motandi sa among-kaugalingon nga mas angayan (*sugkrino*) kay sa tinong mga tawo kinsa sa kanunay nagtudlo sa ilang-kaugalingon nga mas angayan.” Ang mga tigsaway sa kanunay naghunahuna sa ilang-kaugalingon nga mas maayo pa kay ni bisan kinsa. Sila nakakita diha ni Pablo sa usa ka naandang tumong para sa pagsaway, ug samtang sila nagbugalbugal ug naghukum kaniya, sila nag-ulog-ulog sa matag usa ug nagpagana sa ilang kaugalingong pangibog sa pag-uyon. Si Pablo maoy hingpit nga gidaot gikan sa ilang binaslanay nga pagdayeg nga katilingban. Apan gikan sa divine nga panglantaw, walay usa kanila maoy angayan nga mohinlo sa lapok gikan sa iyang mga sandalyas.

Aron motandi sa imong-kaugalingon diha sa laing magtotoo maoy usa ka hilabihang kamalinglahong paagi sa karnalidad. Ikaw ba nahibalo og ngano? Tungud kay kini naglakip sa usa ka panghunahuna sa garbo, ug ang garbo maoy usa sa hilabihang kamalimbungon sa mga sala sa panghunahuna. Si Pablo nag-ingon nga kining mga tawhana maoy dili maalamon tungud kay sila misalikway sa doktrina ug maoy naglihok diha sa tawhanong panglantaw.

Ang Sukaranan sa Doktrina sa Bibliya

Apan kami dili manghambog sa mga butang nga walay *among* sukdanan, apan sumala ngadto sa sukdanan sa balaod [awtoridad sa *kanon*] nga diin ang Dios mibahinbahin ngari kanato, usa ka sukdanan nga moabut bisan gani diha kaninyo. (2 Mga Taga-Corinto 10:13)

“Apan” maoy usa ka pangdugtong nga diin nagbutang sa

usa ka kalainan tali sa tawhanong panglantaw sa binaslanay nga pagdayeg nga katilingban sa bersikulo 12 ug ang divine nga panglantaw sa mga magtotoo uban ang doktrina diha sa toong lingin nga kabahin. Ang Griyego nag-ingon sa literal, “Apan kami dili manghambog sumala ngadto sa mga butang nga wala masukod.” Si Pablo dili manghambog mahitungud sa bakak nga mga sukaranan nga wala mahisubay diha sa doktrina.

Ang sunud nga pangdugtong sa kalainan naghulagway nga hain si Pablo manghambog mahitungud sa: “apan sumala ngadto sa sukdanan [sukaranan] sa *kanon*.” Usa ka latid o pangsukod nga kahoy, ang *kanon*, (nga diin kita nagkuha sa pulong “lagda”) maoy gigamit dinhi para sa dimasayup nga Kasulatan. Ang Dios wala mibiya sa mga magtotoo diha sa kangitngit mahitungud sa divine nga mga sukaranan para sa kinabuhi. Sila maoy makita diha sa *kanon* sa Pulong sa Dios ug wala sa bisan asa. Samtang anaa sa ilang kahimtang sa emosyonal nga pag-alsa ug rebersiyonismo, ang mga tigsaway ni Pablo misalikway sa *kanon* o balaod, “nga diin ang Dios [pinaagi sa Balaang Espiritu] mibahinbahin ngari kanato [diha sa *kanon*].” Ang Pulong sa Dios maoy gihatag ngari kanato pinaagi sa tawhanong mga magsusulat sa Kasulatan.

“Usa ka sukdanan” mao ang divine nga panglantaw, ang absolutong sumbanan para sa magtotoo. Apan niining higayona, diha sa kalainan ngadto sa pagbahinbahin diha sa *kanon*, kini nagkab-ot kanato pinaagi sa *pagsangyaw* sa doktrina. “Aron moabut bisan gani diha kaninyo” (*achri kai humon*), samtang kini maoy gihubad diha sa English, nakawatan kini sa iyang mahalang nga sulti. Kini sa tinuud nagkahulugan og “mahitungud kaninyong tanan.” Ang rebersiyonistang mga magtotoo nakadawat sa divine nga sukaranan, apan sila misalikway niini para sa pagkamadanihon sa mga legalista.

Mga Resulta sa Divine nga Panglantaw

Kay kami wala nag-inat sa among-kaugalingon nga lapas sa *among sukod*, sama ingon nga kami wala mikab-ot diha kaninyo; kay kami maoy nag-abut sama kalayo nganha kaninyo usab diha sa *pagtudlo* [pagpadayag] sa ebanghelyo ni Kristo. (2 Mga Taga-Corinto 10:14)

Aron makasabut sa divine nga panglantaw niini nga bersikulo, kita kinahanglang magsusi sa pipila ka kaagi. Sa dihang si Pablo unang miabut sa Corinto (Mga Buhat 18:1), siya misangyaw sa konsepto sa grasya gikan sa absolutong sumbanan sa doktrina. Ang mga Taga-Corinto mitubag sa positibo ngadto sa iyang magahumon nga pasundayag sa Ebanghelyo sa grasya ug unya ngadto sa iyang mipadayong grasya nga pagtudlo sa doktrina sa Bibliya. Human nga si Pablo mibiya kanila, sila nahimong karnal ug siya sa tumbas magahumon diha sa iyang pagbadlong mahitungud sa ilang karnalidad, sa gipahayag diha sa unang Corintohanong epistola. Kini mao ang hinungdan nga ang 1 Mga Taga-Corinto maoy hilabihang wakahimut-i. Ang mga Taga-Corinto mireak ngadto sa iyang pagbadlong uban ang emosyonal nga pag-alsa.

Karon, diha sa 2 Mga Taga-Corinto 10:14, si Pablo naggamit sa paghulagway sa ilang kaluwasan aron mopasabut sa divine nga panglantaw. Siya nag-ingon, sa literal, “Kay sa wala pag-abut diha kaninyo [uban ang Ebanghelyo], ingon nga kami wala magpasulabi sa among-kaugalingon; kay mahitungud kaninyo usab kami miabante diha sa Ebanghelyo ni Kristo.” Unsa man ang gisulti ni Pablo? “Sa dihang ako unang miabut sa Corinto, walay usa kaninyo nga mga magtotoo. Ako miabut ug magahumong miyagyag sa grasya sa saktong paagi! Ako ba nagpasulabi sa akong-kaugalingon? Kamo nagsaway kanako tungud sa hilabihang kamagahumon. Kamo nagreklamo nga ako hilabihan ang pagkahilayo! Ngano man nga kamo wala

nagsulti niana sa dihang kamo mitubag sa akong magahumong pagpahayag sa Ebanghelyo?”

Ngano ang kalit nga pagreklamo mahitungud sa pagkamagahumon? Tungud kay siya mitunob sa ilang nga tiil. Busa sila mireak og nag-ingon nga siya maoy usa ka tigdaogdaog ug usa ka diktador! Apan si Pablo maoy malahutayon; sila maoy dimalahutayon ug gawas sa linya. Kon si Pablo migawas lapas sa mga utlanan sa Ebanghelyo ug mitudlo sa kaluwasan pinaagi sa mga buhat, wala unta kanila ang naluwas. Apan si Pablo wala miadto gawas sa mga utlanan sa grasya diha sa kaluwasan, ni lapas sa mga limitasyon sa doktrina diha sa pagtul-id kanila.

Si Pablo mibadlong kanila mahitungud sa ilang karnalidad. Para kanila aron moabante, sila kinahanglang magdawat sa kasaba, rebound, ug dawaton ang disiplina ubus sa awtoridad sa Pulong sa Dios. Kini nga mga magtotoo dili makaabante sa espirituhanon gawas lang kon sila magdawat sa tibuuk pagpahayag sa doktrina ug ang awtoridad sa pastor-magtutudlo. Sila dili makasalikway sa unsay ilang dili maangayan nga walay pagdangup ngadto sa emosyonal nga pag-alsa, uwat sa unud, ug rebersiyonismo.

Dili manghambog sa mga butang nga walay *atoang* sukdanan, *kana mao*, ang laing mga pagtrabaho sa katawhan; apan adunay paglaum [pagsalig], sa dihang ang inyong pagtoo [doktrina] maoy misaka, nga kami mapadako pinaagi kaninyo sumala sa atong lagda sa buhong. (2 Mga Taga-Corinto 10:15)

Ang panghambog maoy nag-agad sa tawhanong abilidad ug tawhanong kalampusan ug maoy, busa, may kalambigitan ngadto sa tawhanong kamaayo ug tawhanong panglantaw. Si Pablo nagdumili nga manghambog diha sa tawhanong panglantaw o diha sa bisan unsang butang nga diin nagkulang

sa pagkasinati ngadto sa grasya ug doktrina sa Dios. Bisan pa niana siya ang mitukod sa Corintohanong simbahan, siya wala manghambog diha niining mga kalampusan. Apan siya adunay usa ka katungud nga makabaton og pagsalig mahitungud kanila isip mga bunga sa iyang pagtrabaho. Siya naglaum nga sila magrebound ug makabakwi gikan sa esmosyonal nga pag-alsa ug rebersiyonismo pinaagi sa usa ka pag-usab sa kinaiya ngadto sa doktrina. Isip usa ka resulta sila magtubo sa espirituhanon. Ang iyang ministeryo nan moabut diha sa ilang mga kinabuhi, ug ang doktrina mapadako o mapalapad (Mga Salmo 138:2).

Samtang kini maoy posible para sa usa ka bata nga mohimo sa tinong mga butang sama sa usa ka hamtong, kita dili mag-isip nga kana nga bata usa ka hamtong. Siya maoy nagpabiling usa ka bata! Ang kabataan adunay mag-usab-usab nga taras nga mga sundanan—usa ka higayon sila tingali maglihok sama sa usa ka bata, ug ang sunud, sama sa usa ka hamtong. Apan kita naglaum nga sa katapusan ang ilang mga nilihokan makanunayong hamtong. Unsay hinungdan sa usa ka bata aron mahamtong? Dili pinaagi sa panagsang paglihok sama sa usa ka hamtong, apan pinaagi sa pagtubo sa panghunahuna.

Aron mahamtong mao ang motubo sa panghunahuna, parehong diha sa tawhanong kinabuhi ug sa espirituhanong kinabuhi. Adunay mga higayon diha sa kinabuhi sa usa ka Kristohanon sa dihang siya maghimo sa usa ka butang nga espirituhanong husto, apan kana wala maghimo sa espirituhanong pagkahamtong. Ang pagkahamtong mao ang unsay imong naandang gihunahuna, dili unsay imong gibuhat! Sa kasagaran ikaw makakita sa usa ka tawo kinsa, isip usa ka resulta sa panghunahunang kabilinggan, nag-ugmad sa lawasnon, apan kansang hunahuna dili gayud makaapas. Sa panghunahuna, siya sa kanunay gayud usa ka bata, bisan pa man nga siya adunay usa ka hamtong nga lawas. Sama sa usa ka tawo maoy dili usa ka hamtong sumala sa pagkahamtong sa iyang tawhanong lawas, mao usab ang magtotoo dili mahimong

usa ka hamtong sumala sa iyang mga linihokan.

Ako maghimo sa usa ka magahumong pagsaysay—ug ako naglaum nga kamo dili gayud makalimot niini: Walay Kristohanon gayud nga mahimong espirituhanong hamtong nga nahimulag gikan sa usa ka labing-daghang kahibalo sa Pulong sa Dios! “Busa nan ang pagtoo [doktrina] *moabut* pinaagi sa pagdungog, ug pagdungog pinaagi sa pulong sa Dios” (Mga Taga-Roma 10:17). Ang doktrina magkasaka lamang pinaagi sa pagtuhup sa Pulong pinaagi sa paglihok sa GAP.

Divine nga Panglantaw diha sa Pagsaksi

Aron mosangyaw sa ebanghelyo diha sa *mga rehiyon* nga lapas kaninyo, *ug* dili manghambog diha sa laing tawong linya sa mga butang [bakak nga sukaranan] nga gihimong andam sa atong kamut. (2 Mga Taga-Corinto 10:16)

Sa dihang ang doktrina maoy gipalapad diha sa usa ka lokal nga simbahan pinaagi sa inadlaw nga paglihok sa GAP, adunay usa ka pagsaka diha sa epektibong pagsaksi⁴⁰ ug usa ka masdakong misyonaryong pagpakuyanap. Ang “*mga rehiyon* nga lapas” nagpunting ngadto sa bisan unsang lugar gikan sa pikas pultahan ngadto sa napulo ka libo ka milyahe ang gilay-on. Pag-usab, si Pablo nag-ingon siya dili “manghambog diha” o paigog kinahanglanon alang ngadto sa bakak nga mga sumbanan ug mga sukaranan sa mga legalista, kinsa layo ang gikasaagan uban sa ilang tawhanong panglantaw. Apan siya nakahibalo nga sa dihang ang rebersiyonismo maoy gitambalan pinaagi sa usa ka pag-usab sa panghunahuna ngadto sa doktrina ug ang inadlaw nga paglihok sa GAP, ang

40. Thieme, *Witnessing*.

mga Taga-Corinto unya magsibog diha sa Ebanghelyo ug maghimo sa isyu sa kaluwasan nga tataw. Ang tanang pagsaksi ug pagsangyaw kinahanglang tukma sa Bibliya ug gipahayag diha sa usa ka grasya nga basehanan.

“Mga butang nga gihimong andam sa atong kamut” nagkahulugan og “diha sa pagpasabut ngadto sa mga butang nga giandam.” Ang mga legalista dili gayud magsugod sa ilang kaugalingong buhat, apan magguba sa buhat sa uban. Ang ilang mga sumbanan maoy giporma pinaagi sa tawhanong panglantaw. Sila adunay usa ka publikong mga relasyon ‘Madison Avenue’ nga paagi sa pagsaksi nga diin, bisan makadani, maoy wala sa Bibliya. Walay lugar diha sa pagsaksi para sa tawhanong panglantaw o mga gimik nga diin mahimong mga puli para sa ministeryo sa Balaang Espiritu. Gimik-nga-pagsaksi maoy usa ka bakak nga sukaranan nga gipasiugdahan pinaagi niadtong kinsa maoy ignorante sa, o diha sa pag-alsa batok sa doktrina sa Bibliya. Niadtong kinsa misaway ni Pablo maoy nanghambog sa uban kinsa misangyaw pinaagi sa tawhanong panglantaw nga paagi.

Walay magtotoo diha sa emosyonal nga pag-alsa ug rebersiyonismo ang epektibong makasangyaw sa Ebanghelyo. Siya sa kanunay adunay usa ka ‘atsa nga pagabairon,’ sama sa legalismo. Siya sa walay pili nagpuno sa pipila ka butang ngadto sa Ebanghelyo ug nagpalibog sa isyu para sa dimagtotoo. Siya gusto sa dimagtotoo nga biyaan ang tinong mga sala nga diin nakapakugang kaniya. Siya naghunahuna nga ang dimagtotoo kinahanglang magtoo *ug* pagabunyagan; magtoo *ug* magsugid sa iyang mga sala; magtoo *ug* mag-apil sa simbahan. Apan ang isyu mao ang grasya—pagtoo *plas* wala: “Too diha ni Ginoong Jesu-Kristo ug ikaw maluwas” (Mga Buhat 16:31).

Divine nga Pagdayeg

Apan siya nga naghimaya, tugoti siya nga maghimaya [padayon sa paghimaya] diha sa Ginoo. (2 Mga Taga-Corinto 10:17)

Kini maoy usa ka pagkutlo gikan sa Jeremiah 9:24a, nga diin nagpasidaan sa mga magtotoo sa kakuyaw sa rebersiyonismo. Ang konteksto sa Jeremiah nga bersikulo naghulagway sa nasudnong pagkabungkag sa Judah nga diin miabut sa iyang kinatumyan nga nagsunud sa usa ka napulog-usa-katuig nga panahon sa pagsalikway sa doktrina. Ang mga Hudiyo anaa ang tanang tulo ka mga kategoriya sa kabulahanan nga gisaysay diha sa konteksto: kalampusan, sa ekonomiya, ug espirituwal (Jeremiah 9:23). Diha sa usa ka higayon sa takna sila maoy milihok ubus sa GAP. Apan, pinaagi sa pagsalikway sa doktrina, sila miadto sa emosyonal nga pag-alsa ug rebersiyonismo ug nahimong “maalamon diha sa ilang kaugalingong mga kagarboso” (Mga Taga-Roma 11:25; 12:16)—sila naghunahuna nga sila nakahibalo sa tanan!

Diha sa kabulahanan, ang magtotoo maoy mas daling madutlan ngadto sa rebersiyonismo kay sa ubus sa kalisdanan ug presyur, kay diha sa kabulahanan adunay usa ka purohan nga mosalikway sa doktrina. Pinaagi sa garbo sa ilang kalampusan, ang mga Hudiyo misugod sa paglakaw sa dalan ngadto sa rebersiyonismo. Sila nanghambog sa ilang mga nakab-ot ug katigayonan, apan kon walay usa ka Nagapatongpatong nga Pagtolon-an ug labawnggrasya kini nga mga kalampusan maoy waykahulugan. Bisan pa ang Dios adunay usa ka labawng-grasya sa kabulahanan nga putos para sa matag magtotoo, ang kapasidad sa labawng-grasya nga mga panalangin kinahanglang maggikan sa doktrina sa Bibliya diha sa toong lingin nga kabahin.

Karon si Pablo naghimo sa susamang paggamit para sa

mga Hudiyo sa iyang panahon. “Kon inyong gibati nga kamo kinahanglang manghambog,” siya nag-ingon, “usba kini ngadto sa pagpahimaya diha sa Ginoo.” Ang 2 Mga Taga-Corinto 10:17 wala nagkahulugan nga ikaw maglibut pagdagan og mag-ingon “Daygon ang Dios, hallelujah, Jesus maoy kahibulungan!” Kana mahimong sama ka mini sa usa ka tingga nga nikel. Ang katawhan naggamit niining mga pamulong susama sa usa ka anting-anting nga gisul-ob palibut sa liog para sa swerte diha sa mga pangindahay sa pagsagang sa kapakyasan. Ang pagpahimaya diha sa Ginoo mao ang *paghunahuna* sa doktrina sa Bibliya!

Unsaon nimo pagpadayon sa pagpahimaya diha sa Ginoo? Aron mohimaya diha sa Ginoo, ang doktrina kinahanglang dawaton kadaadlaw. Gibalhin ngadto sa toong lingin nga kabahin pinaagi sa pagtoo ug ang pagpuno sa Espiritu, ang doktrina moadto sa pakisayran sa pangisip, sentro sa panumduman, tipiganan sa bokabularyo, tipiganan nga kategorikal, kosensiya, buylo, ug mga kabahin sa kaalam. Ikaw dili makasalikway sa doktrina bisan pa og usa ra ka adlaw.

Kay dili siya nga nagdayeg sa iyang-kaugalingon
maoy gitugotan, apan kinsa ang Ginoo nagdayeg.
(2 Mga Taga-Corinto 10:18)

Ang mga Taga-Corinto maoy nagdayeg o nagtudlo sa ilang-kaugalingon para sa pag-uyon nga pagtagad tungud kay sila naghunahuna nga sila nakaabut ngadto sa kahipusan sa espirituwal ug ekonomikanhong kalampusan. Diha sa katinuuran, sama sa ilang naunang mga katumbas diha sa Judea, sila maoy diha sa emosyonal nga pag-alsa ug rebersiyonismo.

Karon, ikaw makakita sa ‘mga Taga-Corinto’ kinsa maoy anaa sa buhat sa pagdayeg sa ilang-kaugalingon bisan asa ka moadto. Sa matag oportunidad sila magsulti kanimo unsa ka dako sa away nga sila maoy nakig-away para sa Ginoo. Sila

naghimo niini nga hilabihang ka tataw nga sila maoy nagbuhat og “dakong mga butang para sa Dios” palibut sa simbahan o diha sa pipila ka Kristohanong organisasyon. Unsa man ang ilang gipangita? Pag-uyon! Tingali diha sa laing mga lakaw sa kinabuhi sila wala gayud giila, ug sila maoy gigutum para sa pag-uyon. Sila gusto sa pipila ka pastor nga sa publiko magpadayag sa pagpasalamat para sa ilang mga kalampusan.

Kon ang imong mga kalihukan maoy gipagana lamang para sa katuyoan sa pagkuha og pag-uyon ug pag-ila, ikaw tingali nagbuhat sa usa ka hustong butang, apan diha sa usa ka sayup nga paagi. Unsa man ang nakapandol kanimo? Panghunahuna sa tawhanong panglantaw! Ang tanan nimong mga paningkamot kinahanglang undangon hangtod nga ikaw makahimo kanila isip para sa Ginoo. Sa dihang ikaw magbuhat sa imong trabaho isip para sa Ginoo, imong ipabilin ang pagdayeg diha sa Iyang mga kamut, ngadto sa Iyang kabubut-on ug Iyang kaalam. Kalimti ang tanang laing ‘ako-tanan’ nga mga kalihukan nga gidisenyo aron mopataas sa kaugalingon. Ang magtotoo dili mapanalanginan ubus niini nga mga kahimtang.

Ang Dios dili mag-uyon sa dihang ikaw magpataas sa imong-kaugalingon o mag-angkon para sa imong-kaugalingon. Sa dihang ikaw magsaway, maghukum, o magdaot sa uban nga magtotoo ikaw maoy, sa tinuud, nagsulay sa pagpataas sa imong-kaugalingon. Apan, ang imong tawhanong mga gimik maoy waybili. Kon ang Ginoo dili magpataas kanimo, ikaw maoy dili mapataas (Mga Salmo 75:6-7). Ang tanang paghatag-bili maoy diha sa mga kamut sa Ginoo. Ang paghukum ug pagpataas maoy divine nga mga kagustohan.

Si David sa perpekto naghulagway sa prinsipyo nga diha sa hustong panahon ang Ginoo magpataas sa hamtong nga magtotoo. Walay pamatbat diha sa panghunahuna nga mahingpit kon walay usa ka pagbatbat sa iyang pagsaka ngadto sa pagkainila.

ANG KAHARIAN NI DAVID

Si David misugod sa iyang karera dili lamang gikan sa usa ka hanap nga posisyon, apan isip usa ka waypulus. Kon ikaw gustong mahibalo unsa ang usa ka waypulus—kini mao ang ikawalo nga anak nga lalaki diha sa usa ka pamilya! Ang laing pito maoy gipataas na, gituboy, ug edukado. Kini mikuha sa tanang mga katigayunan sa amahan, nga diin maoy gisaligan diha sa mga karnero. Usa ka tawo kinahanglang mag-amuma sa mga karnero aron mopadayon sa pito ka mga lalaki diha sa pag-eskuwela ug magsibog diha sa ilang mga karera. Sa pagka-ikawalo, si David mao ang lohikal nga pinili. Siya maoy diha sa kinailawmang ang-ang, ang gikalimtang anak sa pamilya. Siya mipuyo og mas daghan uban sa mga karnero kay sa iyang pagpuyo diha sa iyang amahan nga panimalay didto sa Bethlehem.

Gikan niining wala ilhi nga lugar isip usa ka magbalantay sa mga karnero, si David miabut ngadto sa pinakataas nga posisyon diha sa yuta. Siya maoy tinuud nga usa ka bantugang tawo diha sa kasaysayan, gikan sa pareha nga divine ug tawhanong mga panglantaw, ug maoy usa sa pinakamaayong mga magmamando sa tibuuk panahon. Kita maoy nakasinati uban sa iyang daghang maisogong mga lihok: Giunsa niya nga nag-inusara nga mihagit ug mipatay sa higante; giunsa niya nga nahimong kinataasang ranggo nga heneral diha sa yuta; giunsa niya nga nahimong hilabihang kainila nga tawo diha sa korte; giunsa, diha sa pagtago, siya miporma sa usa ka pundok sa mga layas diha sa usa ka sip-ak sa kasundalohang hugpong; ug sa katapusan, giunsa niya nga nahimong hari. Sa tinuud, kita sa kasagaran mahimong sa hilabihang nasaag diha sa aksiyon sa sugilanon nga kita nakalimot sa iyang mga paglihok nga maoy gibase diha sa panghunahuna. Sa tanang higayon nga si David maoy miatubang niini nga makitang mga kalihukan, siya maoy wala sa yanong nagbuhat—siya maoy

naghunahuna! Ang prinsipyo nga diin mihimo ni David nga usa ka bantugang hari ug mihatag sa maong kahibulungang kabaskog ug gahum ngadto sa hilabihang kadaghan sa iyang mga paglihok mao ang panghunahuna diha sa iyang toong lingin nga kabahin. Ang usa ka panghunahuna nga gibase diha sa doktrina mao ang sekreto sa iyang kalampusan.

Ang Kalainan tali sa Tawhanon ug Divine nga mga Panglantaw

Diha sa 1 Samuel 16:1-5, ang Dios mipahibalo sa propeta, Samuel, nga moadto sa Bethlehem aron moduhig sa sunud nga hari sa Israel. Si Saul maoy pagasundan pinaagi sa usa ka anak gikan sa pamilya ni Jesse. Sa dihang ang pito ka mga anak maoy gilumbay sa atubangan ni Samuel, ang kamagwangan nakadani ngadto ni Samuel. Taas, guwapo, ug nagsul-ob sa iyang bag-ong unipormi isip usa ka ikaduhang tenyente diha sa kasundalohan, siya maoy nag-andam aron makiggubat batok sa mga Philistine kinsa maoy miilog sa Israel.

Ug kini natuman, sa dihang sila maoy miabut, nga siya mitan-aw diha ni Eliab, ug miingon, Sigurado ang giduhigan sa GINOO *maoy* anaa sa atubangan niya. Apan ang GINOO miingon ngadto ni Samuel, Ayaw pagtan-aw diha sa iyang panagway, o diha sa gitas-on sa iyang pamarog; tungud kay Ako nagdumili kaniya: kay *ang GINOO nagtan-aw* nga dili sama nga ang tawo nagtan-aw; kay ang tawo nagtan-aw diha sa gawas nga panagway, apan ang GINOO nagtan-aw diha sa kasingkasing [toong lingin nga kabahin]. (1 Samuel 16:6-7)

Matngoni ang kalainan nga gisaysay: “ang tawo nagtan-aw diha sa gawas nga panagway, apan ang Dios nagtan-aw diha

sa toong lingin nga kabahin.” Gikan sa tawhanong panglantaw, dinhi maoy usa ka taas, guwapo, ambungan nga tawo kinsa ang bisan kinsa tingali magpili aron ibutang sa trabaho. Apan ang Dios miingon, “Dili! Ikaw makasaka ug makapaubus niana nga kaliwatan hangtod sa imong gusto, apan Ako misalikway niining pito ka mga lalaki—bisan pa gani nga silang tanan maayog panagway!”

Dihadiha si Samuel nabangga sa usa ka paril. Asa man ang tubag niini nga suliran? Ang tubag maoy atoa sa gawas uban sa mga karnero, nagmatinumanon diha sa trabaho. Sa dihang usa sa mga batang karnero maoy nasangit diha sa kaktus, siya mikuha niini. Sa dihang ang usa ka bangis nga mananap mikuha sa usa ka karnero gikan sa panon, siya migukod ug mipatay sa mananap! Ngano man? Siya adunay hustong panghunahuna—ang divine nga panglantaw sa kinabuhi. Siya maoy gipuy-an uban ang pagkatawo ni Kristo (Mga Salmo 23). Sa dihang siya nakadungog nga si Samuel miabut sa lungsod, siya wala midangan ngadto sa lungsod; siya mipabilin uban sa mga karnero.

Si Samuel nangutana kon kini mao ang tanang mga anak ni Jesse. Diha sa pangyam-id si Jesse miingon, “Adunay nahabilin apan ang kamanghoran, ug, paminaw, siya nagbantay sa mga karnero” (1 Samuel 16:11a), nagpaila nga ang kamanghoran maoy dili importante. Apan kini mao ang anak kinsa ang Dios mipili! Nakakita ka ba sa kalainan? Tawhanong panglantaw: Nagpili sa usa ka taas, maayog-hitsura nga mga lalaki—bisan kinsa kanila mahimong usa ka ambungag-hitsura nga hari! Divine nga panglantaw: Adunay usa ka lalaki uban sa mga karnero kinsa maoy matinumanon ug kinsa adunay doktrina diha sa iyang toong lingin nga kabahin.

Duha ka mga panghitabo diha sa 1 Samuel 17 naglarawan sa doktrina nga natigum ni David.

Ug si David miingon ngadto ni Saul, Ang imong sulugoon mibantay sa iyang amahan nga mga

karnero, ug adunay miabut nga liyon, ug usa ka oso, ug mikuha sa usa ka batang karnero gikan sa panon. (1 Samuel 17:34)

“Mibantay sa iyang amahan nga mga karnero” maoy sa literal, “kanunay nga nagbantay sa iyang amahan nga mga karnero” ug adunay usa ka dakong kalainan. Siya maoy dili usa ka temporaryo, usa-ka-adlaw nga magbalantay sa mga karnero, siya maoy anaa didto sa tibuuk panahon. Unsa ang makahimo sa katawhan nga kanunay magbantay, bisan pa kon sila maoy gikapoy, pirting hagoa, nawad-ag paglaum, napungut, nasakitan, o nasakit? Divine nga panglantaw diha sa toong lingin nga kabahin! Uban sa doktrina ikaw mahimong matinumanon diha sa matag sitwasyon, maingon ni David.

Diha sa unang panghitabo usa ka liyon, nga diin makadagan og usa ka gatos-ka-yarda nga naghaguros sulud sa lima ka segundo, miataki sa panon ug midala sa usa ka napiliang batang karnero. Sumala sa tawhanong panglantaw nga kalabutan, kini nga kalisud maoy karon nahuman na. Ang liyon miabut na, ang liyon mibiya na, ug si David maoy nagpabilin nga usa ka piraso. Unsa pa may laing kabilanggan? Kita ba nakabasa nga si David milingkod, mipahid sa iyang kilay, ug mitugot sa iyang kakulba nga mawagtang? Wala gayud! Kadto nga batang karnero maoy *iyang* responsibilidad.

Unsa ka sayon para ni David nga maghunahuna sa tawhanong panglantaw: “Kana maoy usa ka gamay lamang nga batang karnero, ug ako dili gusto aron mogubut uban niana nga liyon.” Apan ang divine nga panglantaw misulti ni David nga dili igsapayan bisan unsa ang madangat, siya kinahanglang matinumanon ug magbuhat sa iyang trabaho. Sa wayduhaduha, si David nakahibalo sa prinsipyo: “ang pagpakig-away mao ang sa Ginoo” (1 Samuel 17:47), samtang siya maoy nagpabalina uban sa mga karnero. Ug tungud kay si David mitoo niini, siya nakahibalo nga ang Ginoo makalatigo sa liyon, maingon nga siya nakahibalo nga siya dili makahimo niini

pinaagi sa iyang-kaugalingon. Busa sa walay pagduhaduha, siya misunud ug mipatay sa liyon ug mihatod sa batang karnero ngadto sa panon!

Matngoni nga ang paghimug-at maoy dili diha sa kahibulungang kalampusan nga siya nakatuman. Ang Pulong sa Dios hilabihang ka tataw ug pintok nga nagpadayag unsa ang *gihunahuna* ni David. Dipareha sa modernong magdudula diha sa sapari, si David walay panabang sa usa ka .375 H & H Magnum, ni siya adunay usa ka tigdala sa armas nga kon ugaling siya masipyat! Siya migukod niadtong liyon dala ang bisan unsang butang apan ang pangdakup-sa-liyon nga kahimanan, apan siya nakalit-ag sa usa ka liyon! Apan, siya wala nagbuhat niini—ang Ginoo ang mibuhat niini!

Diha sa ikaduhang panghitabo si David maoy gisulayan pinaagi sa usa ka oso. Ang oso mao usab usa ka maisog nga kaatbang. Usa ka hapak sa iyang kuyamas ug siya makadugmok sa usa ka dugokan. Ang oso usab mikuha sa usa ka napiling batang karnero ug midala palayo para sa bangkete. Apan sa dili pa ang oso makadala sa batang karnero ‘diha sa lamesa,’ si David maoy mainiton diha sa iyang paglakag.

Karon, si David mahimong makahunahuna ug mag-ingon, “Total, ako lamang ang batan-on kinsa sukad nakapatay og usa ka liyon, busa siguro ako maglipay nalang diha sa akong mga kadaugan ug magpalabay nalang niini.” Dili si David! Siya nakahibalo nga siya adunay usa ka responsibilidad atubangan sa Ginoo, ug siya mihimo sa iyang trabaho isip para sa Ginoo. Si David dili makalatigo sa oso, apan siya nakahibalo nga ang Ginoo makahimo. Siya maggukod sa oso ug pasagdan niya ang Ginoo nga mag-atiman sa umaabut.

Ang labawng-grasya nga magtotoo dili moundang diha sa taliwala sa pagsulay. Kay milampos sa pagsulay sa liyon, si David wala maglikay sa pagsulay sa oso. Ang doktrina maoy sama ka maayo para sa usa ka matang sa pakig-away ingon man para sa uban. Sa umaabut, ang doktrina makaluwas kaniya diha sa dutdutay nga pakig-away diha sa usa ka banhaang

higante kinsa maoy dili sama ka isog sa bisan liyon o sa oso.

Si David miingon dugang pa, Ang GINOO nga miluwas kanako gikan sa kuyamas sa liyon, ug gikan sa kuyamas sa oso, siya magluwas kanako gikan sa mga kamut niining Philistine. (1 Samuel 17:37a)

Kini maoy kalampusan, hilabi na gayud ngadto sa usa ka hilabihang kabatan-on, apan si David wala magsugyot nga kini maoy sa bisan unsang paagi tungud sa iyang gahum, kaabtik, o abilidad. Siya wala nagpasidungog para sa iyang-kaugalingon, ni siya nahimong arogante mahitungud sa iyang kadaugan. Siya walay daghang kuskus-balungos sa iyang-kaugalingon pinaagi sa pagtawag sa medya sa iyang panahon aron mohulagway sa iyang-kaugalingon uban sa patay nga lawas. Sa tinuud, siya walay gisultihan bisan usa mahitungud sa panghitabo niadtong higayona. Ngano man? Tungud kay siya mipadayon diha sa naandang pagtan-aw diha sa kinabuhi gikan sa divine nga panglantaw nga diin nag-ingon, “Kay dili siya nga nagpasidungog sa iyang-kaugalingon maoy giuyonan, apan kinsa nga ang Ginoo nagpasidungog” (2 Mga Taga-Corinto 10:18).

Ang liyon ug oso nga mga kadaugan maoy mga pagbansaybansay para ni Goliath nga kalisdanan. Dimakita sa uban ug walay tawhanong pagdasig, si David mipildi sa parehong mga kaaway. Kon siya napakyas sa liyon ug oso nga mga panghitabo, siya mahimong mapakyas sa Goliath nga pagsulay. Ang Dios nag-andam sa Iyang tawo diha sa sekreto para sa kadaugan sa publiko. Ang kadaugan maoy madag-an diha sa sekretong mga lugar sa Hilabihang Kataas (Mga Salmo 91) ug ang panghunahuna sa labawng-grasya nga magtotoo.

Si Jesse tingali mobangon ug makamatikud kon siya nakahibalo pa nga kining batan-ong lalaki kinsa “nagbantay sa mga karnero” nakapatay na og usa ka liyon ug usa ka oso.

Diha sa iyang toong lingin nga kabahin si David anaa na niana nga diin makahimo kaniya nga pinakabantugang magmamando sa tibuuk panahon labot pa ni Jesu-Kristo. Kon ikaw gustong makahibalo sa pipila ka mga panghunahuna ni David sa panahon niadtong mga tuiga samtang siya nagbantay sa mga karnero, basaha ang Mga Salmo ni David. Hinumdumi kapila ka higayon ang divine nga panglantaw maoy gipahayag: “Ang GINOO *maoy* akong kahayag ug akong kaluwasan; kinsa ang akong gikahadlokan? Ang GINOO *mao* ang kalig-on sa akong kinabuhi; nga kansang akong gikahadlokan?” (Mga Salmo 27:1). Sa tawhanong pagkasulti, ang matag usa adunay pipila ka lugar sa kahadlok, apan si David mibuntog sa kahadlok (Mga Salmo 56:3). Ngano man? Tungud kay siya mitan-aw diha sa kinabuhi gikan sa divine nga panglantaw. Ug dis-a siya nakakuha sa divine nga panglantaw? Gikan sa doktrina diha sa toong lingin nga kabahin. Diha sa matag Salmo nga gisulat ni David ikaw makakita sa usa ka matahum nga hulagway sa pagluwas ug gahum sa Dios.

Ikaw ba nalisang sa matag higayon nga ikaw makabasa sa mantalaan o makadungog sa pipila ka hungihong diha sa radyo? Ikaw ba maukang diha sa pinakagamay nga paghagit? Unsay anaa diha sa imong hunahuna? Ngano man nga ikaw mabalaka sa matag higayon nga ikaw mag-atubang sa kalisdanan? Ngano man nga ikaw mahagbong? Ako magsulti kanimo og ngano: Basin walay doktrina sa Bibliya diha sa imong kalag, o ikaw napakyas nga mogamit sa unsa ang imong nahibaw-an!

Ang Kabulahanan nga Pagsulay

Atong susihon ang laing mga pananglitan sa divine nga panglantaw diha sa kinabuhi ni David. Si Haring Saul maoy nag-antos sa hilabihang kasubo (1 Samuel 16:14) ug ang iyang mga mananambal misugyot sa musika nga panambal.

Sila nagkinahanglan sa klasikal nga musika og batid nga gitugtug sa salteryo—ang pulog-kwerdas nga harpa. Usa sa mga sulugoon ni Saul nakahibalo sa usa ka batang lalaki nga atoa sa kabukiran sa Judea kinsa maoy usa ka malampusong harpista, ug busa kini mao nga si David maoy gidala ngadto sa hawanan ni Saul.

Si David mitugtug kadaadlaw ug ang kahimtang ni Saul miarang-arang. Diha sa pagdayeg, si Saul mitudlo ni David nga iyang tigdalag-kalasag (1 Samuel 16:21). Kana tingali dili dako paminawon diha kanimo. Ikaw tingali maghulagway kaniya nga gibug-atan diha sa mabug-at nga ‘boiler plate’ ug gisugo ngadto sa usa ka malisud nga trabaho. Apan si David adunay mga sulugoon aron moalsa sa taming, puthaw nga sarok, ug uban pang mga himan. Ang tigdalag-kalasag maoy usa ka ikapasidungog nga posisyon. Ang usa ka tawo kinsa maoy tigdalag-kalasag sa hari moabut ang panahon nga mahimong usa ka heneral, usa ka primero ministro, o maggunit og pipila ka laing taas nga katungdanan diha sa yuta. Kini maoy usa ka paniguro sa umaabut nga pagkainila.

Gikan sa tawhanong panglantaw, si David miabut sa kinapungkayan isip ang tigdalag-kalasag sa hari. “Apan si David mibiya ug mibalik gikan ni Saul aron mopakaon sa mga karnero sa iyang amahan didto sa Bethlehem” (1 Samuel 17:15). Karon kasagaran sa katawhan tingali makaingon ni David nga siya maoy wala sa iyang hunahuna—iya lamang gisayangan ang oportunidad sa tibuuk kinabuhi. Ako lamang makita si Jesse sa dihang si David mipauli! Siya siguradong miingon, “David, unsay imong gibuhad dinhi? Ikaw maoy tigdalag-kalasag sa hari. Ako misulti sa matag-usa og unsa ka kaimportante ngadto sa hari. Ang hari ba mipapauli kanimo?”

Si David tingali mitubag, “Wala, ang hari wala mipapauli kanako. Ako mibalik aron moatiman sa mga karnero. Ang Dios miduhig kanako ug ako maghulat diha Kaniya para sa pagpasaka.” Si Jesse tingali ‘maglagot.’ Ngano man? Tawhanong panglantaw! Apan ang divine nga panglantaw

miingon, “Ang Dios wala nagpasaka kanako; Siya wala nagsulti kanako nga magpuyo didto sa palasyo. Busa, ako magpuyo uban sa mga karnero!” Ang ulo ni David wala midako pinaagi sa kabulahanan. Ang labawng-grasya nga bayani adunay panghunahuna aron makalabang sa kabulahanan nga pagsulay. Kasagaran sa katawhan maoy hilabihan ka mapasigarbohon nga mobalik ngadto sa kalaay sa kadaadlaw nga gimbuhaton human sa kalampusan diha sa hawanan sa hari. Apan, si David mibalik ngadto sa mga karnero aron mohulat para sa panimpo sa Dios. Ang labawng-grasya nga mga magtotoo dili mag-una og lukso sa Ginoo! Ang Dios mipataas ni David diha sa hustong panahon.

Ang Tawo para sa Kapit-os

Kita karon moabut ngadto sa panghitabo para diin ang Dios nag-andam ni David—usa ka kapit-os nga gidisenyo sa Dios aron mopaila sa sunud nga hari sa Israel. Si Goliath, siyam-kapye-og-siyam-ka-pulgada nga higante sa Gath, mirepresentar sa kasundalohang kapit-os nga diin ang Israel miatubang. Sulud sa kap-atan ka adlaw siya sa kadaadlaw misyagit sa iyang paghagit para sa usa ka tawo nga makig-away kaniya, samtang ang kasundalohan sa Israel nangalisang diha sa ilang mga tolda. Diha sa ikakap-atan ka adlaw si David miabut didto sa kampo. Isip ang tigdalag-kalasag sa hari? Dili! Isip usa ka batang lalaki nga nagdala og napulo ka mga keso para sa batalyon kumander, plas usa ka buwan nga mga rasyon para sa iyang tulo ka mga igsoong lalaki.

Sa dihang si David nakadungog sa paghagit sa ‘Tigulang nga Banhaag-baba,’ siya ba nag-ingon, “Kinsa kining higanteha nga siya makaako sa pagbarog atubangan sa Imperyong Guwardiya ni Saul ug naghimo sa maong mga pagsulti?” Wala! Si David miingon, “Kay kinsa kining dimagtotoo nga Philistine, nga siya maghagit sa kasundalohan sa buhing Dios?” (1 Samuel

17:26b). Si David miila sa Philistine isip usa ka dimagtotoo, imbis kay sa usa ka gamhanang higante. Siya miila niini nga makauulaw ug makadaot sa dungog nga kap-atan na ka mga adlaw ang milabay nga walay bisan usa ang nagdawat sa paghagit. Total, sila maoy mga sundalo sa buhing Dios! Kadto maoy unang higayon nga ang divine nga panglantaw maoy gipahayag diha sa tibuuk sitwasyon. Si Goliath wala naghagit ni Saul ug sa iyang kasundalohan, siya maoy naghagit sa Dios.

Ang Pag-ataki sa Tawhanong Panglantaw

Samtang si David miadto aron modawat sa paghagit, siya kinahanglang moatubang sa iyang kaugalingong igsoon sa dili pa siya makig-away sa higante. Si Eliab mipasangil kaniya nga arogante ug mitawag kaniya nga usa ka namiya sa iyang “diyutay nga mga karnero” (1 Samuel 17:28). Si Eliab maoy napuno uban sa panghunahuna nga mga sala sa garbo, kaselos, kasuko, kapaitan, ug panimalus. Wala magtagad sa mga insulto sa iyang igsoon, si David midaog sa iyang unang pagkig-away batok sa kinaugalingon, kawalay hinungdan, ug rebersiyonismo. Si David maoy usa ka labawng-grasya nga bayani og nahibaw-an ngadto sa Dios, apan kini nga kahimtang maoy wamahibalo-i sa iyang pamilya o ni bisan kinsang tawo diha sa Israel.

Aron modaog sa pakig-away batok ni Eliab, si David miatras; aron mopildi sa higante, si David kinahanglang moabante. Dili tanang mga pagpakig-away diha sa espirituhanong kinabuhi maoy madaog diha sa susamang paagi. Bisan pa ang mga gipanulti ni Eliab maoy dihusto, dipatas, ug wakinahanglana, si David wala manalipod sa iyang-kaugalingon. Siya miila nga kini maoy usa ka doktrinal nga isyu. Kon si David nawad-an og pasensiya diha sa iyang igsoon, siya dili gayud andam nga makig-away ni Goliath. Samtang si Eliab nagpaubus ni David, ang Dios mipasaka ni David! Ang imong labawng-grasya

nga kadaugan batok sa kawalay hinungdan karong adlaw mahimong magresulta diha sa ‘pagpatay sa higante’ ugma.

Ang Pag-ataki sa Pagkakalibutanon

Si Haring Saul sa kaniadto nahimong usa ka maisog nga sundalo, apan diha sa rebersiyonismo siya maoy nausab ngadto sa usa ka talawan. Karon sa higayon sa usa ka kapit-os nga siya dili makasulbad, usa ka minaramang plano ang miporma diha sa iyang natuis nga hunahuna—si Saul mitanyag ni David sa iyang kalasag (1 Samuel 17:38). “Kon si David maoy swertihon ug makapildi ni Goliath,” katarungan ni Saul, “Ako ang makakuha sa dungog para sa kadaugan tungud kay si David maoy nagsul-ob sa akong kalasag.” Dinhi maoy lain na usab nga pagsulay—usa ka pag-ataki sa pagkakalibutanon—sa dili pa si David makaabut ngadto ni Goliath. Ang kalasag ni Saul diha ni David nagrepresentar sa pagkakalibutanon. Apan ang maayong mga hinagiban ug kalasag dili makaguba ni Goliath. Si David nakahibalo nga ang bugtong gahum ug grasya sa Dios ang makapildi sa higante.

Walay hinagiban o kalasag gayud ang makapuli sa gahum sa Dios. Ang grasya nagpalagpot sa tawhanong abilidad, tawhanong kahimanan, tawhanong tabang. Ang doktrina sa Bibliya mitudlo ni David aron dili magsalig sa *cosmos diabolicus* diha sa bisan unsang porma. Si David mipatunhay sa grasya sa Dios diha sa iyang kalag pinaagi sa pagdumili sa kalasag ni Saul. Siya misalikway sa kalibutanong kahimoan sa pag-atubang sa kapit-os. Kini maoy dili ang kalasag, apan ang kinaiya sa kalag. Si David mag-atubang sa kapit-os uban ang doktrina sa Bibliya, dili ang lainlaing kalasag diha sa iyang lawas!

Ang Panghunahuna sa usa ka Labawng-grasya nga Bayani

Si Goliath, armado uban sa bangkaw ug taming, halos dili makatoo sa iyang nakita sa dihang si David milakaw diha sa panggubatan. Nainsulto pinaagi niining makaulaw nga pagtanyag gikan sa kampo sa Hudiyo, siya misugod sa pagbiaybiay ni David, nagsinggit, “Ako *ba* usa ka iro, nga ikaw nagduul ngari kanako uban ang mga usok?” (1 Samuel 17:43). Si Goliath mitan-aw sa sitwasyon diha niini nga paagi: Si Saul mipadala lamang sa usa ka batan-ong lalaki aron mokombati diha sa pinakamaayong mag-aaway sa mga Philistine! Ang mga Hudiyo siguradong adunay usa ka hilabihang kaubus nga opinyon kaniya.

Unsa man ang gibitbit ni David? Siya naggunit sa sungkod sa tigbantay sa mga karnero diha sa usa ka kamut ug usa ka iglalabyog diha sa pikas (1 Samuel 17:40). Si Goliath miingon, “Ikaw tingali makig-away sa usa ka iro gamit ang usa ka bunal, apan ikaw dili makapildi kanako uban ang maong manipis nga proteksiyon! Ikaw masmaayo pa nga mobalik ug magkuha sa imong-kaugalingon og usa ka bangkaw, dong, tungud kay ikaw maoy magkinahanglan niini!” *Tawhanong panglantaw!* Unya kita nakabasa nga si Goliath mitunglo ni David pinaagi sa “iyang mga diosdios”—dili sa mga diosdios sa mga Philistine, apan diha sa Dios ni David, (*Yahweh*). Si Goliath miingon ngadto ni David, “Duul ngari kanako, ug ako maghatag sa imong unud ngadto sa mga langgam sa kahanginan, ug ngadto sa mga mabangis nga hayup sa patag” (1 Samuel 17:44). *Tawhanong panglantaw!*

Unya miingon si David ngadto sa Philistine, Ikaw magduul ngari kanako uban ang usa ka espada, ug uban sa usa ka bangkaw, ug uban ang usa ka taming: apan ako magduul kanimo diha sa

ngalan sa GINOO sa kasundalohan, ang Dios sa kasundalohan sa Israel, kansang imong gihagit. (1 Samuel 17:45)

Si David, isip usa ka labawng-grasya nga magtotoo, maoy dali nga nakapahayag sa tinuud nga isyu ug aron mopaila sa iyang-kaugalingon uban ang buhing Dios—Jesu-Kristo. *Divine nga panglantaw!*

Niini nga adlaw ang GINOO maghatod kanimo ngari sa akong kamut; ug ako maghapak kanimo, ug magkuha sa imong ulo gikan kanimo; ug ako maghatag sa mga patay nga lawas sa kasundalohan sa mga Philistine niining adlaw ngadto sa mga langgam sa kahanginan, ug ngadto sa mabangis nga kahayupan sa kalibutan; nga ang tibuuk kalibutan makahibalo nga adunay usa ka Dios diha sa Israel. (1 Samuel 17:46)

Niining higayona, ang baba ni Goliath maoy siguradong nagpabiling abli. Walay bisan usa nga nakasulti ngadto kaniya susama niadto! Siya wala gayud nakadungog sa maong mga pulong. Si David ba nagsulti niining mga pulonga aron magpakita sa iyang kaisog diha sa kombati? Wala, apan aron magpahibalo “nga adunay usa ka Dios diha sa Israel”! Ang nakadimalas, diha sa pagsaysay sa sugilanon ni David ug Goliath, ang panghimug-at mao ang tanan sa kasagaran diha sa unsay *gibuhat* ni David—giunsa niya pag-igo sa higante diha sa usa ka bato, mipatumba kaniya, ug milunggo kaniya. Apan, asa man ang Pulong sa Dios nagpunting sa imong atensiyon? Kon ikaw nakasabut sa 1 Samuel 17:45-47, imong makit-an nga ang Pulong sa Dios nagpahimug-at sa *panghunahuna* ni David, dili kon unsa ang iyang natuman sa pipila ka minutos ang milabay.

Ug ang tibuuk niining kasundalohan makahibalo nga ang GINOO nagluwas dili diha sa espada ug bangkaw: kay ang away *mao* ang sa GINOO, ug Siya maghatag kanimo diha sa among mga kamut. (1 Samuel 17:47)

Kining maanindot nga deklarasyon, “ang away *mao* ang sa GINOO,” maoy usa sa kinadak-ang mga prinsipyo diha sa Kristohanong kinabuhi. Gisulti ubus sa labing-daghang presyur, kita makakita sa lig-ong panghunahuna sa labawng-grasya nga magtotoo. Si David mao ang bugtong tawo didto niadtong adlaw kinsa adunay igong doktrina diha sa iyang kalag aron moharong sa paghagit. Nakahimo sa iyang desisyon nga gibase diha sa doktrina sa Bibliya diha sa iyang toong lingin nga kabahin, si David miadto diha sa paglihok.

Si David midagan padulong sa kasundalohan sa mga Philistine aron moharong ni Goliath (1 Samuel 17:48). Samtang siya mipadulong paabante, si David ‘miandam’ sa iyang iglalabyog ug mibuhi sa bato, miigo ni Goliath nga atubangay diha sa tunga sa iyang agtang. Natumba padulong ang higante, ‘walay panimuut!’ Si David unya mibarog diha sa iyang dughan, mibira sa kaugalingong espada ni Goliath, ug milunggo kaniya. Ang aksiyon sa sugilanon maoy nahibaloan pag-ayo. Apan sa wala pa ang bisan unsang aksiyon, adunay usa ka panghunahuna nga gibase diha sa doktrina sa Bibliya. Ang sundanan sa panghunahuna ni David, dili lamang ang iyang abilidad sa pakig-away, ang mipalahi kaniya gikan sa tanang mga manggugubat didto sa Israel.

Ang labawng-grasya nga magtotoo walay emosyonal nga mga nagbitay, walay kinaugalingon, walay kahadlok. Si David walay kakulba mahitungud sa pagpatay sa kaaway, walay guilt complex human ang away maoy natapos. Siya maoy usa ka perpektong tigkombati nga sundalo tungud kay ang iyang kalag maoy giandam pinaagi sa doktrina sa dugay na sa wala pa ang iyang lawas miabante ngadto sa away. Ang

paglihok sa labawng-grasya nga magtotoo nagpakita sa iyang panghunahuna aron nga siya maoy sa perpekto nagkabagay diha sa kalag ug lawas. Si David milarawan sa prinsipyo sa 2 Mga Taga-Corinto 10:5:

Pag-ataki ug pagguba sa kalibutanong panghunahuna, ug sa matag ali sa garbo nga nag-ataki batok sa katuyoang kahibalo sa Dios, ug naghimo nga usa ka binilanggo sa matag tawhanong panglantaw nga sistema sa panghunahuna ngadto sa awtoridad ni Kristo. (gikorihian nga paghubad)

KATINGBANAN SA DOKTRINA SA PANGHUNAHUNA

- I. Unsa ang imong gihunahuna maoy tinuud nga ikaw. Busa, ang imong panghunahuna naghukum sa imong kinabuhi ug sa imong karakter (Mga Proberbio 23:7).
- II. Sa higayon sa anghelanong away ug tawhanong kasaysayan, adunay duha ka nag-away nga mga kinaiya para sa pagkontrol sa mentalidad sa kalag: divine nga panglantaw ug tawhanong panglantaw (Isaiah 55:7-9).
 - A. Divine nga panglantaw mao ang “hunahuna ni Kristo” ug ang pagkasinati sa magtotoo sa kinabuhi nga gibase sa panghunahuna, sistema sa paghatag-bili, ug pangsulbad-problema nga abilidad og nahagdaw gikan sa doktrina sa Bibliya.
 1. Plano sa Dios, Operasyon Grasya, nagbungat sa usa ka pagkausab sa panghunahuna sa magtotoong-pari ngadto sa divine nga panglantaw (Mga Taga-Roma 12:2; 2 Timoteo 1:7).
 2. Ang pagsulud sa doktrina sa kadaadlaw nga paglihok sa GAP nag-usab sa panghunahuna sa magtotoo ngadto sa divine nga panglantaw (1 Mga Taga-Corinto 2:16; 2 Mga Taga-Corinto 10:4-5; Mga Taga-Filipos 2:5).
 3. Divine nga panglantaw nagresulta diha sa:
 - a. Pagsalig ubus sa tanang mga panghitabo diha

- sa kinabuhi (2 Mga Taga-Corinto 5:1, 6, 8);
- b. Kalig-on diha sa kalisdanan o kabulahanan (Mga Taga-Filipos 4:7; 2 Mga Taga-Tesalonica 2:2);
 - c. Kinahiladmang kalipay nga naghatag sa kapasidad para sa kinabuhi, gugma, ug panalangin (Mga Taga-Filipos 2:2);
 - d. Paghatag uban ang hustong pangpadasig sa pagkasinati sa grasya (2 Mga Taga-Corinto 9:7);
 - e. Kapasidad aron mahigugma sa Dios, ug usa ka relaks nga panghunahuna ngadto sa katawhan (1 Mga Taga-Corinto 13:4-8a; 1 Juan 4:19).
- B. Tawhanong panglantaw maoy bisan unsang tawhanon o satanasnong sistema sa panghunahuna, mga paghatag-bili, o pangsulbad sa problema nga diin maoy sukwahi ug misupak ngadto sa divine nga panglantaw, mga paghatag-bili, ug pangsulbad sa problema ingon nga gipadayag diha sa Bibliya.
1. Ang panghunahuna nga mga sala nagbunga og kaugalingong-binuhatan nga kaalaotan (Mga Proberbio 15:13).
 2. Pagkakalibutanon maoy tawhanong panglantaw nga panghunahuna imbis kay sa makitang kalihukan (Mga Taga-Roma 12:2; Mga Taga-Colosas 3:2).
 3. Kadaotan maoy usa ka butang nga ikaw maghunahuna imbis kay sa usa ka butang nga imong himoon (Mateo 9:4; Mga Taga-Galacia 6:3).
Paghimo nagresulta gikan sa panghunahuna.

Pakapin sa Basahon B

DOKTRINA SA KASINGKASING

I. Kahubitan

- A. Ang pulong “kasingkasing” diha sa Bibliya (gikan sa Hebreyo, *leb*, ug sa Griyego, *kardia*) panagsa nagpunting ngadto sa pisyolohiyang kasingkasing, apan maoy gigamit para nianang kabahin sa mentalidad sa kalag nga gitawag og “toong lingin nga kabahin,” ang dapit para sa panghunahuna sa divine nga panglantaw (1 Samuel 16:7; Mga Proberbio 23:7).
- B. Ang paggamit sa pulong “kasingkasing” para sa toong lingin nga kabahin sa kalag maoy gibase diha sa kasosama ngadto sa lawasnong kasingkasing. Maingon sa kasingkasing mao ang nagbomba nga nagpatuyok sa dugo sa tibuuk lawas ug diin nagsuporta sa lawasnong kinabuhi, busa ang toong lingin nga kabahin sa kalag nagpatuyok sa doktrina sa Bibliya nga nagsuporta sa espirituhanong kinabuhi sa magtotoo.
- C. Ang kasingkasing o toong lingin nga kabahin mao ang tumong sa GAP, ang gigikanan sa konsentrasyon ug paggamit sa doktrina ngadto sa kasinatian (1 Mga Hari 3:9, 12; Job 38:36; Mga Salmo 19:14; 119:11; Mga Proberbio 2:2,10; 3:3; 4:4; 10:8; 15:14; 18:15).

II. Ang esensiya sa kasingkasing

- A. Ang pakisayran sa pangisip mao ang unang bahin diin

ang doktrina nagsulud sa toong lingin nga kabahin ug nahimong *epignosis* nga kahibalo. Dinhi, ang doktrina nagtapok sa hinayhinay diha sa pagtubo ug maoy gigamit pinaagi sa Balaang Espiritu aron mosaka ang kapasidad sa magtotoo nga mokat-on og mas daghang doktrina. Ang kamatuuran matukod diha sa kamatuuran, usa ka doktrina diha sa lain. Ang pakisayran sa pangisip dili lamang nagpabilin sa doktrina, apan nagpaliyok niini ngadto sa laing mga bahin sa toong lingin nga kabahin.

- B. Ang sentro sa panumduman maoy diin ang *epignosis* nga doktrina gibutang ug nahinumduman (Mga Salmo 119:16, 93). Ang paghinumdum walay kalabutan diha sa usa ka maayong tawhanong panumduman, apan diha sa pagtuhup o pagbalikbalik sa doktrina ug sa pagpanudlo sa Balaang Espiritu (Juan 14:20). Ang sentro sa panumduman naghatag sa mahinungdanong mga doktrina para sa tanang laing mga bahin (Mga Pagbangutan 3:20-21; 2 Mga Taga-Corinto 10:4-6; 2 Pedro 3:2).
- C. Ang tipiganan sa bokabularyo mao ang diksiyonaryo sa kalag. Kini nga bahin nagtapok sa teknikal nga teyolohiyang mga pulong ug mga konsepto nga mosaysay sa Dios, tawo, kaluwasan, ug Kristohanong paagi sa kinabuhi, ug sa matag laing kategoriya sa doktrina. Ang panghunahuna nagbungat sa bokabularyo. Sa dihang kining teyolohiyang mga termino maoy mahanas, sila magbuhat sa dungan uban sa pakisayran sa pangisip ug sentro sa panumduman aron mopaugmad sa abilidad sa magtotoo nga maghunahuna og divine nga panglantaw (Deuteronomio 8:3; Jeremiah 15:16; Mateo 4:4).
- D. Ang tipiganan nga kategorikal naghan-ay sa mga prinsipyo sa doktrina gikan sa pakisayran sa pangisip

ug tipiganan sa bokabularyo. Ang Kasulatan maoy gikompara uban sa Kasulatan aron nga ang doktrina maoy gihapnig mahitungud sa hilisgutanan. Ang kahibalo maoy gitukod diha sa kahibalo. Ang tipiganan nga kategorikal mahimong basehanan para sa pagsabut sa mas uswag nga mga doktrina (Mga Proberbio 2:2, 10; 3:3; 15:14-15; 18:5).

- E. Ang konsensiya maoy diin ang mga sumbanan ug mga sukaranan nagpuyo. Kini mao ang salabutan sa kalag nga nagbulag sa husto gikan sa sayup, naghimo sa mga prayoridad, ug naggiya ug nagangay sa kinabuhi. Ang usa ka lig-on nga konsensiya adunay mga sukaranan nga natukod diha sa divine nga panglantaw, samtang ang usa ka mahuyang nga konsensiya maoy makuha gikan sa tawhanong panglantaw (Daniel 1:8; Mga Buhat 24:16; Mga Taga-Roma 2:14-15; 13:5; 1 Mga Taga-Corinto 8:7; 2 Mga Taga-Corinto 4:2; 5:11; 1 Timoteo 4:1-2; 2 Timoteo 1:3; Titus 1:15; Mga Hebreohanon 9:14; 1 Pedro 2:18-19; 3:14-16).⁴¹
- F. Ang buylo nagtipon sa *epignosis* nga doktrina uban ang gahum sa pagpuno sa Balaang Espiritu aron modasig ug magpatulin sa espirituhanong pagtubo (2 Pedro 3:18).
- G. Kaalam mao ang resulta sa *epignosis* nga kahibalo ug pangpadasig gikan sa tanang laing mga bahin sa toong lingin nga kabahin. Dinhi niining katapusang bahin ang panghunahuna sa *epignosis* nga doktrina maoy gibalhin diha sa paglihok—divine nga panglantaw gigamit ngadto sa mga panghitabo sa kinabuhi. Ang kaalam nagtukod sa Nagapatongpatong nga Pagtolon-an para sa pagpuyo sa espirituhanong

41. Tan-awa sa Pakapin sa Basahon C.

kinabuhi (Mga Proberbio 3:21-22; 2 Mga Taga-Corinto 10:4-6; Mga Taga-Colosas 1:9; Santiago 3:17).

III. Ang relasyon sa kasingkasing ngadto sa panghunahuna ug panabut

- A. Positibong kabubut-on (Mga Taga-Roma 10:9-10)
- B. Paglihok sa GAP (Deuteronomio 29:4)
- C. Panghunahuna sa rebersiyonismo (Mga Salmo 10:6, 11, 13)
- D. Panghunahuna sa ateismo (Mga Salmo 14:1)
- E. Rasyonalisasyon sa edukasyon (Ecclesiastes 1:13-18)
- F. Rasyonalisasyon sa panghunahuna nga mga sala (Isaiah 47:10)
- G. Pagpangsangyaw sa mining mga magtutudlo gikan sa limbong sa ilang mga kasingkasing (Jeremiah 14:14)
- H. Pagpamalandong diha sa doktrina (Lukas 2:19)
- I. Ambisyosong panghunahuna (Lukas 9:46-47)

IV. Ang mga dagway sa kasingkasing

- A. Ang kasingkasing makasalikway sa pagtudlo sa Bibliya (Mga Proberbio 5:12-13).
- B. Ang kasingkasing mao ang gigikanan sa panagbingkil ug paghimog kagubot (Mga Proberbio 6:14, 18).
- C. Ang kasingkasing sa puta maoy maliputon (Mga Proberbio 7:10).
- D. Pagdumut maggikan sa kasingkasing (2 Samuel 6:16).
- E. Ang kasingkasing nag-antos sa pagkapakyas gikan sa mga saad nga wala tumana (Mga Proberbio 13:12).
- F. Ang kasingkasing nagpataas sa panghunahuna nga mga sala.
 - 1. Kapaitan (Mga Proberbio 14:10)
 - 2. Kaguul ug kapakyasan (Mga Proberbio 14:13)
 - 3. Garbo (Mga Proberbio 21:4; Obadiah 3)

- 4. Kabalaka (Ecclesiastes 2:23)
- G. Kataranta sa pagpangita para sa kalipay maoy may kalambigitan ngadto sa kasingkasing (Ecclesiastes 1:13).
- H. Rebersiyonismo maoy gihulagway diha sa pinulongan sa kasingkasing (Jeremiah 17:5, 9; Zechariah 7:12).
- I. Rebolusyon ug pagkamasupilon maoy gihulagway ingon nga anaa sa kasingkasing (2 Samuel 15:6; Jeremiah 5:23; Ezekiel 6:9).
- J. Pagpakaaron-ingnon maoy may kalambigitan ngadto sa kasingkasing (Job 36:13; Mga Salmo 55:21).
- V. Ang kasingkasing ug emosyon maoy sosama ngadto sa bana ug asawa.
 - A. Sama ingon sa bana nga adunay awtoridad ngadto sa asawa, ingon man ang kasingkasing adunay awtoridad ngadto sa emosyon.
 - B. Emosyon diha sa lawas maoy gidisenyo aron motubag sa doktrina diha sa toong lingin nga kabahin sama ingon sa babaye maoy gidisenyo aron motubag ngadto sa iyang bana (Mga Taga-Efeso 5:22-24).
 - C. Ang kasingkasing ug emosyon maoy gisumpay diha sa mosunud nga mga Kasulatan (Mga Salmo 26:2; Jeremiah 11:20; 17:10; 20:12).
- VI. Kalipay maoy nahimutang diha sa kasingkasing.
 - A. Pagkamaya sa kasingkasing (1 Mga Hari 8:66; 2 Cronicas 7:10; Esther 5:9)
 - B. Malipayong kasingkasing (Mga Proberbio 15:13,15; 17:22)
- VII. Ang kasingkasing ug karnalidad
 - A. Diha sa karnalidad ang kinaiyang makasasala ang nagkontrolar sa kasingkasing ug nagwala-sa-kontak sa espirituhanong kinabuhi (Mga Salmo 66:18; 101:5; Mga Proberbio 6:18; Mateo 12:35; 15:18-19; Lukas 6:45; 24:25).
 - B. Ang kasingkasing maoy may kalambigitan ngadto sa

sakit sa kaisipan (Isaiah 13:7-8).

- C. Panimalus maoy usa ka sayup nga paglihok sa kasingkasing (Mga Proberbio 24:1-2; Ezekiel 25:15-17).
- D. Rebersiyonismo diha sa kasingkasing nagresulta sa nasudnong katalagman (Deuteronomio 28:47-48).

VIII. Pagkagahi sa kasingkasing (toong lingin nga kabahin)

- A. Uwat sa unud sa kalag, o pagkagahi sa kasingkasing, mao nga hugna sa rebersiyonismo nga diin nag-uban sa pagkapalong sa kalag (Mga Taga-Efeso 4:18).
- B. Sa dihang ang mga epekto sa pagkapalong sa kalag sa walang lingin nga kabahin makaabut sa toong lingin nga kabahin, ang uwat sa unud nagpakgang sa doktrina gikan sa pagliyok diha sa kalag.

1. Ang abilidad aron mogamit sa pakisayran sa pangisip ug sentro sa panumduman isip usa ka gigikanan sa doktrina mahubas.
2. Doktrina maoy wala na gipakaon ngadto sa bokabularyo aron mougmad sa doktrinal nga mga kategoriya.
3. Mga sumbanan ug mga sukaranan maalaot.
4. Buylo maundang.
5. Wala nay kaalam para magamit diha sa kinabuhi sa magtotoo. Kon wala nay pagdagayday sa doktrina diha sa toong lingin nga kabahin ang tanang espirituhanong mga kalihukan maundang.

C. Mga higayon sa pagkagahi sa kasingkasing

1. Pagkagahi sa mga Hudiyo niadtong Pagpakatawo (Juan 12:40)
2. Ang “Meribah nga rebolusyon” (Mga Salmo 95:8; Mga Hebreohanon 3:8,15; 4:7)
3. Ang pagkagahi sa kasingkasing ni Nebuchadnezzar (Daniel 5:20)
4. Pagkagahi sa kasingkasing ni Zedekiah (2 Cronicas 36:11-13)

5. Pagkagahi sa kasingkasing sa Pharoah (Exodo 7:22-23; 8:15, 32; 9:34)
 - D. Ang pagkagahi sa liog mao ang pareha sa pagkagahi sa kasingkasing, apan nagpahimug-at sa wala pagsunud nga mas labaw pa kay sa negatibong kabubut-on (2 Mga Hari 17:14; Nehemiah 9:16; Jeremiah 7:26; 19:15).
 - E. Kasulbaran ngadto sa pagkagahi sa kasingkasing: Tungud kay kini mao ang resulta sa negatibong kabubut-on ngadto sa doktrina, ang kasulbaran nagbungat sa rebound ug positibong kabubut-on ngadto sa doktrina. Bisan pa, kini nga positibong kabubut-on kinahanglang magpahayag sa iyang-kaugalingon diha sa makanunayong paglihok sa GAP (Mga Taga-Efeso 3:16-21; 4:11-16; Mga Hebreohanon 6:1-6).
- IX. Ang kasingkasing mahatungud ngadto sa nagtubo nga magtotoo
- A. Paglihok sa grasya (Mga Proberbio 24:17)
 - B. Pagkasinati sa grasya (Exodo 23:9)
 - C. Kalipay (1 Samuel 2:1)
 - D. Kalig-on diha sa kapit-os (Mga Salmo 112:7-8)
- X. Ang kasingkasing mahatungud ngadto sa pangpadasig diha sa kinabuhi
- A. Temporal nga kinabuhi (Exodo 35:25-26, 35; 36:8)
 - B. Espirituhanong kinabuhi (1 Mga Hari 8:17; 2 Mga Taga-Corinto 9:7)
- XI. Ang kasingkasing isip usa ka antropomorpismo (1 Samuel 2:35; Jeremiah 23:20; 30:24). Naggikan sa Griyego nga (*anthropos*), “tawo,” plas (*morphe*), “porma,” ang usa ka antropomorpismo maoy pinulongan sa pahiangay nga nagpaangkon ngadto sa Dios sa tawhanong lawasnong mga karakteristik nga diin Siya wala mismong naghuput aron mopasabut sa Iyang mga palisiya, mga buhat, ug mga desisyon mahitungud sa tawhanong anatomiya.

Pakapin sa Basahon C

DOKTRINA SA KONSENSIYA

- I. Ang konsensiya maoy nahimutang diha sa kasingkasing o toong lingin nga kabahin sa mentalidad sa kalag (Mga Taga-Roma 2:15; Titus 1:15).
- II. Diha sa konsensiya ang mga sumbanan para sa parehong tawhanon ug divine nga relasyon (Mga Buhat 24:16) maoy gitukod.
- III. Ang konsensiya nagkombikto sa daotan o sayup nga buhat (Juan 8:9).
- IV. Diha sa konsensiya ang mga sumbanan para sa parehong moralidad ug mga balaod sa divine nga katukuran (Mga Taga-Roma 2:15) maoy gitukod.
- V. Doktrina ug ang mga balaod sa divine nga katukuran diha sa konsensiya mao ang basehanan para sa gugma sa yutang natawhan (Mga Taga-Roma 13:5).
- VI. Ang paglihok sa GAP nagtukod sa divine nga mga sukaranan diha sa tawhanong konsensiya (1 Timoteo 1:5, 19; 3:9).
- VII. Diha sa konsensiya ang mga sumbanan ug mga sukaranan para sa pag-alagad sa Dios (2 Timoteo 1:3; Mga Hebreohanon 9:14) maoy gitukod.
- VIII. Divine nga mga sumbanan ug mga sukaranan kinahanglang magpuyo diha sa konsensiya sa tigsangyaw sa doktrina aron malikayan ang salabutanong kalimbungan ug kagarboso (2 Mga Taga-

Corinto 4:2).

- IX. Ang konsensiya nga nagsulud og doktrina mao ang basehanan para sa paglahutay sa pangdaogdaog ug panagbingkil nga walay pagpanalipod sa kaugalingon (1 Pedro 2:19; 3:16).
- X. Ang testimonya sa magtotoo diha sa kalibutan maoy gibase sa pagtuman uban ang mga sukaranan sa iyang konsensiya (2 Mga Taga-Corinto 1:12).
- XI. Ang balaod sa pagkagawasnon (kagawasan) ug tinong nagpuli nga mga balaod (gugma, katakus, kinatas-ang sakripisyo) maoy may kalabutan ngadto sa paglihok sa konsensiya (1 Mga Taga-Corinto 10:24-29).
- XII. Ang konsensiya mahimong matuis o maguba pinaagi sa rebersiyonismo (1 Timoteo 4:1-2).
- XIII. Bakak nga mga sumbanan ug mga sukaranan diha sa konsensiya nagbunga og legalismo ug kinaugalingong-pagkamatarong (1 Mga Taga-Corinto 8:7). Dihadiha human sa pagkalaglag sa tawo, bakak nga mga sumbanan maoy gitukod diha sa konsensiya nga nagresulta diha sa unang buhat sa legalismo (Genesis 3:7).

KARAANG TESTAMENTO

GENESIS

3:7.....	90	8:3.....	82
10:30-31	9	28:47-48	86
11:1-9.....	9	29:4.....	84

1 SAMUEL

EXODO

7:22-23	87	2:1.....	87
8:15.....	87	2:35.....	87
8:32.....	87	16:1-5	65
9:34.....	87	16:6-7	65
17:1-7	33	16:7.....	45,81
23:9.....	87	16:11.....	66
35:25-26	87	16:14.....	70
35:35.....	87	16:21.....	71
36:8.....	87	17.....	66
		17:15.....	71
		17:26.....	72
		17:28.....	73
		17:34.....	67
		17:37.....	69
		17:38.....	74

DEUTERONOMIO

6:5.....	26
----------	----

17:40.....	75	ESTHER	
17:43.....	75		
17:44.....	75	5:9.....	85
17:45.....	76		
17:45-47	76	JOB	
17:46.....	76		
17:47.....	67,77	36:13.....	85
17:48.....	77	38:36	81

2 SAMUEL

MGA SALMO

6:16.....	84	10:6.....	84
15:6.....	85	10:11	84
		10:13.....	84
1 MGA HARI		14:1.....	84
		16:7-8	41
3:9.....	81	16:8.....	39
3:12.....	81	19:14.....	81
8:17.....	87	23.....	66
8:66.....	85	26:2.....	85
		27:1.....	70
2 MGA HARI		55:21.....	85
		56:3.....	70
17:14.....	87	66:18.....	85
		75:6-7	63
2 CRONICAS		91.....	69
		95:8.....	86
7:10.....	85	101:5.....	85
36:11-13.....	86	112:7-8.....	87
		119:11	81
NEHEMIAH		119:16.....	82
		119:93.....	82
9:16.....	87	119:130.....	40
		138:2.....	58

139:23-24	16	2:23.....	85
-----------------	----	-----------	----

MGA PROBERBIO

2:2.....	81,83
2:10.....	81,83
3:3.....	81,83
3:21-22	84
4:4.....	81
5:12-13	84
6:14.....	84
6:18.....	84,85
7:10.....	84
10:8.....	81
13:12.....	84
14:10.....	84
14:13.....	84
15:13.....	80,85
15:14.....	81
15:14-15	83
15:15.....	85
17:22.....	85
18:5.....	83
18:15.....	81
21:4.....	84
23:7.....	1,79,81
24:1-2	86
24:10.....	23
24:17.....	87

ECCLESIASTES

1:13.....	85
1:13-18	84

ISAIAH

13:7-8	86
14:12-17	34
14:13-14	8
26:3.....	22
47:10.....	84
55:7-9	6,79

JEREMIAH

5:23.....	85
7:26.....	87
9:23.....	61
9:24.....	61
11:20	85
14:14.....	84
15:16.....	82
17:5.....	85
17:9.....	10,85
17:10.....	85
19:15.....	87
20:12.....	85
23:20.....	87
30:24.....	87

MGA PAGBANGUTAN

3:20-21	82
---------------	----

EZEKIEL

6:9.....	85
----------	----

25:15-17	86	OBADIAH	
DANIEL		3.....	84
1:8.....	83	ZECHARIAH	
5:20.....	86		
		7:12.....	85

BAG-ONG TESTAMENTO

MATEO

4:4.....	82
9:4.....	80
12:35.....	85
15:18-19	85
25:41.....	8

LUKAS

2:19.....	84
6:45.....	85
9:46-47	84
24:25.....	85

JUAN

1:1.....	11
8:9.....	89
10:28.....	43
12:31.....	42
12:40.....	33,86
14:6.....	10
14:20.....	82
14:26.....	12

14:30.....	42
15:19.....	6
16:11	42
16:13.....	12

MGA BUHAT

16:31.....	60
18:1.....	56
24:16.....	83,89

MGA TAGA-ROMA

2:14-15	83
2:15.....	89
3:23.....	10
7:8-20	10
8:3-4	10
8:28.....	32
10:9-10	84
10:17.....	59
11:25.....	61
12:1-3	7
12:2.....	17,18,79,80
12:16.....	61

13:5.....83,89

1 MGA TAGA-CORINTO

Libro sa.....29,56

2:12.....12

2:16.....11,36,79

3:1-39

8:7.....83,90

10:24-2990

13:4-827,80

13:5.....27

15:22.....10

16:1-226

2 MGA TAGA-CORINTO

1:12.....90

4:2.....83,90

4:4.....31,42

5:1.....22,80

5:6.....22,80

5:8.....22,80

5:11.....83

8:12.....25

9:7.....25,80,87

10.....27

10:1.....28

10:2.....29

10:3.....30

10:4.....31

10:4-579

10:4-682,84

10:5.....32,36,78

10:6.....41,43,44

10:7.....44,46

10:8.....46

10:9.....48

10:10.....49

10:11.....52

10:12.....53

10:13.....54

10:14.....56

10:15.....57

10:16.....59

10:17.....61,62

10:18.....62,69

MGA TAGA-GALACIA

2:11-21.....52

6:3.....80

MGA TAGA-EFESO

1:10.....33

2:1-533

2:8-911,33

3:16-2187

4:11.....46

4:11-16.....87

4:17.....33

4:18.....6,86

4:18-1933

4:22.....10

4:30.....35

5:22-2485

6:11-17.....31

MGA TAGA-FILIPOS

2:2.....	20,80
2:5.....	11,79
4:7.....	22,80

MGA TAGA-COLOSAS

1:9.....	84
1:21.....	6
1:25-26	33
2:8.....	6
2:20-22	6
3:1-2	19
3:2	80

1 MGA TAGA-TESALONICA

5:12.....	46
5:19.....	35

2 MGA TAGA-TESALONICA

2:2.....	24,80
----------	-------

1 TIMOTEO

1:5.....	89
1:19.....	89
3:9.....	89
4:1.....	29,34,42
4:1-2	83,90
4:15-16	44

2 TIMOTEO

1:3.....	83,89
1:7.....	23,79
2:15.....	48
3:16-17	49

TITUS

1:15.....	83,89
-----------	-------

MGA HEBREOHANON

3:8.....	86
3:15.....	86
4:7.....	86
4:12.....	16
4:13.....	1
6:1-6	87
9:14.....	83,89
13:7.....	46
13:17.....	46

SANTIAGO

3:17.....	84
4:6.....	16
4:7.....	31

1 PEDRO

2:18-19	83
2:19.....	90
3:14-16	83
3:16.....	90

5:7.....	32	4:19.....	27,80
5:7-8	22		

PINADAYAG

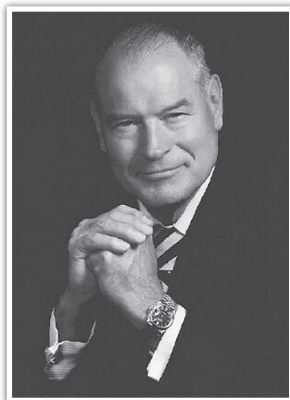
2 PEDRO

		12:9.....	8
3:2.....	82	12:12	33
3:18.....	83	13:14.....	8

1 JUAN

4:11.....	27
-----------	----

Si ROBERT B. THIEME, JR., (1918-2009), nagpabiling makahuluganong tingog sa Kristiyanismo sa tibuuk kalibutan. Ang iyang makugihon, mapatin-awong pagtudlo gibase sa orihinal nga mga lengguwahe sa Kasulatan inubanan sa paglandag sa makasaysayong konteksto sa panahon nga gisulat ang Bibliya. Ang iyang modernong sistema sa bokabularyo, mga ilustrasyon, ug mga kategoriya Biblikal sa tin-aw nagpahayag sa dimasayup nga mga kamatuuran sa Pulong sa Dios. Si Thieme nakarekord og labaw sa napulog-usa ka libo ka mga oras nga mga pagtudlo ug nakamantala og labaw sa usa ka gatos ka mga libro nga naglukup og dako sa bersikulo-matag-bersikulo sa Bibliya.

Hulagway ni Robert Becker

Si Thieme nakatapos didto sa University of Arizona (Phi Beta Kappa) ug Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iyang pagtungha sa seminaryo nahunong tungud sa pagpangalagad militar sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan diin misaka siya sa ranggo nga tenyente koronel sa Kwerpo sa Kasundalohan sa Kahanginan sa Estados Unidos. Human natapos sa iyang padayon nga pagtungha niadtong 1950, siya nahimong pastor-magtutudlo sa Simbahan sa Berachah sa Houston, Texas. Ang iyang malukpanong bansaybansay sa Griyego, Hebreo, teyolohiya, kasaysayan, ug textual criticism naghatag og pundasyon sa iyang masuknaong propesyonal nga kinabuhi sa pagtoon ug pagtudlo sa Pulong sa Dios. Si Thieme miluwat sa pagkapastor-magtutudlo sa Simbahan sa Berachah human sa singkwentay tres ka mga tuig nga matinud-anong pagpangalagad.

DOKTRINAL NGA MGA PAGTOON SA BIBLIYA

Doktrina sa Bibliya, ang unud sa pagtudlo nga gikuha gikan sa literal nga interpretasyon sa mga Kasulatan, maoy sukdanan sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya naghatag og espirituhanong pampabaskog sa Kristohanon (Mateo 4:4).

Ang pagkamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya pagahatagan gayud og importansiya (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagsugo sa Kristohanon aron sa pag-usab espirituhanon (Mga Taga-Roma 12:2). Kini nga pagkausab nanginahanglan og kada adlaw nga pagbag-o sa hunahuna pinaagi sa pagkat-on ug paggamit sa Pulong sa Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

Sa daghan nang katugan ang doktrinal nga mga klase sa Bibliya nga gitudlo ni R.B. Thieme, Jr., nakahatag sa adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iyang kongregasyon. Mga mantalaan, DVDs, ug MP3 CDs anaa nga walay bayad o obligasyon. Usa ka *Catalogo sa Doktrinal nga mga Pagtoon sa Bibliya* ipanghatag base sa inyong hangyo.

R.B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES

P.O. BOX 460829

HOUSTON, TEXAS 77056-8829

www.rbthieme.org

713-621-3740

